

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΒΙΩΣΙΜΗΣ

ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

**Τίτλος Εργασίας: «Οι 17 Παγκόσμιοι Στόχοι για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη
και η αξιοποίησή τους από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ως εργαλείο βιώσιμης αστικής ανάπτυξης»**

Διπλωματική Εργασία

Όνομα φοιτητή Κάκκου Μαρία Ελένη

ΠΗΓΗ: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/>

Αθήνα, 2021

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΒΙΩΣΙΜΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή

Ρόιδο Μητούλα (Επιβλέπουσα)

**Καθηγήτρια, Τμήμα Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης,
Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο**

Δέσποινα Σδράλη

**Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Τμήμα Οικονομίας και Βιώσιμης
Ανάπτυξης, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο**

Παναγιώτα Καραμέτου

**Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό, Τμήμα Οικονομίας και
Βιώσιμης Ανάπτυξης, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο**

Η Κάκκου Μαρία Ελένη δηλώνω υπεύθυνα ότι:

- 1)** Είμαι ο κάτοχος των πνευματικών δικαιωμάτων της πρωτότυπης αυτής εργασίας και από όσο γνωρίζω η εργασία μου δε συκοφαντεί πρόσωπα, ούτε προσβάλλει τα πνευματικά δικαιώματα τρίτων.
- 2)** Αποδέχομαι ότι η ΒΚΠ μπορεί, χωρίς να αλλάξει το περιεχόμενο της εργασίας μου, να τη διαθέσει σε ηλεκτρονική μορφή μέσα από τη ψηφιακή Βιβλιοθήκη της, να την αντιγράψει σε οποιοδήποτε μέσο ή/και σε οποιοδήποτε μορφότυπο καθώς και να κρατά περισσότερα από ένα αντίγραφα για λόγους συντήρησης και ασφάλειας.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ολοκληρώνοντας την παρούσα Διπλωματική Εργασία, αρχικά νιώθω την ανάγκη να ευχαριστήσω την επιβλέπουσα καθηγήτριά μου κυρία Ρ. Μητούλα για την υποστήριξη της στην επιλογή του θέματος καθώς και καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου. Περαιτέρω, θέλω να ευχαριστήσω θερμά τον κ. Ντίνο Μαχαίρα (Διευθυντής, Οργάνωση Γη), την Οργάνωση Γη και τους ανθρώπους της κ. Πέτρο Κόκκαλη, κ. Σέργιο Φωτιάδη και κ. Δημήτρη Δερματά που μου έδωσαν τη δυνατότητα να έρθω σε επαφή με την έννοια της Βιώσιμης Ανάπτυξης και των 17 Παγκόσμιων Στόχων επαγγελματικά, με έκαναν να κατανοήσω και να πιστέψω το πόσο σημαντική είναι η επιδίωξη και η εφαρμογή τους για να χτίσουμε ένα καλύτερο μέλλον με επίκεντρο τη Γη και τον Άνθρωπο, ενώ παράλληλα με ενέπνευσαν ώστε να επιλέξω το συγκεκριμένο μεταπτυχιακό αποκτώντας γνώσεις και εφόδια όχι μόνο για την επαγγελματική μου πορεία αλλά και για μία καλύτερη προσωπική ζωή με αγάπη και σεβασμό στον πλανήτη Γη. Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου για την αμέριστη υποστήριξη, αγάπη, φροντίδα και πίστη τους σ' αυτό το στάδιο των σπουδών μου.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	3
ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ	6
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	8
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ	9
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....	10
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ ΣΦΑΛΜΑ! ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΟΡΙΣΤΕΙ ΣΕΛΙΔΟΔΕΙΚΤΗΣ.	
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΈΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	14
1.1 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ	14
1.2 ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΟΙ 4 ΠΥΛΩΝΕΣ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ-ΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	16
2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	16
2.2 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ	16
2.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ.....	16
2.4 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ	17
2.5 ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.....	18
3.1 ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ	18
3.2 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	19
3.3 ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	22
4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	22
4.2 ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	22
4.3 ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.....	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΟΙ 17 ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΙ ΣΤΟΧΟΙ-ΗΝΩΜΕΝΑ ΈΘΝΗ	25
5.1 ΓΕΝΙΚΑ.....	25
5.2 ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 17 ΣΤΟΧΩΝ	25

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 11-ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	39
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΝΕΑ ΑΣΤΙΚΗ ΑΤΖΕΝΤΑ	42
7.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	42
7.2 ΌΡΑΜΑ	43
7.3 ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΤΖΕΝΤΑΣ	44
7.4 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΒΙΩΣΙΜΗ ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΗ ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	45
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΑΣΙΝΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ	48
8.1 ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΑΣΙΝΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ	48
8.2 ΤΟΜΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	49
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ - ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ...	53
9.1 ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	53
9.2 ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	54
9.3 ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ	56
9.4 ΣΤΟΧΟΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	58
9.5 ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	75
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10: ΈΡΕΥΝΑ-ΣΤΟΧΟΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ	78
10.1 ΣΚΟΠΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	78
10.2 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	78
10.3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	80
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	99
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	110

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Σκοπός της παρούσας Διπλωματικής Εργασίας είναι να μελετήσει τους 17 Παγκόσμιους Στόχους για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και την αξιοποίηση αυτών από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης ως εργαλείο βιώσιμης αστικής ανάπτυξης. Ειδικότερα, εξετάζεται η έννοια της Βιώσιμης Ανάπτυξης, καθώς επίσης και οι τέσσερις πυλώνες της Βιώσιμης Ανάπτυξης. Περαιτέρω, μελετώνται οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), καθώς και η έννοια της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται στους 17 Παγκόσμιους Στόχους που αφορούν τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και έχουν τεθεί από τον Ηνωμένο Έθνη και συγκεκριμένα στον παγκόσμιο στόχο 11 που αφορά τις βιώσιμες πόλεις και τις κοινότητες, όπως επίσης και στη Νέα Αστική Ατζέντα, καθώς και στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία.

Ακολούθως, η εργασία εστιάζει στη μελέτη περίπτωση του Δήμου Αγίου Δημητρίου, ενώ στο δεύτερο σκέλος της εργασίας λαμβάνει χώρα ποσοτική έρευνα που αφορά τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης και την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Η έρευνα αυτή είχε ως δείγμα 87 άτομα που είναι στελέχη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Από την παρούσα έρευνα διαπιστώθηκε ότι σημαντικό μέρος του δείγματος διέθετε πολύ υψηλό και υψηλό βαθμό εξειδίκευσης αναφορικά με την έννοια της Βιώσιμης Ανάπτυξης, ενώ αντίστοιχα ήταν υψηλό και το ποσοστό των Δήμων οι οποίοι είχαν υιοθετήσει δράσεις που αφορούν την εφαρμογή των 17 Παγκόσμιων Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης. Επίσης, ενδιαφέρον είναι το γεγονός ότι οι περισσότεροι από τους Δήμους που συμμετείχαν στην εν λόγω έρευνα δεν έχουν θεσπίσει δείκτες αποτύπωσης εφαρμογής των στόχων αυτών. Τέλος, σημαντικό ποσοστό των συμμετεχόντων στην έρευνα υποστηρίζει ότι θα πρέπει να υπάρξει η κατάλληλη οικονομική και διοικητική υποστήριξη προς τους Δήμους, έτσι ώστε να μπορέσουν να μεταβούν σε ένα περισσότερο βιώσιμο μοντέλο ανάπτυξης.

Λέξεις Κλειδιά: Βιώσιμη Ανάπτυξη, Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, 17 Παγκόσμιοι Στόχοι, Νέα Αστική Ατζέντα, Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, Δήμος Αγίου Δημητρίου

ABSTRACT

The purpose of this Thesis is to study the 17 Global Objectives for Sustainable Development and their utilization by Local Government Organizations as a tool for sustainable urban development. In particular, the concept of Sustainable Development is examined, as well as the four pillars of Sustainable Development. Furthermore, the Local Government Organizations (OTA) are studied, as well as the concept of sustainable urban development. Special mention is made of the 17 Global Sustainable Development Goals set by the United Nations and specifically of Global Goal 11 for Sustainable Cities and Communities, as well as the New Urban Agenda and the European Green Agreement.

Then, the Thesis focuses on the case study of the Municipality of Agios Dimitrios, while in the second part of the work a quantitative research takes place regarding the objectives of sustainable development and Local Government. This research had as a sample 25 people who were executives of the Local Government. From the present research it was found that a significant part of the sample had a very high and high degree of specialization regarding the concept of Sustainable Development, while correspondingly the percentage of Municipalities that had adopted actions related to the implementation of the 17 Global Sustainable Development Goals. Also interesting is the fact that most of the Municipalities that participated in this survey have established indicators to capture the implementation of these objectives. Finally, a significant percentage of survey participants argue that there should be adequate financial and administrative support to Municipalities, so that they can move to a more sustainable development model.

Keywords: Sustainable Development, Local Government Organizations, 17 Global Goals, New Urban Agenda, European Green Deals, Municipality of Agios Dimitrios

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Ποιοι είναι οι Δήμοι που συμμετείχαν στην έρευνα δημόσια.....	79
Πίνακας 2: Ποιες είναι οι δράσεις που αναπτύχθηκαν στα πλαίσια εφαρμογής των 17 Παγκόσμιων Στόχων για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη	85
Πίνακας 3: Τρόποι με τους οποίους έχουν εντοπιστεί ή συγκεκριμενοποιηθεί οι τοπικοί δείκτες για την παρακολούθηση της εφαρμογής των 17 Παγκόσμιων Στόχων.....	89
Πίνακας 4: Ποιοι είναι οι τοπικοί δείκτες που αφορούν την παρακολούθηση της προόδου εφαρμογής των 17 Παγκόσμιων Στόχων στους Δήμους υπηρετούν	90

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1: Στόχοι Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης για τον Δήμο Αγίου Δημητρίου	58
---	-----------

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 1: Ποιος είναι ο πληθυσμός της περιοχής την οποία εκπροσωπείτε/ζείτε;	81
Διάγραμμα 2: Ρόλος συμμετεχόντων στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης	82
Διάγραμμα 3: Ποιος είναι ο βαθμός εξοικείωσης/εξειδίκευσής σας με την έννοια: Βιώσιμη Ανάπτυξη;	83
Διάγραμμα 4: Ποιος είναι ο βαθμός εξοικείωσής σας με τις διαδικασίες εφαρμογής των 17 Παγκόσμιων Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του Ο.Η.Ε. στο πλαίσιο της τοπικής αυτοδιοίκησης;	84
Διάγραμμα 5: Έχει υιοθετήσει ο Δήμος σας πολιτικές και δράσεις αναφορικά με την εφαρμογή των 17 Παγκόσμιων Στόχων για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη;	84
Διάγραμμα 6: Εάν ο Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης σας έχει ξεκινήσει μια στρατηγική μετάβασης προς μια πιο βιώσιμη κοινότητα, σε ποιο στάδιο βρίσκεται το σχέδιο/στρατηγική σας;	86
Διάγραμμα 7: Σε ποιους από τους 17 Παγκόσμιους Στόχους Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης έχει δώσει ο Δήμος σας προτεραιότητα;	87
Διάγραμμα 8: Έχετε επικοινωνήσει στους Δημότες σας τις δράσεις και τις πολιτικές που έχετε υιοθετήσει για την εφαρμογή των 17 Παγκόσμιων Στόχων στο Δήμο σας;	88
Διάγραμμα 9: Έχετε εντοπίσει ή συγκεκριμενοποιήσει τοπικούς δείκτες για να παρακολουθείτε την πρόοδο εφαρμογής των 17 Παγκόσμιων Στόχων στο Δήμο σας;	90
Διάγραμμα 10: Σε τι χρονικά διαστήματα τους μετράτε;	91
Διάγραμμα 11: Ποια υποστήριξη πιστεύετε ότι χρειάζεται ο Δήμος σας για τη μετάβαση σε μια πιο βιώσιμη κοινότητα;	92
Διάγραμμα 12: Πιστεύετε ότι τα στελέχη σας χρειάζονται ειδική εκπαίδευση για να υποστηρίξουν την εφαρμογή αποτελεσματικών πολιτικών σε τοπικό επίπεδο;	93
Διάγραμμα 13: Εάν ναι, σε ποιο από τα ακόλουθα θέματα;	94
Διάγραμμα 14: Ποιο είναι τα τρία μεγαλύτερα εμπόδια που αντιμετωπίζει ο Δήμος σας στην επίτευξη των 17 Παγκόσμιων Στόχων;	94
Διάγραμμα 15: Πιστεύετε ότι η Ε.Ε. θα πρέπει να θεσμοθετήσει τους 17 Παγκόσμιους Στόχους ως απαραίτητο εργαλείο βιώσιμης αστικής ανάπτυξης για τους Δήμους;	95
Διάγραμμα 16: Φύλο	96
Διάγραμμα 17: Ηλικία	97
Διάγραμμα 18: Ποιος είναι ο δήμος τον οποίο εκπροσωπείτε (προαιρετική απάντηση)	97

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο πέρασμα του χρόνου άρχισε να χρησιμοποιείται όλο και περισσότερο ο όρος βιωσιμότητα και εν συνεχεία και βιώσιμη ανάπτυξη. Ουσιαστικά, σύμφωνα με τις έννοιες αυτές, θα πρέπει η ικανοποίηση των αναγκών των υφισταμένων γενεών να μη θέτει σε κίνδυνο την ικανοποίηση των αντίστοιχων αναγκών που αφορούν τις μελλοντικές γενιές. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι βασική συνιστώσα της βιωσιμότητας και της βιώσιμης ανάπτυξης αποτελούν η προστασία του περιβάλλοντος, καθώς επίσης και η κοινωνική ευημερία (Broman & Robert, 2017). Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το γεγονός ότι κατά την μετάβαση προς τη βιώσιμη ανάπτυξη δίνεται έμφαση στη χρήση των οικοσυστημάτων με τρόπο τέτοιο που επιτρέπεται η ανανέωση, καθώς και η διαρκής εξέλιξη αυτών (Cristensen, 1989).

Είναι γεγονός ότι κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, ως απόρροια των τεχνολογικών αλλαγών σε διεθνές επίπεδο, αλλά και του σύγχρονου τρόπου ζωής, όλο και περισσότερος πληθυσμός συγκεντρώνεται στα αστικά κέντρα, ιδίως τα μεγάλα, επιδιώκοντας να διασφαλίσει υψηλότερο βιοτικό επίπεδο, καθώς και απασχόληση. Ωστόσο, η συγκέντρωση αυτή του πληθυσμού έχει ως αποτέλεσμα να δημιουργούνται σημαντικές περιβαλλοντικές πιέσεις, αλλά και πιέσεις στις υποδομές και στους υπόλοιπους πόρους που σχετίζονται με τη σύγχρονη διαβίωση των ανθρώπων. Οι πιέσεις αυτές έχουν ως αποτέλεσμα να δημιουργούνται προβλήματα τα οποία είναι αναγκαίο να αντιμετωπιστούν ενεργά από τους ίδιους τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, οι οποίοι και σχετίζονται άμεσα με τους κατοίκους (Dale et al., 2012).

Στα πλαίσια αυτών των ενεργειών και πολιτικών αναπτύσσονται στρατηγικές βιώσιμης ανάπτυξης, οι οποίες διαρθρώνονται σε τοπικό, εθνικό, καθώς και σε περιφερειακό επίπεδο. Οι στρατηγικές αυτές αναδεικνύουν τις επιμέρους συνιστώσες που συνθέτουν τη βιωσιμότητα, ενώ συνάμα αξιοποιούν εργαλεία και διαδικασίες επιχειρησιακού προγραμματισμού, έτσι ώστε να μπορέσει να επιτευχθεί με τρόπο αποτελεσματικό η βιωσιμότητα.

Η παρούσα εργασία αποτελείται από δέκα κεφάλαια, όπου το πρώτο μελετά την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης. Αρχικά, προσδιορίζεται εν συντομία το περιβαλλοντικό πρόβλημα που πλήττει την ανθρωπότητα, ενώ ακολούθως

προσδιορίζεται η έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης. Εν συνεχεία, στο δεύτερο κεφάλαιο της εργασίας γίνεται λόγος για τους τέσσερις πυλώνες της βιώσιμης ανάπτυξης, όπου εξετάζεται η περιβαλλοντική βιωσιμότητα, η οικονομική βιωσιμότητα, η κοινωνική βιωσιμότητα, καθώς επίσης και η πολιτισμική βιωσιμότητα. Περαιτέρω, το τρίτο κεφάλαιο της εργασίας επικεντρώνεται στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όπου γίνεται λόγος για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, ενώ συνέχεια ακολουθεί ιστορική αναδρομή στον θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα. Ακόμη, παρουσιάζονται οι σημαντικότερες μεταρρυθμίσεις που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών.

Το τέταρτο κεφάλαιο της εργασίας εξετάζει την έννοια της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης, ενώ ιδιαίτερη μνεία γίνεται στη βιώσιμη αστική ανάπτυξη στην περίπτωση της Ελλάδος. Το πέμπτο κεφάλαιο αναφέρεται αναλυτικά στους 17 Παγκόσμιους Στόχους που έχουν τεθεί από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ). Ειδικότερα, περιγράφονται οι στόχοι που αφορούν τη μηδενική φτώχεια, τη μηδενική πείνα, την καλή υγεία και ευημερία, την ποιοτική εκπαίδευση, την ισότητα των φύλων, το καθαρό νερό και την αποχέτευση, τη φθηνή και καθαρή ενέργεια, την αξιοπρεπή εργασία και οικονομική ανάπτυξη. Ακόμη, αναλύεται ο στόχος που αφορά τη βιομηχανία, την καινοτομία και τις υποδομές, ο στόχος που αναφέρεται σε λιγότερες ανισότητες, στις βιώσιμες πόλεις και κοινότητες, στην υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή, την δράση για το κλίμα, τη ζωή στο νερό, την ειρήνη, την δικαιοσύνη και τους ισχυρούς θεσμούς, καθώς επίσης και τη συνεργασία για τους στόχους.

Στη συνέχεια στο κεφάλαιο έξι γίνεται αναφορά στον στόχο έντεκα που αφορά τις βιώσιμες πόλεις και κοινότητες, ενώ το έβδομο κεφάλαιο αναφέρεται στη Νέα Αστική Ατζέντα, όπου περιγράφεται το όραμα που προσδιορίζεται σ' αυτή, οι αρχές και οι δεσμεύσεις που περιλαμβάνονται εντός αυτής, καθώς επίσης και οι στόχοι και οι δεσμεύσεις που αφορούν την περιβαλλοντική βιώσιμη και ανθεκτική αστική ανάπτυξη. Το κεφάλαιο οκτώ επικεντρώνεται στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, όπου περιγράφονται αναλυτικά οι τομείς πολιτικής αυτής. Το κεφάλαιο εννιά επικεντρώνεται στην μελέτη περίπτωσης του Δήμου Αγίου Δημητρίου Αττικής. Αρχικά, παρουσιάζονται ορισμένες πληροφορίες που αφορούν τον Δήμο Αγίου

Δημητρίου, ενώ μετέπειτα γίνεται αναφορά στη βιώσιμη ανάπτυξη στον Δήμο Αγίου Δημητρίου και στα εμπλεκόμενα μ' αυτή μέρη. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στους στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης που έχουν διαμορφωθεί για τον Δήμο Αγίου Δημητρίου, όπως επίσης και στις πρόσφατες πρακτικές που σχετίζονται με τη βιώσιμη ανάπτυξη και εφαρμόζονται από τον Δήμο Αγίου Δημητρίου. Τέλος, στο κεφάλαιο δέκα γίνεται εμπειρική διερεύνηση του θέματος, όπου εξετάζονται οι στόχοι της βιώσιμης ανάπτυξης σχετικά με την τοπική αυτοδιοίκηση, όπου συγκεκριμένα στελέχη της τοπικής αυτοδιοίκησης ερωτώνται σχετικά με τις γνώσεις τους πάνω σε θέματα που αφορούν τους 17 Παγκόσμιους Στόχους για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και συγκεκριμένα για τον Στόχο 11 που αφορά τις Βιώσιμες Πόλεις, καθώς και κατά πόσο τους έχουν συμπεριλάβει και εφαρμόσει στην άσκηση των επιμέρους πολιτικών τους. Ειδικότερα, προσδιορίζεται ο σκοπός της έρευνας, περιγράφεται αναλυτικά η μεθοδολογία που χρησιμοποιείται, ενώ στη συνέχεια γίνεται ανάλυση των αποτελεσμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Έννοια της Βιώσιμης Ανάπτυξης

1.1 Περιβαλλοντικό πρόβλημα

Εξαιτίας της διαρκούς αξιοποίησης των πόρων, δημιουργούνται προβλήματα τα οποία αφορούν το φυσικό περιβάλλον, καθώς επίσης και σχετικά ζητήματα στις οικοσυστημικές υπηρεσίες. Ιδιαίτερα σημαντικές θεωρούνται και οι επιβαρύνσεις που προκαλούνται εξαιτίας της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, αλλά και οι αντίστοιχες στον υδρολογικό κύκλο. Ταυτόχρονα, μεγάλη περιβαλλοντική πίεση προκαλείται εξαιτίας των απαιτήσεων σε ενέργεια που υπάρχουν εξαιτίας της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας από τα κτίρια, καθώς και από τον τομέα των μεταφορών (UNEP,2017).

1.2 Βιώσιμη ανάπτυξη

Είναι γεγονός ότι εδώ και αρκετά χρόνια, υπήρξε μια μεταβολή στις αντιλήψεις του πληθυσμού αναφορικά με τη ποιότητα ζωής και το περιβάλλον στο οποίο και διαβιούν. Η μεταβολή αυτή συνδέεται με την έλλειψη ικανοποίησης που προκύπτει από τον τρόπο ζωής, παρά το γεγονός ότι κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου διαπιστώνονταν σημαντικά μεγάλη οικονομική μεγέθυνση. Επομένως, κρίθηκε αναγκαίο να αποτυπωθούν μεταβλητές που επιδρούν στη ποιότητα ζωής του ανθρώπου, όπως ήταν το περιβάλλον, καθώς και τα επίπεδα ανεργίας του πληθυσμού. Το 1972, με τον προβληματισμό αυτό να είναι διάχυτος στον αναπτυγμένο κόσμο, στη Διάσκεψη της Στοκχόλμης που έλαβε χώρα υπό τη διοργάνωση των Ηνωμένων Εθνών, εκφράστηκε η σοβαρή απειλή για το περιβάλλον, ενώ αναδείχθηκε ταυτόχρονα η ανάγκη για τη προστασία αυτού (Tietenberg,1997).

Στο πέρασμα του χρόνου, καθώς αυξάνονταν το ενδιαφέρον για το περιβάλλον, υπήρξε σύνδεση δύο εννοιών, όπου η πρώτη ήταν η οικονομική ανάπτυξη και η δεύτερη η περιβαλλοντική προστασία. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι στα πλαίσια της βιώσιμης ανάπτυξης, ως προς τον χώρο υπάρχει κάθετη θεώρηση αυτού, η οποία λαμβάνει χώρα σε τοπικό, περιφερειακό, καθώς και σε διεθνές επίπεδο, ενώ όσον αφορά την οριζόντια θεώρηση του χώρου, αυτή μπορεί συνδέεται με την ισόρροπη ανάπτυξη των υπό ανάπτυξη χωρών με τις λεγόμενες τρίτες χώρες. Ακόμη, ως προς τον χρόνο, η βιώσιμη ανάπτυξη εστιάζει στους μακροπρόθεσμους

στόχους, δίνοντας έμφαση στην ισότητα ευκαιριών για ανάπτυξη μεταξύ των υφιστάμενων και των μελλοντικών γενεών. Ως προς τη θεματολογία, η βιώσιμη ανάπτυξη εξετάζεται την αλληλεπίδραση που υπάρχει μεταξύ της οικονομικής ανάπτυξης, της κοινωνικής δικαιοσύνης και του περιβάλλοντος. Τέλος, η βιώσιμη ανάπτυξη συνδέεται με την ολοκλήρωση, καθώς επιδιώκεται όσο το δυνατόν πιο πλήρη ενσωμάτωση του περιβάλλοντος στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, καθώς επίσης και στην εξέταση των αλληλεπιδράσεων που δημιουργούνται μεταξύ κοινωνικών και περιβαλλοντικών παραγόντων.

Η έννοια της βιωσιμότητας και της αειφορίας, πέρα από το περιβάλλον σχετίζονται άμεσα με την ισότητα που επικρατεί μεταξύ των γενεών. Ουσιαστικά, το πρότυπο της βιώσιμης ανάπτυξης θέτει στο επίκεντρο την προστασία των οικοσυστημάτων σε προληπτικό επίπεδο, όπως επίσης δίνεται και έμφαση στην αντιμετώπιση των κρίσεων. Ταυτόχρονα, κομβικής σημασίας θεωρείται η μείωση της σπατάλης των φυσικών πόρων, δίνοντας έμφαση στην εξοικονόμηση των πόρων καθώς και στη μείωση των παραγόμενων αποβλήτων (Δεκλερής,2000). Στα πλαίσια της βιωσιμότητας σημαντικό ρόλο διαδραματίζει η αντιμετώπιση της φτώχειας, καθώς και η επιτυχής αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος, αλλά και η προστασία της υγείας του συνόλου του πληθυσμού. Για να μπορέσει να εφαρμοστεί με επιτυχία η βιώσιμη ανάπτυξη θα πρέπει να αξιοποιούνται στο έπακρο οι τεχνολογίες που είναι φιλικές προς το περιβάλλον, ενώ πέρα από τις τεχνολογίες και το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο, σε διεθνές επίπεδο, η βιώσιμη ανάπτυξη συνδέεται με μια νέα κουλτούρα, όπου η προστασία του περιβάλλοντος βρίσκεται στο επίκεντρο, όπως επίσης και ο σεβασμός της επόμενης γενιάς, ως προς το δικαίωμα χρήσης των πόρων που θα μπορεί να αξιοποιήσει σε μελλοντικό χρόνο (Tietenberg,1997).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Οι 4 Πυλώνες της Βιώσιμης Ανάπτυξης-Κοινωνία, Οικονομία, Περιβάλλον, Πολιτισμός

2.1 Εισαγωγή

Όπως έχει ήδη αναφερθεί στον εννοιολογικό προσδιορισμό της βιώσιμης ανάπτυξης, βασική στόχευση εφαρμογής αυτής συνιστά η κάλυψη των αναγκών των παρόντων γενιών, χωρίς να βρίσκεται σε κίνδυνο η ικανότητα των επόμενων γενιών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες.

2.2 Περιβαλλοντική βιωσιμότητα

Αρχικά θα πρέπει να αναφερθεί ότι για να επιτευχθεί περιβαλλοντική βιωσιμότητα, είναι αναγκαίο το φυσικό περιβάλλον να διατηρήσει την πλήρη λειτουργικότητα και χρηστικότητα για μεγάλο χρονικό διάστημα. Ουσιαστικά, θα πρέπει να ενισχύεται η επίτευξη ισορροπίας στο περιβάλλον, ενώ σε περίπτωση που η έλλειψη ισορροπίας φαντάζει αναπόφευκτη, τότε θα πρέπει να μετριάζονται στο ελάχιστο οι συνέπειες αυτής. Ουσιαστικά, για την επίτευξη περιβαλλοντικής βιωσιμότητας θα πρέπει να αξιολογείται για τη κάθε ενέργεια ή απόφαση η περιβαλλοντική επιβάρυνση που προκαλεί, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις πιθανές περιβαλλοντικές διαστάσεις που μπορεί να θιχθούν. Απώτερος στόχος της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας είναι ελαχιστοποιηθούν οι επιπτώσεις των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στο περιβάλλον, ενώ ταυτόχρονα, βασική επιδίωξη αποτελεί η αποκατάσταση, καθώς και η διατήρηση των φυσικών οικοτόπων (Vermeulen & Seuring, 2009).

2.3 Οικονομική βιωσιμότητα

Σχετικά με την οικονομική βιωσιμότητα, αποτελεί κατά κάποιο τρόπο την ικανότητα μιας οικονομίας να διατηρεί θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης για πολύ μεγάλα χρονικά διαστήματα. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι οικονομική αξία δύναται να δημιουργηθεί από κάθε έργο που εκτελείται, όπως επίσης και από την κάθε απόφαση που λαμβάνεται. Για τη λήψη μιας απόφασης λαμβάνονται υπόψη τόσο οι

οικονομικές πτυχές, όσο και διαστάσεις βιωσιμότητας (Piotrowicz & Cuthbertson, 2009).

2.4 Κοινωνική βιωσιμότητα

Μέσω της κοινωνικής βιωσιμότητας μπορεί να υπάρξει συνολική βελτίωση της κοινωνίας, καθώς και σχετική πρόοδος, με τη κοινωνική βιωσιμότητα να δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην διαγενεακή αλληλεγγύη, σύμφωνα με την οποία και οι επόμενες γενεές θα πρέπει να διαθέτουν το δικαίωμα ίδιας ή και καλύτερης ποιότητας ζωής, σε σχέση με τις σημερινές γενεές. Στα πλαίσια της κοινωνικής βιωσιμότητας λαμβάνονται υπόψη παράμετροι όπως είναι η νομοθεσία που βρίσκεται σε ισχύ, τα ανθρώπινα δικαιώματα, το κοινωνικό κεφάλαιο, η δικαιοσύνη, η κοινωνική ευθύνη που εφαρμόζεται από τους οργανισμούς (Wilson et al., 2007).

2.5 Πολιτισμική βιωσιμότητα

Είναι γεγονός ότι ο πολιτισμός συνδέεται με το σύνολο των ανθρώπινων δραστηριοτήτων, επιδρώντας τόσο στις κοινωνικές, όσο και στις περισσότερο παραγωγικές δραστηριότητες. Επενδύοντας στην ενίσχυση του πολιτιστικού κεφαλαίου, δημιουργείται υψηλή προστιθέμενη αξία, ενώ συνάμα συμβάλλει στην υποστήριξη των προαναφερθέντων τριών πυλώνων που συνθέτουν τη βιώσιμη ανάπτυξη (Wilson et al., 2007).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης

3.1 Τοπική Αυτοδιοίκηση

Αρχικά θα πρέπει να αναφερθεί ότι Τοπική Αυτοδιοίκηση αποτελεί ένα ιδιαίτερο σύστημα διοικητικής οργάνωσης, το οποίο θεωρείται ότι είναι διακριτό σύστημα διοικητικής αποκέντρωσης. Ουσιαστικά, η αυτοδιοίκηση ασκείται από ιδιαίτερο νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, εν αντιθέσει με τη διοικητική αποκέντρωση, η οποία και ασκείται από το νομικό πρόσωπο του Κράτους. Ειδικότερα, η Τοπική Αυτοδιοίκηση διακρίνεται από τη διοικητική αυτοτέλεια, ενώ βασική επιδίωξη αυτής είναι η εξυπηρέτηση των συμφερόντων που αφορούν την τοπική κοινωνία, εν αντιθέσει με το δημόσιο συμφέρον, το οποίο σχετίζεται με τη διαχείριση κρατικών υποθέσεων που έχουν γενικότερο χαρακτήρα. Ακόμη, χαρακτηριστικό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι η διοικητική αυτοτέλεια των οργάνων, τα οποία και διοικούν τις τοπικές αυτές υποθέσεις, όπως επίσης και η δημοσιονομική αυτοτέλεια των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς χωρίς αυτή δεν είναι δυνατό να υπάρξει εκπλήρωση της αποστολής που καλούνται να φέρουν εις πέρας οι οργανισμοί. Σε περίπτωση που η Τοπική Αυτοδιοίκηση εξαρτάται άμεσα από τη κεντρική εξουσία, τότε περιορίζονται και οι δυνατότητες δράσης αυτής (Λαδιάς,2014).

Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να αναφερθεί ότι τόσο η διοικητική, όσο και η δημοσιονομική αυτοτέλεια δεν συνεπάγεται ότι οι οργανισμοί αυτοί διαθέτουν πλήρη αυτονομία έναντι της Κεντρικής Διοίκησης. Ουσιαστικά, η αυτοδιοίκηση εστιάζει σε διοικητικά θέματα, χωρίς να αφορά θέματα κατανομής της εξουσίας. Μέσω των δημοκρατικών διαδικασιών εκλογής των αρχών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης παρέχεται η λαϊκή νομιμοποίηση, ενώ η πολιτική πραγματώνεται με τρόπο ενιαίο, σε κεντρικό και τοπικό επίπεδο. Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης εποπτεύονται από το κράτος, με την εποπτεία αυτή να συνιστά κατά κάποιο τρόπο μια μορφή επέμβασης των οργάνων του Κράτους στη λειτουργία των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, έτσι ώστε να παρακολουθούνται εκτός των άλλων και οι στόχοι που έχουν τεθεί σε επίπεδο κυβερνητικής πολιτικής (Κτιστάκη,2014).

Ο θεσμός της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης λειτουργεί από το 1987, ωστόσο ως το 2010 όπου τέθηκε και σε εφαρμογή το πρόγραμμα «Καλλικράτης» οι δομές

Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης αποτελούσαν δομές διοικητικής αποκέντρωσης του Κράτους. Ωστόσο, από το 2010 οι δομές της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης αποτελούν διακριτές διοικητικές δομές υπό τη μορφή νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, έχοντας ως κύριο στόχο την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη εντός της Περιφέρειάς τους. Οι αρμοδιότητες των Περιφερειών περιλάμβαναν πολλές από αυτές που μέχρι πρότινος ανήκαν στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, οι οποίες και καταργήθηκαν και ορισμένες από τις αρμοδιότητες αυτών μεταφέρθηκαν στις αποκεντρωμένες δομές των Υπουργείων. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το γεγονός ότι οι αυτοδιοικητικές περιφέρειες διαδραματίζουν κομβικό ρόλο στην περιφερειακή ανάπτυξη, δίνοντας συνάμα έμφαση στην επίτευξη της βιωσιμότητας, καθώς και της κοινωνικής συνοχής (Μακρυδημήτρης & Πραβίτα, 2012).

Κατόπιν της εφαρμογής του σχεδίου «Καλλικράτης», ο αριθμός των Περιφερειών ανέρχεται σε 13 και βρίσκονται σε πλήρη αντιστοιχία με τις προγενέστερες διοικητικές περιφέρειες. Σχετικά με τις αρμοδιότητες των Περιφερειών, αυτές αφορούν τον προγραμματισμό και ανάπτυξη, τους τομείς της γεωργίας, της κτηνοτροφίας και της αλιείας, όπως επίσης και τομείς που αφορούν τους φυσικούς πόρους, την ενέργεια, καθώς και τη βιομηχανία. Ακόμη, οι αρμοδιότητες των Περιφερειών περιλαμβάνουν την απασχόληση, το εμπόριο, τον τουρισμό, τις μεταφορές και επικοινωνίες, όπως επίσης και τα δημόσια έργα, την χωροταξία, το περιβάλλον, τον πολιτισμό και τον αθλητισμό, καθώς και τους τομείς πολιτικής προστασίας και διοικητικής μέριμνας (Μαυρίκος & Χρυσανθάκης, 2015).

3.2 Ιστορική αναδρομή Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι από τις πρώτες προτεραιότητες που τέθηκαν από τον Ιωάννη Καποδίστρια ήταν η συγκρότηση του τοπικού και του διοικητικού συστήματος. Στις αλλαγές αυτές περιλαμβάνονταν και ο εκσυγχρονισμός του κοινοτικού συστήματος, το οποίο είχε αναπτυχθεί ήδη κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας, έτσι ώστε να ακολουθήσει ο θεσμός αυτός την εξέλιξη των αντίστοιχων συστημάτων στην Ε.Ε. (Ασπρίδης, 2013). Εν συνεχεία, κατά τη περίοδο της Βαυαρικής Αντιβασιλείας, υπήρξε διαίρεση της χώρας σε Δήμους, οι οποίοι απέκτησαν αιρετή διοίκηση, μάλιστα κατά τη διάρκεια μιας περιόδου όπου

επικρατούσε «Απόλυτη Μοναρχία». Ουσιαστικά, οι δήμοι που δημιουργήθηκαν ήταν ενότητες χωριών, τα οποία και παρουσίαζαν κοινά γεωγραφικά χαρακτηριστικά. Αναφορικά με τα έσοδα των δήμων αυτών, προέρχονταν από προσόδους της δημοτικής περιουσίας, από διάφορα πρόστιμα που σχετίζονταν με αστυνομικές παρεμβάσεις, όπως επίσης και από έμμεσους δημοτικούς φόρους, αλλά και από άμισθες εργασίες στις οποίες προβαίνουν οι δημότες αυτών. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι υπήρχε σχετική πρόβλεψη, σύμφωνα με την οποία για να σχηματιστεί δήμος θα έπρεπε το κάθε χωριό να διέθετε κατ' ελάχιστο 300 κατοίκους, ενώ λαμβάνοντας υπόψη τον πληθυσμό των δήμων αυτών κατηγοριοποιούνταν σε τρεις διαφορετικές κατηγορίες, όπου οι πρώτοι ήταν οι δήμοι πρώτης τάξης, με τον πληθυσμό αυτών να ξεπερνά τους 10.000 κατοίκους και ουσιαστικά πρόκειται για πόλεις, ενώ όσον αφορά τους δήμους δεύτερης τάξεως, ο πληθυσμός αυτός κυμαίνονταν μεταξύ 2.000 και 10.000 δημοτών και ουσιαστικά μπορούσαν να θεωρηθούν κωμοπόλεις. Τέλος, υπήρχαν οι δήμοι, όπου ο πληθυσμός τους δεν ξεπερνούσε τους 2.000 κατοίκους και ουσιαστικά πρόκειται για χωριά (Μαυρίκας & Χρυσανθάκης, 2015).

Πολλά χρόνια αργότερα, στο σύγχρονο κράτος και συγκεκριμένα το 1984 διαμορφώθηκε το κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο (Ν. 1416/1984), έτσι ώστε να προχωρήσουν οι πρωτοβουλίες που αφορούν τις εκούσιες συνενώσεις πρωτοβάθμιων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Έτσι, διαμορφώθηκαν και ισχυρά κίνητρα, δίνοντας έμφαση τόσο στο οικονομικό σκέλος, όσο και στην οικονομική διάσταση αυτών.

3.3 Μεταρρυθμίσεις στην Τοπική Αυτοδιοίκηση

Σχετικά με τις πλέον πρόσφατες μεταρρυθμίσεις στην Τοπική Αυτοδιοίκηση θα πρέπει να αναφερθεί ότι η μέσω του Ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης) επιδιώχθηκε αναδιάρθρωση της πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης, έχοντας ως βασικό στόχο τη διαμόρφωση ισχυρότερων δήμων. Ταυτόχρονα, υπήρξε σχετική πρόβλεψη, έτσι ώστε οι δήμοι αυτοί να εφαρμόσουν σύγχρονες μεθόδους διοίκησης παρέχοντας παράλληλα υψηλής ποιότητας υπηρεσίες προς τους πολίτες. Κομβικός θεωρούνταν και ο ρόλος των δήμων ως μονάδες τοπικής ανάπτυξης, δίνοντας έμφαση στην ενδυνάμωση της συμμετοχής των πολιτών, καθώς και στην ενίσχυση των θεσμών. Μέσω του συγκεκριμένου θεσμικού πλαισίου, υπήρξε και σαφής προσδιορισμός των

αρμοδιοτήτων των δήμων. Πλέον, οι δήμοι έχουν τη δυνατότητα να προβαίνουν στη λήψη των αναγκαίων πρωτοβουλιών, έτσι ώστε να υπάρξει βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών, αλλά και γενικότερα να μπορέσει να υπάρξει εύρυθμη λειτουργία των πόλεων, στα πλαίσια των διαρκώς μεταβαλλόμενων συνθηκών (Μαυρίκος & Χρυσανθάκης,2015).

Ακόμη, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων των δήμων έμφαση δόθηκε στη κοινωνική προστασία, καθώς και στον τομέα της πρόνοιας, ενώ άλλες αρμοδιότητες που μεταβιβάστηκαν στους δήμους αφορούσαν τους τομείς της γεωργίας, της αλιείας, καθώς και της κτηνοτροφίας. Περαιτέρω, στις αρμοδιότητες των δήμων εντάχθηκε και ο τομέας της παιδείας, αφενός μέσω της υποστήριξης των σχολικών υποδομών, αφετέρου δε, μέσω της δια βίου μάθησης (Ίδρυμα Μεσογειακών Μελετών,2012). Ιδιαίτερη μνεία θα πρέπει να γίνει στη δυνατότητα που δόθηκε στους δήμους να προβαίνουν στη συγκρότηση Νομικών Προσώπων, για την ικανοποίηση διαφορετικών σκοπών. Ουσιαστικά, οι δήμοι έχουν τη δυνατότητα να προβούν στην ίδρυση δημοτικών και διαδημοτικών επιχειρήσεων, είτε στην ίδρυση μεικτών επιχειρήσεων, στις οποίες θα μπορούσαν να συμμετέχουν και ιδιώτες, έτσι ώστε να υπάρξει κάλυψη των κοινωφελών σκοπών, στον μέγιστο δυνατό βαθμό.

Σχετικά με τα όργανα διοίκησης των δήμων προβλέπονταν να είναι ο δήμαρχος, το δημοτικό συμβούλιο, η οικονομική επιτροπή, ενώ προβλέπονταν σε δήμους με πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων θέσπιση και λειτουργία επιτροπής ποιότητας ζωής (Χρυσανθάκης,2015). Η εφαρμογή του προγράμματος «Καλλικράτης» συνοδεύτηκε από πλήθος καινοτομιών, οι οποίες έθεταν στο επίκεντρο την εξυπηρέτηση του πολίτη με τον βέλτιστο δυνατό τρόπο. Για παράδειγμα, στην κατηγορία αυτή των καινοτομιών εντάσσονταν ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης, ο οποίος ουσιαστικά ως θεσμός λειτουργεί κατά κάποιο τρόπο ως «Δημοτικός Συνήγορος του Πολίτη». Τέλος, μέσω του σχεδίου «Καλλικράτης» προβλέφθηκαν οι βασικές κατευθύνσεις στη βάση των οποίων γίνεται οργάνωση των δημοτικών υπηρεσιών, ενώ συνάμα διαμορφώθηκαν δομές και μηχανισμοί οι οποίοι συμβάλλουν στην ενίσχυση της συνεργασίας, καθώς και στον συντονισμό μεταξύ των επιμέρους υπηρεσιών (Λίτσος,2010).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη

4.1 Εισαγωγή

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, στα αστικά κέντρα διαβιεί το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού στο σύνολο σχεδόν των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ωστόσο, ο πληθυσμός αυτός βρίσκεται αντιμέτωπος με πλήθος προκλήσεων, οι οποίες επιδρούν στην οικονομική και κοινωνική ζωή αυτών, ενώ συνάμα επηρεάζεται η ποιότητα ζωής που απολαμβάνουν. Πιο αναλυτικά, οι προκλήσεις αυτές αφορούν τα υψηλά επίπεδα αποβιομηχάνισης, όπως επίσης και την ανεργία και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Ακόμη, άλλες σημαντικές προκλήσεις αφορούν την έντονη περιβαλλοντική επιβάρυνση, η οποία συνδέεται με υψηλά επίπεδα εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, όπως επίσης και με την αυθαίρετη δόμηση και τα προβλήματα που συνδέονται με τις αλλαγές χρήσεων γης. Ταυτόχρονα, όλο και περισσότερο κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, τόσο στην Ελλάδα όσο και σε άλλες χώρες διαπιστώνονται αυξημένα επίπεδα ροών προσφύγων.

4.2 Εννοιολογική προσέγγιση βιώσιμης αστικής ανάπτυξης

Στα πλαίσια της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης, θα πρέπει να γίνει λόγος στην έννοια της αειφορίας, η οποία ουσιαστικά εκφράζει την τάση μιας διαδικασίας ή κατάστασης να παραμείνει σταθερή επ' αόριστον. Με την έννοια της αειφορικής ανάπτυξης περιγράφεται η ανάπτυξη η οποία έχει τη δυνατότητα να καλύψει τις ανάγκες του παρόντος, χωρίς όμως να θέσει σε κίνδυνο την ικανότητα των επόμενων γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες. Σχετικά με την έννοια της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης, αυτή αφορά τη βελτίωση της ποιότητας ζωής σε μια πόλη, λαμβάνοντας υπόψη τις οικολογικές, πολιτισμικές, πολιτικές, θεσμικές, κοινωνικές και οικονομικές συνιστώσες της, χωρίς να δημιουργούνται προβλήματα και επιβαρύνσεις στις επόμενες γενεές. Ουσιαστικά, η βιώσιμη αστική ανάπτυξη αφορά τα πρότυπα ανάπτυξης, αλλά και διαχείρισης του κτιριακού αποθέματος, των μεταφορών, καθώς επίσης και των χρήσεων γης (Γεμεντζή, 2014).

Από την άλλη, για πολλά χρόνια οι πόλεις σε πολλές χώρες του αναπτυγμένου κόσμου έχουν αναπτυχθεί με πρακτικές που θεωρούνται μη βιώσιμες. Έτσι, ακόμη

και σήμερα έχει επικρατήσει το πρότυπο της αστικοποίησης, σύμφωνα με το οποίο μετατρέπονται αγροτικές και φυσικές περιοχές σε αστικές, γεγονός που συνδέεται με τη μετανάστευση των πληθυσμών, έτσι ώστε αυτοί να προβούν στην αναζήτηση καλύτερου επιπέδου εργασίας, αλλά και καλύτερων συνθηκών διαβίωσης. Καθώς οι αστικές συγκεντρώσεις σε μεγάλο βαθμό δεν στηρίζονται σε κριτήρια αειφορίας, θεωρείται αρκετά πιθανό να ανακύψουν προβλήματα (τα περισσότερα εκ των οποίων υπάρχουν στις μεγάλες πόλεις του δυτικού κόσμου), όπως είναι η φτώχεια, ακόμη και η ακραία φτώχεια, η εγκληματικότητα, η ανεργία, καθώς και ο κοινωνικός αποκλεισμός, αλλά και η ανεπαρκής δημόσια υγιεινή και η παροχή βασικών υπηρεσιών (Μαυροειδής & Παπαϊωάννου, 2005).

4.3 Βιώσιμη αστική ανάπτυξη στην περίπτωση της Ελλάδος

Αναφορικά με το θεσμικό πλαίσιο το οποίο διέπει τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη στην Ελλάδα αυτό εξειδικεύεται στην νομοθεσία που αφορά την προστασία του περιβάλλοντος, καθώς και στη νομοθεσία που αφορά τον χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό. Λαμβάνοντας υπόψη το Άρθρο 24 του ισχύοντος Συντάγματος, η προστασία του φυσικού και του πολιτιστικού περιβάλλοντος συνιστά «υποχρέωση του κράτους, καθώς επίσης και δικαίωμα του καθενός», ενώ σύμφωνα και πάλι με το Σύνταγμα για τη «διαφύλαξή του το Κράτος έχει την υποχρέωση να προβαίνει στη λήψη προληπτικών ή κατασταλτικών μέτρων», λαμβάνοντας υπόψη την αειφόρο προσέγγιση. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η αρχή της αειφορίας προστέθηκε στο Σύνταγμα του 2001, ενώ προβλέπεται από το Άρθρο 24 του Συντάγματος, ο χωροταξικός, καθώς και πολεοδομικός σχεδιασμός θεωρείται ότι αποτελούν ρυθμιστική αρμοδιότητα του κράτους, το οποίο προβαίνει και σε έλεγχο αυτών.

Το 1986, εισήχθη στο θεσμικό πλαίσιο ο πρώτος νόμος που αφορούσε την προστασία του περιβάλλοντος και σχετίζονταν με πλήθος κρίσιμων ζητημάτων για τη προστασία του περιβάλλοντος, όπως ήταν η ατμοσφαιρική ρύπανση, η ρύπανση του εδάφους και των υδάτων, η προστασία του τοπίου, καθώς και η προστασία έναντι του θορύβου. Στα πλαίσια αυτά, διαμορφώθηκαν και τα αντίστοιχα «εργαλεία», τα οποία θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην προστασία, όπως για παράδειγμα ήταν ο προσδιορισμός οριακών τιμών ρύπων, όπως επίσης και ο καθορισμός ζωνών

προστασίας, αλλά και οι μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Παρ' όλα αυτά, δεν υπήρξε καμία ρητή αναφορά στο αστικό περιβάλλον, με τις πόλεις την περίοδο εκείνη να μεγεθύνονται, συγκεντρώνοντας κόσμο από αγροτικές περιοχές (Βιτοπούλου κ.α.,2015).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Οι 17 Παγκόσμιοι Στόχοι-Ηνωμένα Έθνη

5.1 Γενικά

Αρχικά θα πρέπει να αναφερθεί ότι οι 17 Παγκόσμιοι Στόχοι που αφορούν τη Βιώσιμη Ανάπτυξη υιοθετήθηκαν από τα κράτη-μέλη του ΟΗΕ στη Γενική Συνέλευση του Οργανισμού που έλαβε χώρα κατά το 2015. Ουσιαστικά, οι στόχοι αυτοί αποτελούν τη δέσμευση στην οποία προέβησαν οι ηγέτες των κρατών μελών, έτσι ώστε να εργαστούν με τρόπο συλλογικό και να καταφέρνουν να επιλύσουν τα παγκόσμια προβλήματα, τα οποία και αντιμετωπίζει ο πλανήτης. Ειδικότερα, οι στόχοι αυτοί αφορούν τη μηδενική φτώχεια, τη μηδενική πείνα, την καλή υγεία και ευημερία, την ποιοτική εκπαίδευση, την ισότητα των φύλων, το καθαρό νερό και την αποχέτευση, τη φθηνή και καθαρή ενέργεια, την αξιοπρεπή εργασία και οικονομική ανάπτυξη, τη βιομηχανία, την καινοτομία και τις υποδομές, τις λιγότερες ανισότητες, τις βιώσιμες πόλεις και κοινότητες, την υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή, τη δράση για το κλίμα, τη ζωή στο νερό, τη ζωή στη στεριά, την ειρήνη, δικαιοσύνη και τους ισχυρούς δεσμούς, καθώς επίσης και την ανάπτυξη συνεργασίας για την επίτευξη των στόχων (Ελληνική Πλατφόρμα για την Ανάπτυξη, 2021).

5.2 Αναλυτική παρουσίαση 17 στόχων

Στόχος 1-Μηδενική Φτώχεια

Είναι γεγονός ότι κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, σε διεθνές επίπεδο, το ποσοστό της φτώχειας έχει περιοριστεί σε μεγάλο βαθμό και μάλιστα σε σχέση με το 1990 το ποσοστό αυτό έχει περιοριστεί περισσότερο από το ήμισυ. Ωστόσο, παρά την πρόοδο αυτή ακόμη και σήμερα, ποσοστό της τάξεως του 20% του πληθυσμού στις αναπτυσσόμενες χώρες αντιμετωπίζει προβλήματα φτώχειας και ακραίας φτώχειας καθώς ζει με λιγότερο από 1,25\$ την ημέρα, ενώ δεν θα πρέπει να παραβλέπετε και το γεγονός ότι υπάρχει μεγάλος αριθμός ανθρώπων οι οποίοι κινδυνεύουν να γυρίσουν πάλι πίσω στη φτώχεια (Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη-EPT, 2021).

Πιο αναλυτικά, στα πλαίσια των στόχων αυτών για την επίτευξη μηδενικής φτώχειας προβλέπεται εξάλειψη αυτής έως το 2030, όπως επίσης και μείωση

τουλάχιστον κατά το ήμισυ της αναλογίας ανδρών, γυναικών και παιδιών που ανήκουν σε όλες τις ηλικιακές ομάδες και διαβιών σε συνθήκες φτώχειας. Παράλληλα, προβλέπεται η εφαρμογή των κατάλληλων εθνικών συστημάτων και μέτρων κοινωνικής προστασίας για το σύνολο, έτσι ώστε να μπορέσει να επιτευχθεί ουσιαστικά κάλυψη των φτωχών και ευάλωτων ομάδων έως και το 2030. Ταυτόχρονα, προβλέπεται να υπάρξει ενίσχυση της προσαρμοστικότητας των φτωχών, αλλά και των υπολοίπων οι οποίοι βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, μειώνοντας την έκθεση και την ευαισθησία απέναντι σε φαινόμενα που θεωρούνται ακραία και συνδέονται άμεσα με το κλίμα, καθώς και με οικονομικά, κοινωνικά προβλήματα, αλλά και με περιβαλλοντικές καταστροφές. Επιπροσθέτως, στα πλαίσια του στόχου αυτού προβλέπεται να υπάρξει αποτελεσματική κινητοποίηση των πόρων, οι οποίοι προέρχονται από διάφορες πηγές, έτσι ώστε η βοήθεια προς τις αναπτυσσόμενες χώρες να είναι επαρκής και αξιόπιστη. Τέλος, ο στόχος περί μηδενικής φτώχειας επιδιώκει να δημιουργήσει τα κατάλληλα πολιτικά πλαίσια, σε εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο, δίνοντας έμφαση σε στρατηγικές ανάπτυξης, οι οποίες θα θέτουν στο επίκεντρο τους φτωχούς, καθώς επίσης και θα σέβονται την ισότητα των φύλων, έτσι ώστε να επιταχυνθούν οι επενδύσεις που αποσκοπούν στην εξάλειψη της φτώχειας(Ελληνική Πλατφόρμα για την Ανάπτυξη,2021).

Στόχος 2-Μηδενική Πείνα

Βασική επιδίωξη του συγκεκριμένου στόχου αποτελεί ο τερματισμός της πείνας, καθώς και η επίτευξη επισιτιστικής ασφάλειας καθώς και η βελτίωση της διατροφής, αλλά και η προώθηση της αειφόρου γεωργίας. Η αναγκαιότητα εφαρμογής του στόχου αυτού συνδέεται με το γεγονός ότι σήμερα περίπου 800 εκατομμύρια άνθρωποι αντιμετωπίζουν προβλήματα που αφορούν την πείνα, ενώ έως το 2050, ο αριθμός των ατόμων αυτών αναμένεται να προσεγγίσει τα 2 δισεκατομμύρια. Εξαιτίας της διαρκούς υποβάθμισης των πόρων όπως είναι τα εδάφη, το γλυκό νερό, οι ωκεανοί, τα δάση και η βιοποικιλότητα, αυξάνονται διαρκώς οι κίνδυνοι, καθώς και οι καταστροφές, όπως είναι οι ξηρασίες και οι πλημμύρες (Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη-EPT,2021).

Πιο συγκεκριμένα, στα πλαίσια του στόχου αυτού αναμένεται να δοθεί τέλος στην πείνα, καθώς επίσης και να υπάρξει διασφάλιση της πρόσβασης σε θρεπτικής αξίας και επαρκή τροφή καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, ιδίως για τους φτωχούς ανθρώπους και εκείνους που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, όπως είναι για παράδειγμα τα παιδιά. Ταυτόχρονα, βασική στόχευση είναι να δοθεί τέλος σε όλες τις μορφές «κακής» διατροφής, έτσι ώστε ως το 2025 να δοθεί τέλος στους στόχους που έχουν συμφωνηθεί σε διεθνές επίπεδο και αφορούν την καχεξία και την εξασθένηση των παιδιών ηλικίας κάτω των πέντε ετών, όπως επίσης και για να μπορέσουν να αντιμετωπιστούν επιτυχώς οι διατροφικές ανάγκες των εφήβων κοριτσιών, των εγκύων, των γυναικών που θηλάζουν, καθώς επίσης και των ηλικιωμένων ανθρώπων, έχοντας ως χρονικό ορίζοντα το 2030. Περαιτέρω, προβλέπεται στα πλαίσια του στόχου αυτού να διασφαλιστεί ως το 2030 η χρήση βιώσιμων συστημάτων παραγωγής τροφίμων, καθώς επίσης και εφαρμογή ανθεκτικών γεωργικών πρακτικών, οι οποίες θα μπορέσουν να συμβάλλουν στην αύξηση της παραγωγικότητας. Έτσι, με τον τρόπο αυτό θα ενισχυθεί η διατήρηση των οικοσυστημάτων, ενώ θα υπάρξει και αποτελεσματικότερη προσαρμογή στη κλιματική αλλαγή, στα ακραία καιρικά φαινόμενα, στις πλημμύρες, αλλά και σε άλλες καταστροφές, με αποτέλεσμα να βελτιώνεται προοδευτικά και η ποιότητα της γης, αλλά και του εδάφους (Ελληνική Πλατφόρμα για την Ανάπτυξη, 2021).

Επιπλέον, στα πλαίσια του στόχου για μηδενική πείνα προβλέπεται να υπάρξει αύξηση των επενδύσεων, μέσω ανάπτυξης διεθνών συνεργασιών, στους τομείς των αγροτικών υποδομών, της γεωργικής έρευνας, καθώς επίσης και στη τεχνολογική ανάπτυξη. Παράλληλα, προβλέπεται να ληφθούν μέτρα τα οποία θα διασφαλίσουν την αποτελεσματική λειτουργία των αγορών των βασικών διατροφικών προϊόντων, καθώς και των παραγωγών αυτών, διευκολύνοντας την έγκυρη πρόσβαση σε πληροφορίες που αφορούν τις αγορές (Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη-EPT, 2021).

Στόχος 3- Καλή υγεία και ευημερία

Για την επίτευξη της αειφόρου ανάπτυξης, θα πρέπει διασφαλιστεί η υγιής ζωής, καθώς και η προώθηση της ευημερίας. Στα πλαίσια αυτά έχουν γίνει ήδη ενέργειες οι οποίες συμβάλλουν στην αύξηση του προσδόκιμου διαβίωσης, καθώς

επίσης και στη μείωση ορισμένων από τις πλέον θανατηφόρες αιτίες, οι οποίες συνδέονται με την παιδική, καθώς και με τη μητρική θνησιμότητα. Πιο αναλυτικά, στα πλαίσια του στόχου 3 προβλέπεται να περιοριστεί η παγκόσμια μητρική θνησιμότητα έως το 2030, όπως επίσης και έως το 2030 να μπορέσουν να εξαλειφθούν επιδημίες όπως είναι η ελονοσία, η φυματίωση, η ελονοσία, καθώς επίσης και άλλες ασθένειες που μεταδίδονται μέσω του νερού. Ακόμη, προβλέπεται να υπάρξει μείωση έως το 2030 του αριθμού των θανάτων και των ασθενειών που συνδέονται με επικίνδυνες χημικές ουσίες, όπως επίσης και τη ρύπανση και τη μόλυνση του αέρα, των υδάτων και του εδάφους.

Στόχος 4-Ποιοτική Εκπαίδευση

Μέσω της απόκτησης ποιοτικής εκπαίδευσης μπορεί να υπάρξει βελτίωση της ζωής των ανθρώπων καθώς και αειφόρος ανάπτυξης. Στα πλαίσια του στόχου αυτού προβλέπεται ότι έως και το 2030, όλα τα αγόρια και κορίτσια αυτά αναμένεται να ολοκληρώνουν ελεύθερα ισότητα, καθώς και ποιοτικά την πρωτοβάθμια, αλλά και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ακόμη, με χρονικό ορίζοντα το 2030 προβλέπεται να διασφαλιστεί η ισότιμη πρόσβαση για το σύνολο των γυναικών και των ανδρών σε προσιτή, ποιοτική, τεχνική, καθώς και σε επαγγελματική κατάρτιση, όπως επίσης και στην πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αλλά και ότι η νεολαία στο σύνολό της, θα πετύχει γραμματισμό και αριθμητισμό.

Στόχος 5-Επίτευξη ισότητας των φύλων και ενδυνάμωση όλων των γυναικών και κοριτσιών

Παρά το γεγονός ότι κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, ο κόσμος έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο ως προς την ισότητα των φύλων, υπό το πρίσμα των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας, ακόμη και σήμερα, οι γυναίκες, αλλά και τα κορίτσια, βρίσκονται αντιμέτωπα με τη βία, καθώς τις διακρίσεις σε αρκετά μέρη του πλανήτη. Μέσω της ισότητας των φύλων μπορεί να υπάρξει ένα κόσμος όπου επικρατεί η ειρήνη, η ευημερία, καθώς και η βιωσιμότητα (Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη-EPT,2021).

Στα πλαίσια αυτά, ο στόχος 5 επιδιώκει να μηδενίσει κάθε μορφή διάκρισης κατά των γυναικών και των κοριτσιών, οπουδήποτε και αν αυτές προέρχονται, όπως επίσης και να συμβάλλει στην εξάλειψη όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών

και κοριτσιών, αφενός στην ιδιωτική, αφετέρου δε, στη δημόσια ζωή, δίνοντας έμφαση παράλληλα στην εξάλειψη της εμπορίας ανθρώπων, της σεξουαλικής εκμετάλλευσης, καθώς επίσης και σε άλλα είδη εκμετάλλευσης. Ταυτόχρονα, στα πλαίσια του συγκεκριμένου στόχου προβλέπεται να υπάρξει αναγνώριση της άμισθης φροντίδας και της οικιακής εργασίας, μέσω της παροχής δημοσίων υπερεσίων και υποδομών, όπως επίσης και πολιτικών κοινωνικής προστασίας. Έτσι επιδιώκεται να υπάρξει προαγωγή της κοινής ευθύνης εντός του νοικοκυριού και της οικογένειας, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες που επικρατούν σε κάθε χώρα. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η πρόβλεψη που υπάρχει για την πραγματοποίηση μεταρρυθμίσεων, οι οποίες θα παρέχουν στις γυναίκες ίσα δικαιώματα ως προς τους οικονομικούς πόρους, τις οικονομικές υπηρεσίες, καθώς επίσης και πρόσβαση στην ιδιοκτησία της γης, συνεκτιμώντας την εθνική νομοθεσία της κάθε χώρας (Ελληνική Πλατφόρμα για την Ανάπτυξη, 2021).

Στόχος 6-Διασφάλιση της πρόσβασης σε ύδρευση και αποχέτευση για όλους

Σε διεθνές επίπεδο, εξαιτίας της περιορισμένης υποδοχής, είτε λόγω του χαμηλού βιοτικού επιπέδου, εκατομμύρια άνθρωποι, μεγάλο μέρος των οποίων είναι παιδιά παθαίνουν ασθένειες και φθάνουν ακόμη και στον θάνατο, εξαιτίας της ανεπαρκούς ύδρευσης, αποχέτευσης και υγιεινής. Ταυτόχρονα, η έλλειψη νερού, η κακή ποιότητα αυτού, καθώς επίσης και η ανεπαρκής αποχέτευση επιδρά με αρνητικό τρόπο την ασφάλεια των τροφίμων.

Ειδικότερα, στα πλαίσια του στόχου 6 προβλέπεται έως το 2030 να υπάρξει καθολική και ισότιμη πρόσβαση σε ασφαλές και προσιτό, πόσιμο νερό για το σύνολο του πληθυσμού. Ακόμη, ως το 2030 θα πρέπει να υπάρχει επαρκής και ισότιμη πρόσβαση σε εγκαταστάσεις υγιεινής, έτσι ώστε να προάγονται οι πρακτικές προσωπικής υγείας για το σύνολο του πληθυσμού. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι να υπάρξει βελτίωση της της ποιότητας του νερού, καθώς και μείωση της μόλυνσης, αλλά και ελαχιστοποίηση των επικίνδυνων χημικών αερίων και υλικών, αλλά και να υπάρξει αύξηση της αποτελεσματικότητας της χρήσης του νερού σε όλους τους τομείς, έτσι ώστε να αντιμετωπιστεί η λειψυδρία (Ελληνική Πλατφόρμα για την Ανάπτυξη, 2021).

Στόχος 7-Φθηνή και καθαρή ενέργεια

Αναμφίβολα, η ενέργεια θεωρείται κομβικής σημασίας για κάθε πρόκληση ή ευκαιρία με την οποία βρίσκεται αντιμέτωπος ο κόσμος σήμερα. Η αναγκαιότητα της ενέργειας συνδέεται με τομείς που αφορούν τις θέσεις εργασίας, την ασφάλεια, την κλιματική αλλαγή, καθώς επίσης και με την παραγωγή τροφίμων. Ως το 2030 επιδιώκεται να υπάρξει καθολική πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές και συνάμα σύγχρονες υπηρεσίες ενέργειας, με το ποσοστό των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας να αυξάνεται στο παγκόσμιο ενεργειακό μείγμα, αλλά και διπλασιασμός του παγκόσμιου ποσοστού βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας. Ακόμη, στα πλαίσια της «φθηνής» και καθαρής ενέργειας, προωθείται η ανάπτυξη διεθνών συνεργασιών για να διευκολυνθεί και η πρόσβαση στην ενεργειακή τεχνολογία, δίνοντας έμφαση στην «καθαρή» ενέργεια, στις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ), καθώς και στην επίτευξη ενεργειακής αποτελεσματικότητας.

Στόχος 8-Προώθηση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς οικονομικής ανάπτυξης, της απασχόλησης και της αξιοπρεπούς εργασίας για όλους

Παγκοσμίως, υπάρχει ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού το οποίο διαβίει με ένα ποσό που προσεγγίζει τα 2\$ την ημέρα, ενώ μεγάλος είναι ο αριθμός των ατόμων τα οποία παρουσιάζουν διαρκές πρόβλημα αξιοπρεπούς εργασίας, με αποτέλεσμα να τίθενται εν αμφιβόλων και βασικές κοινωνικές συμβάσεις που συνδέονται με τη δημοκρατική κοινωνία. Βασική συνιστώσα της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης θεωρείται η διαμόρφωση των συνθηκών που δίνουν τη δυνατότητα στους ανθρώπους να εργάζονται σε ποιοτικές θέσεις εργασίας, μέσω των οποίων θα υπάρξει ενίσχυση της οικονομίας, χωρίς ωστόσο να δημιουργούνται προβλήματα στο περιβάλλον (Ελληνική Πλατφόρμα για την Ανάπτυξη,2021).

Πιο συγκεκριμένα σύμφωνα με τον στόχο 8 προβλέπεται να υπάρξει διατήρηση της αύξησης του κατά κεφαλήν εισοδήματος, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές περιστάσεις, ενώ συνάμα προβλέπεται να υπάρξουν υψηλότερα επίπεδα οικονομικής παραγωγικότητας, δίνοντας έμφαση στη διαφοροποίηση, καθώς επίσης και στην τεχνολογική αναβάθμιση. Ακόμη, επιδιώκεται να προωθηθούν πολιτικές που στοχεύουν στην ανάπτυξη, παρέχοντας την κατάλληλη υποστήριξη σε δραστηριότητες που θεωρούνται παραγωγικές. Έως το 2030 προβλέπεται επίσης να υπάρξει βελτίωση της αποτελεσματικότητας των παγκόσμιων πόρων, σχετικά με την

παραγωγή και την κατανάλωση. Περαιτέρω, επιδιώκεται να προστατευτούν τα εργασιακά δικαιώματα και να γίνει προαγωγή ασφαλών συνθηκών εργασίας για όλους τους εργαζόμενους, στους οποίους συμπεριλαμβάνεται και οι μετανάστες. Στην ίδια κατηγορία περιλαμβάνονται και οι στόχοι που αφορούν τον βιώσιμο τουρισμό, εστιάζοντας στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, προωθώντας παράλληλα τους τοπικούς πολιτισμούς και τα τοπικά προϊόντα (Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη-EPT,2021).

Στόχος 9-Βιομηχανία, Καινοτομία και Υποδομές

Προκειμένου να μπορέσει να επιτευχθεί η βιώσιμη ανάπτυξη είναι αναγκαίο να αναπτυχθούν οι κατάλληλες υποδομές, που αφορούν την άρδευση, την ενέργεια, καθώς επίσης και τις Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας. Μέσω της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς βιομηχανική ανάπτυξη μπορεί να υπάρξει δημιουργία εισοδήματος, καθώς και αύξηση του βιοτικού επιπέδου για το σύνολο του πληθυσμού. Ακόμη, μέσω της τεχνολογικής προόδου μπορεί να υπάρξει αποτελεσματικότερη επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων, όπως για παράδειγμα είναι η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης.

Οι επιμέρους άξονες που προβλέπονται στα πλαίσια του στόχου 9 αφορούν τη δημιουργία ποιοτικών, αξιόπιστων, βιώσιμων και ανθεκτικών υποδομών, όπου συμπεριλαμβάνονται μεταξύ άλλων και οι τοπικές και διασυνοριακές υποδομές, μέσω των οποίων παρέχεται υποστήριξη στην οικονομική ανάπτυξη και στην ανθρώπινη ευημερία. Ταυτόχρονα προβλέπεται να υπάρξει προαγωγή της βιώσιμης βιομηχανοποίησης, χωρίς αποκλεισμούς, έχοντας ως στόχευση τη αύξηση του αριθμού των εργαζομένων στον κλάδο της βιομηχανίας, καθώς και την αύξηση της συμμετοχής αυτού στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν, συνεκτιμώντας τα επιμέρους δεδομένα των χωρών. Παράλληλα, στόχος αποτελεί η αναβάθμιση της βιομηχανίας, καθώς επίσης και η ενίσχυση της επιστημονικής έρευνας, έτσι ώστε να υπάρξει αναβάθμιση των τεχνολογικών ικανοτήτων του βιομηχανικού κλάδου, ιδίως στις αναπτυσσόμενες χώρες. Στα πλαίσια του στόχου 9, προβλέπεται διευκόλυνση της ανάπτυξης των βιώσιμων και ανθεκτικών υποδομών στις αναπτυσσόμενες χώρες, καθώς επίσης και υποστήριξη της εγχώριας τεχνολογικής έρευνας, της ανάπτυξης και της καινοτομίας. Τέλος, προβλέπεται να υπάρξει σημαντική αύξηση της πρόσβασης

στην τεχνολογία των επικοινωνιών και της πληροφόρησης (Ελληνική Πλατφόρμα για την Ανάπτυξη, 2021).

Στόχος 10-Λιγότερες Ανισότητες

Παρά το γεγονός ότι κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών έχουν γίνει βήματα για την αντιμετώπιση των ανισοτήτων και τον μετριασμό της φτώχειας, εξακολουθεί να αποτελεί σημαντικό πρόβλημα για πλήθος χωρών. Ακόμη, παρόλο που έχει μειωθεί η εισοδηματική ανισότητα μεταξύ των χωρών, η ανισότητα στο εσωτερικό αυτών παραμένει και σε ορισμένες περιπτώσεις έχει αυξηθεί. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι δεν αρκεί η οικονομική ανάπτυξη για να περιοριστεί η φτώχεια, εφόσον δεν λαμβάνονται υπόψη οι τρεις διαστάσεις που αφορούν την αειφόρο ανάπτυξη, που είναι η οικονομική, η κοινωνική, καθώς και η περιβαλλοντική διάσταση.

Για την επίτευξη λιγότερων ανισοτήτων, στα πλαίσια του συγκεκριμένου στόχου έχουν προσδιοριστεί επιμέρους στόχοι που αποσκοπούν στην αύξηση του εισοδήματος του φτωχότερου πληθυσμού, καθώς επίσης και στην ενδυνάμωση και προαγωγή της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής ένταξης όλου του πληθυσμού, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η ηλικία, το φύλο, κάποια πιθανή αναπηρία, η φυλή, η εθνικότητα, η χώρα καταγωγής, η θρησκεία, καθώς επίσης και η οικονομική κατάσταση αυτών. Παράλληλα προβλέπεται να υπάρξει διασφάλιση των ίσων ευκαιριών, περιορίζοντας πολιτικές και πρακτικές που έχουν ως αποτέλεσμα να δημιουργούνται διακρίσεις. Ακόμη, επιδιώκεται να υιοθετηθούν οι κατάλληλες μισθολογικές, φορολογικές και πολιτικές που αποσκοπούν στη κοινωνική προστασία και μπορούν να οδηγήσουν προοδευτικά σε μεγαλύτερη ισότητα.

Ιδιαίτερη μνεία γίνεται στην διευκόλυνση με τρόπο ασφαλή και ομαλό της μετανάστευσης και της κινητικότητας των ανθρώπων, κάτι που απαιτεί την εφαρμογή ολοκληρωμένη μεταναστευτικών πολιτικών. Τέλος, επιδιώκεται να υπάρξει ενθάρρυνση της δημόσιας αναπτυξιακής βοήθειας και των χρηματικών ροών, όπου συμπεριλαμβάνονται οι άμεσες επενδύσεις σε κράτη τα οποία διαθέτουν μεγαλύτερες ανάγκες.

Στόχος 11-Βιώσιμες Πόλεις και Κοινότητες

Τα όσα προβλέπονται στα πλαίσια του συγκεκριμένου στόχου αναλύονται στο επόμενο κεφάλαιο, καθώς υπάρχει αυξημένο ενδιαφέρον στα πλαίσια της παρούσας Διπλωματικής Εργασίας.

Στόχος 12-Υπεύθυνη Κατανάλωση και Παραγωγή

Με την έννοια της βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής νοείται η προώθηση της επάρκειας των πόρων και ενέργειας, των βιώσιμων υποδομών καθώς και της παροχής πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι η βιώσιμη παραγωγή και κατανάλωση περιλαμβάνεται πλήθος ενδιαφερομένων μερών, όπως είναι οι καταναλωτές, οι φορείς χάραξης πολιτικής, οι ερευνητές, οι έμποροι λιανικής πώλησης, όπως επίσης και οι οργανισμοί συνεργασίας για την ανάπτυξη. Στα πλαίσια του στόχου 12-Υπεύθυνη Κατανάλωση και Παραγωγή προβλέπεται ως το 2030 να υπάρξει βιώσιμη διαχείριση και επαρκής χρήση των φυσικών πόρων, ενώ ταυτόχρονα έως το ίδιο έτος προβλέπεται να υπάρξει μείωση της κατά κεφαλήν σπατάλης τροφίμων διεθνώς, τόσο σε επίπεδο καταναλωτών, όσο και σε επίπεδο λιανεμπόρων (Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη-EPT,2021).

Ως το 2020 υπήρξε σχετική πρόβλεψη, έτσι ώστε να γίνει περιβαλλοντικά ορθή διαχείριση των χημικών αποβλήτων, αλλά και όλων των αποβλήτων, λαμβάνοντας υπόψη τον κύκλο ζωής τους, σύμφωνα με τα ισχύοντα διεθνή πλαίσια. Ακόμη, έως και το 2030 και πάλι προβλέπονταν να υπάρξει ενθάρρυνση της μείωσης της παραγωγής των αποβλήτων, δίνοντας έμφαση στη πρόληψη, στη μείωση, στην ανακύκλωση, καθώς και στην επαναχρησιμοποίηση των αποβλήτων. Τέλος, στα πλαίσια του συγκεκριμένου στόχου προβλέπεται να υπάρξει παροχή υποστήριξης προς τις αναπτυσσόμενες χώρες, έτσι ώστε να ενισχυθεί η επιστημονική και τεχνολογική τους ικανότητα και να κινηθούν προς περισσότερο βιώσιμα μοντέλα παραγωγής και κατανάλωσης, αλλά και να αναπτύξουν τα κατάλληλα εργαλεία ελέγχου της βιώσιμης ανάπτυξης.

Στόχος 13-Δράση για το Κλίμα

Αναμφίβολα κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, η κλιματική αλλαγή επιδρά στο σύνολο των ανθρώπινων δραστηριοτήτων, σε διεθνές επίπεδο. Αποτέλεσμα της κλιματικής αλλαγής είναι οι άνθρωποι να βιώνουν συνέπειες όπως είναι οι μεταβολές των καιρικών συνθηκών, καθώς επίσης και ακραία καιρικά

φαινόμενα, όλο και πιο συχνά. Η κλιματική αλλαγή αποτελεί ένα σημαντικό πρόβλημα το οποίο δεν περιορίζεται σε επίπεδα χώρας, αλλά απαιτεί παρεμβάσεις σε παγκόσμιο επίπεδο, έτσι ώστε αυτές να θεωρηθεί ότι είναι αποτελεσματικές (Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη-EPT,2021).

Στον στόχο 13 που αφορά την δράση για το κλίμα, επιδιώκεται να υπάρξει ενίσχυση της ανθεκτικής και προσαρμοστικής ικανότητας του συνόλου των χωρών έναντι των φυσικών καταστροφών, καθώς και έναντι των κινδύνων που συνδέονται άμεσα με την κλιματική αλλαγή. Ταυτόχρονα, βασική στόχευση αποτελεί η βελτίωση της εκπαίδευσης, της ενημέρωσης, καθώς επίσης και η βελτίωση του ανθρώπινου δυναμικού και του θεσμικού δυναμικού, σχετικά με ζητήματα που αφορούν τον μετριασμό και την προσαρμογή στη κλιματική αλλαγή, τη μείωση των επιπτώσεων, καθώς επίσης και την έγκαιρη προειδοποίηση σχετικά με φυσικές καταστροφές. Επιπροσθέτως, στον ίδιο στόχο προβλέπονταν εφαρμογή από τις αναπτυγμένες χώρες της σχετικής δέσμευσης που είχαν αναλάβει στο πλαίσιο της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή, σύμφωνα με την οποία θε έπρεπε να διαθέτουν από κοινού, έχοντας ως χρονικό ορίζοντα το 2020, εκατό δισεκατομμυρίων δολαρίων ετησίως, τα οποία και θα προέρχονταν από διάφορες πηγές, έτσι ώστε να μπορέσουν να αντιμετωπιστούν οι ανάγκες των αναπτυσσόμενων χωρών. Τέλος, προβλέπονταν η περαιτέρω προώθηση σχετικών μηχανισμών, προκειμένου να αυξηθεί η ικανότητα οργάνωσης και διαχείρισης που αφορά την κλιματική αλλαγή, στις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες, καθώς επίσης και στα μικρά νησιωτικά κράτη, εστιάζοντας σε μεγάλο βαθμό στον γυναικείο πληθυσμό, στους νέους, όπως επίσης και στις τοπικές και περιθωριοποιημένες κοινότητες (Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη-EPT,2021).

Στόχος 14-Ζωή στο Νερό

Κομβικής σημασίας για την ανθρώπινη διαβίωση θεωρούνται οι ωκεανοί, καθώς η θάλασσα επιδρά και στο πόσιμο νερό, στις κλιματικές συνθήκες που επικρατούν, στις ακτές, καθώς επίσης και σε μεγάλο βαθμό στην ανθρώπινη διατροφή. Η αποτελεσματική και βιώσιμη διαχείριση των ωκεανών επιδρά καθοριστικά και στην επίτευξη της συνολικής βιωσιμότητας. Ειδικότερα, στα πλαίσια του στόχου 14 προβλέπονταν έως το 2020 να υπάρξει σημαντική μείωση της

θαλάσσιας μόλυνσης και ιδίως της θαλάσσιας μόλυνσης που προκύπτει από θαλάσσια απορρίμματα. Ακόμη, προβλέπονταν να περιοριστεί στο ελάχιστο και να υπάρξει σχετική αντιμετώπιση των επιπτώσεων της οξέωσης των ωκεανών, αναπτύσσοντας τις κατάλληλες συνέργειες σε όλα τα επίπεδα εμπλεκομένων. Επιπροσθέτως, έως το 2020 υπήρχε πρόβλεψη να διατηρηθεί το 10% των θαλάσσιων και παράκτιων περιοχών, με βάση την εθνική και διεθνή νομοθεσία, λαμβάνοντας υπόψη τα βέλτιστα διαθέσιμα επιστημονικά στοιχεία, καθώς επίσης και να απαγορευτούν ορισμένες μορφές επιδοτήσεων αλιείας, οι οποίες συνδέονται άμεσα με πλεονάζουσα αλιευτική ικανότητα, όπως επίσης και με υπερεκμετάλλευση.

Ξεχωριστή αναφορά γίνεται στην αύξηση των οικονομικών ωφελειών για τα μικρά νησιωτικά και αναπτυσσόμενα κράτη, έχοντας ως χρονικό ορίζοντα το 2030, επιδιώκοντας να υπάρξει βιώσιμη χρήση των θαλάσσιων πόρων, όπου μεταξύ άλλων περιλαμβάνονται η βιώσιμη διαχείριση της αλιείας, των υδατοκαλλιεργειών, καθώς και του τουρισμού. Επιπλέον, επιδιώκεται να αυξηθεί η επιστημονική γνώση, καθώς και να αναπτυχθούν δυνατότητες έρευνας πάνω στη θαλάσσια τεχνολογία, συνεκτιμώντας τα κριτήρια και τις κατευθυντήριες που αφορούν τη μετάδοση της θαλάσσιας τεχνολογίας στα πλαίσια της Διακυβερνητικής Ωκεανογραφικής Επιτροπής. Τέλος, προβλέπεται να δοθεί πρόσβαση στους αλιείς μικρής κλίμακας σε θαλάσσιους πόρους και αγορές, όπως επίσης και να υπάρξει ενίσχυση της βιώσιμης χρήσης των ωκεανών και των πόρων, σύμφωνα με την αντίστοιχη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών που αφορά το Δίκαιο της Θάλασσας (Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη-EPT,2021).

Στόχος 15-Ζωή στη Στεριά

Αρχικά θα πρέπει να αναφερθεί ότι τα δάση καλύπτουν ένα ποσοστό της τάξεως του 30% της συνολικής επιφάνειας της Γης και διαδραματίζουν κομβικό ρόλο στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, πέρα από το γεγονός ότι συμβάλλουν στην επισιτιστική ασφάλεια. Ετησίως, σύμφωνα με πρόσφατα δεδομένα, σε ετήσια βάση υπάρχει απώλεια δεκατριών εκατομμυρίων εκταρίων δασών, ενώ εξαιτίας των υψηλών επιπέδων ξηρασίας υπάρχει ερημοποίηση 3,6 δισεκατομμυρίων εκταρίων. Στα πλαίσια αυτά, ο στόχος 15 αφορά τη βιώσιμη διαχείριση των δασών, την

καταπολέμηση της απερίημωσης, όπως επίσης και την ανάσχεση και της απώλειας βιοποικιλότητας.

Πιο αναλυτικά, υπήρχε η πρόβλεψη ότι έως το 2020 θα υπάρξει διατήρηση, αποκατάσταση και βιώσιμη χρήση των χερσαίων, όσο και των εσωτερικών οικοσυστημάτων του γλυκού νερού, καθώς επίσης και των δασών, των υδροβιοτόπων, των βουνών και γενικότερα των άνυδρων ζωνών, λαμβάνοντας υπόψη τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις διεθνείς συμφωνίες. Ακόμη, υπάρχει πρόβλεψη έως και το 2030 να υπάρξει αντιμετώπιση της ερημοποίησης, αποκατάσταση της υποβαθμισμένης γης και του εδάφους, όπως επίσης και αντιμετώπιση της ξηρασίας και των πλημμυρών. Επιπροσθέτως, υπήρξε πρόβλεψη έτσι ώστε να μειωθεί η υποβάθμιση των φυσικών οικοτόπων, καθώς επίσης και να αποτραπεί η απώλεια βιοποικιλότητας, έχοντας ως ορίζοντα υλοποίησης το 2020, όπως επίσης και να υπάρξει ενσωμάτωση των αξιών των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας στον εθνικό, αλλά και στον τοπικό σχεδιασμό, στις σχετικές διαδικασίες ανάπτυξης, καθώς και στις στρατηγικές που αφορούν τη μείωση της φτώχειας (Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη-EPT,2021).

Στόχος 16-Ειρήνη, Δικαιοσύνη και Ισχυροί Θεσμοί

Ο εν λόγω στόχος αφορά την προώθηση των ειρηνικών κοινωνιών, όπου δεν υπάρχουν αποκλεισμοί, στα πλαίσια της αειφόρου ανάπτυξης, της πρόσβασης στη δικαιοσύνη για το σύνολο του πληθυσμού, καθώς επίσης και στα πλαίσια της οικοδόμησης αποτελεσματικών θεσμών σε όλα τα επίπεδα. Οι επιμέρους στόχοι που τίθενται στα πλαίσια του στόχου 16 αφορούν την μείωση όλων των σημαντικών μορφών βίας και των ποσοστών θανάτων που συνδέονται μ' αυτή, όπως επίσης και με τη μείωση της κακοποίησης, της εκμετάλλευσης και της διακίνησης παιδιών. Ακόμη, έμφαση δίνεται στην προαγωγή του κράτους δικαίου σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, στη μείωση της διαφθοράς και των δωροδοκιών, όπως επίσης και στην ανάπτυξη αποτελεσματικών και διαφανών θεσμών, οι οποίοι αφορούν όλα τα επίπεδα της σύγχρονης διαβίωσης.

Περαιτέρω, επιδιώκεται να υπάρξει διασφάλιση της υπεύθυνης, συμμετοχικής, αντιπροσωπευτικής και χωρίς αποκλεισμούς λήψη αποφάσεων σε όλα τα επίπεδα. Επιπροσθέτως, προβλέπεται να υπάρξει έως το 2030 νομικό καθεστώς

για όλους, όπως επίσης και διασφάλιση και καταγραφή των γεννήσεων, αλλά και να διασφαλιστεί η δημόσια πρόσβαση σε πληροφορίες, όπως επίσης και η προστασία τις ελευθερίες λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές νομοθεσίες που βρίσκονται σε ισχύ, καθώς επίσης και τις διεθνείς συμφωνίες (Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη-EPT,2021).

Στόχος 17-Συνεργασία για τους Στόχους

Είναι γεγονός ότι για να μπορέσει να επιτύχει το πρόγραμμα που αφορά τη βιώσιμη ανάπτυξη, θα πρέπει να γίνουν οι κατάλληλες συνεργασίες μεταξύ των Κυβερνήσεων και του ιδιωτικού τομέα, καθώς και μεταξύ της κοινωνίας των πολιτών. Ουσιαστικά, οι συνεργασίες αυτές θα πρέπει να στηριχθούν σε ένα κοινό όραμα, καθώς και στους κοινούς στόχους που έχουν τεθεί για τον πλανήτη. Αναφορικά με τον δημόσιο τομέα, είναι αναγκαίο να διαδραματίζει σημαίνοντα ρόλο, λαμβάνοντας υπόψη και τη δυναμική που διαθέτει σε επίπεδο χάραξης πολιτικής. Στα πλαίσια των συνεργασιών αυτών έχουν τεθεί επιμέρους στόχοι, οι οποίοι αφορούν την ανάπτυξη συνεργασιών στους τομείς της οικονομίας, της ανάπτυξης ικανοτήτων, του εμπορίου, καθώς και των συστημικών προβλημάτων (Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη-EPT,2021).

Πιο αναλυτικά, σε επίπεδο οικονομίας προβλέπονταν να υπάρξει ενίσχυση της κινητοποίησης των πόρων, μέσω της διεθνούς στήριξης στις αναπτυσσόμενες χώρες, όπως επίσης και να υπάρξει βελτίωση των εγχώριων ικανοτήτων για τη συλλογή των φόρων, καθώς και άλλων εισοδημάτων. Ακόμη, προβλέπεται να υπάρξει περαιτέρω κινητοποίηση των χρηματοοικονομικών πόρων για τις αναπτυσσόμενες χώρες από πολλαπλές πηγές. Σε επίπεδο τεχνολογίας, επιδιώκεται να υπάρξει ενίσχυση της ανάπτυξης και της διάδοσης περιβαλλοντικά ορθών τεχνολογιών που αφορούν τις αναπτυσσόμενες χώρες, με όρους ευνοϊκούς, όπως επίσης και να τεθούν σε λειτουργία τράπεζες τεχνολογίας και επιστήμης, καθώς και άλλοι τεχνολογικοί και καινοτόμοι μηχανισμοί ανάπτυξης δυνατοτήτων για τις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες, έως και το 2017. Περαιτέρω, σε επίπεδο ανάπτυξης ικανοτήτων επιδιώκεται να υπάρξει ενίσχυση της διεθνούς στήριξης για την εφαρμογή αποτελεσματικών και στοχοθετημένων ικανοτήτων στις αναπτυσσόμενες χώρες, έτσι ώστε να προωθήσουν τα εθνικά σχέδια των χωρών, τα οποία και θα

συμβάλλουν στην εφαρμογή των στόχων που έχουν τεθεί για τη βιώσιμη ανάπτυξη (Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη-EPT,2021).

Όσον αφορά τον τομέα του εμπορίου, στα πλαίσια του στόχου 17 προβλέπεται να υπάρξει προώθηση ενός εμπορικού συστήματος, το οποίο θα μπορεί να χαρακτηριστεί ως καθολικό, συμμετοχικό, ισότιμο, πολυμερές και χωρίς διακρίσεις που θα λειτουργεί υπό το πρίσμα του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου. Ακόμη, στόχευση αποτελεί η αύξηση των εξαγωγών των αναπτυσσόμενων χωρών σε μεγάλο βαθμό, οι οποίες προέρχονται από τις αναπτυσσόμενες χώρες. Τέλος, όσον αφορά τα συστημικά προβλήματα, έμφαση δίνεται στη θεσμική και πολιτική συνοχή, όπως επίσης και στις πολυμερείς εταιρικές συνεργασίες. Τέλος, στόχευση έως το 2020 αποτέλεσε η ανάπτυξη των ικανοτήτων για τις αναπτυσσόμενες χώρες, τις λιγότερο αναπτυγμένες, καθώς επίσης και για τα μικρά νησιωτικά αναπτυσσόμενα κράτη (Ελληνική Πλατφόρμα για την Ανάπτυξη,2021).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Παγκόσμιος Στόχος 11-Βιώσιμες Πόλεις και κοινότητες

Είναι γεγονός ότι οι πόλεις συνιστούν κόμβους όπου λαμβάνει χώρα ανταλλαγή ιδεών, ενώ συνάμα ενισχύεται η επιστήμη, το εμπόριο, καθώς επίσης και ο πολιτισμός, αλλά και η κοινωνική ανάπτυξη. Οι άνθρωποι διαμένοντας σε πόλεις και αξιοποιώντας αυτά που παρέχουν έχουν τη δυνατότητα να προοδεύσουν σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο. Ωστόσο, προκειμένου η λειτουργία των πόλεων να είναι αποτελεσματική και ωφέλιμη θα πρέπει να ενισχύεται η ευημερία, χωρίς να γίνεται κατάχρηση γης, αλλά ούτε και σπατάλη πόρων. Τα σύγχρονα αστικά κέντρα βρίσκονται αντιμέτωπα με ποικίλες προκλήσεις, όπως είναι η κυκλοφορική συμφόρηση, η απουσία κονδυλίων για τη παροχή βασικών υπηρεσιών, όπως επίσης και η απουσία επαρκούς στέγασης, αλλά και η υποβάθμιση των υποδομών, παρά το γεγονός ότι γίνονται ενέργειες, έτσι ώστε να αντιστραφεί η κατάσταση αυτή (Ελληνική Πλατφόρμα για την Ανάπτυξη, 2021).

Σε διεθνές επίπεδο, ο πληθυσμός που κατοικεί σε πόλεις προσεγγίζει τα 3,5 δισεκατομμύρια, δηλαδή ουσιαστικά το 50% του συνολικού παγκόσμιο πληθυσμού, ενώ έως το 2030, εκτιμάται ότι τουλάχιστον το 60% του πληθυσμού αναμένεται να κατοικεί σε αστικές περιοχές. Επίσης, ενδιαφέρον έχει το γεγονός ότι κατά τη διάρκεια των επόμενων ετών, η αστική ανάπτυξη που αναμένεται να συντελεστεί θα αφορά κυρίως τον αναπτυσσόμενο κόσμο, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι ακόμη και σήμερα, ο αριθμός των ανθρώπων στις αναπτυσσόμενες χώρες που διαβιούν σε «παραγκουπόλεις» προσεγγίζει τα 800 εκατομμύρια. Παγκοσμίως, οι πόλεις καταλαμβάνουν ένα ποσοστό της τάξεως του 3% επί του εδάφους της Γης, ωστόσο σε επίπεδο κατανάλωσης ενέργειας, αυτές καλύπτουν ποσοστό που κυμαίνεται μεταξύ 60-80%. Ταυτόχρονα, οι πόλεις αυτές είναι «υπεύθυνες» και για την παραγωγή του 75% των εκπομπών αερίων του άνθρακα. Εξαιτίας της έντονης και ταχείας αστικοποίησης, δημιουργούνται ισχυρές πιέσεις στα αποθέματα του γλυκού νερού, στα λύματα, καθώς επίσης και στο περιβάλλον, γεγονός που έχει αντίκτυπο και στη δημόσια υγεία. Εφαρμόζοντας αστικές καινοτομίες μπορούν να υπάρξουν σημαντικά κέρδη και ωφέλειες, καθώς μπορεί να περιοριστεί η κατανάλωση πόρων και ενέργειας σε μεγάλο βαθμό (Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη-EPT, 2021).

Σχετικά με τον Στόχο 11 που αφορά τις βιώσιμες πόλεις και κοινότητες, επιδιώκεται να υπάρξει επαρκής διασφάλιση της πρόσβασης σε επαρκή, ασφαλή, καθώς και προσιτή στέγη, όπως επίσης και σε πρόσβαση σε υπηρεσίες, δίνοντας έμφαση στην αναβάθμιση των παραγκουπόλεων. Ακόμη, με ορίζοντα και πάλι το 2030, επιδιώκεται να παράσχονται ασφαλή, προσιτά και προσβάσιμα συστήματα μεταφοράς για όλους, καθώς και βελτίωση της ασφάλειας των δρόμων, δίνοντας μεγαλύτερη έμφαση στην κάλυψη των αναγκών αυτών που θεωρούνται περισσότερο ευάλωτοι όπως είναι οι γυναίκες, τα παιδιά, καθώς και τα άτομα με αναπηρίες. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται στη βιώσιμη και χωρίς αστικοποίηση έως το 2030 για όλους τους ανθρώπους, ενισχύοντας συνάμα τον βιώσιμο και συμμετοχικό προγραμματισμό που αφορά τη διαχείριση των ανθρώπινων οικισμών σε όλες τις χώρες, καθώς επίσης και στην ενίσχυση της προσπάθειας που λαμβάνει χώρα για την προστασία και διαφύλαξη της πολιτισμικής και φυσικής κληρονομιάς του κόσμου (Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη-EPT,2021).

Περαιτέρω, στα πλαίσια του στόχου 11 που αφορά τις βιώσιμες πόλεις και κοινότητες, επιδιώκεται έως το 2030 να υπάρξει μείωση του αριθμού των θανάτων, καθώς επίσης και του αριθμού των ανθρώπων οι οποίοι έχουν βρεθεί αντιμέτωποι με τις φυσικές καταστροφές, ενώ παράλληλα επιμέρους στόχος αποτελεί ο περιορισμός των άμεσων οικονομικών απωλειών που σχετίζονται με το παγκόσμιο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν και αφορούν τις φυσικές καταστροφές. Παράλληλα, υπάρχει στόχευση , έτσι ώστε έως το 2030 να περιοριστεί ο κατά κεφαλήν περιβαλλοντικός αντίκτυπος των πόλεων, εστιάζοντας στην ποιότητα του αέρα, καθώς επίσης και στην αποτελεσματική διαχείριση των αστικών απορριμμάτων. Ακόμη, προβλέπεται να υπάρξει προώθηση της δημιουργίας οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών δεσμών, μεταξύ των αστικών, των περιφερειακών και των επαρχιακών περιοχών, με τους δεσμούς αυτούς να ενισχύουν τον προγραμματισμό ανάπτυξης σε εθνικό και τοπικό επίπεδο. Τέλος, προβλέπονταν έως και το 2020 να αυξηθεί ο αριθμός των πόλεων και των ανθρώπινων οικισμών, οι οποίοι και εφαρμόζαν ολοκληρωμένες πολιτικές και σχέδια, τα οποία αποσκοπούν στην ενίσχυση της συμμετοχικότητας, στην βελτίωση της αποτελεσματικότητας των πόρων, αλλά και στον μετριασμό και προσαρμογή στη κλιματική αλλαγή, όπως επίσης προβλέπονταν να υπάρξει παροχή υποστήριξης προς τις λιγότερο αναπτυσσόμενες χώρες, κυρίως μέσω οικονομικής

και τεχνικής βοήθειας, προκειμένου αυτές να μπορέσουν να οικοδομήσουν βιώσιμα κτίρια, τα οποία θα είναι ταυτόχρονα ανθεκτικά και θα προβαίνουν στη χρήση τοπικών υλικών (Ελληνική Πλατφόρμα για την Ανάπτυξη,2021).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: Νέα Αστική Ατζέντα

7.1 Εισαγωγή

Αρχικά θα πρέπει να αναφερθεί ότι η Νέα Αστικής Ατζέντα συνιστά ένα κοινό όραμα, το οποίο διαμορφώθηκε στα πλαίσια ενός καλύτερου μέλλοντος, δίνοντας έμφαση στον σεβασμό των δικαιωμάτων των ανθρώπων. Σύμφωνα με τη Νέα Αστική Ατζέντα, διαμορφώνονται πρότυπα και αρχές που αφορούν τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη, τη διαχείριση, καθώς επίσης και τη βελτίωση των αστικών περιοχών. Η Ατζέντα αυτή διαρθρώνεται σε πέντε βασικούς άξονες, όπου στον πρώτο δίνεται έμφαση στις εθνικές πολιτικές που αφορούν το αστικό περιβάλλον, ενώ ο δεύτερο άξονας επικεντρώνεται στη νομοθεσία για το αστικό περιβάλλον και τους κανονισμούς. Εν συνεχεία, ο τρίτος άξονας της Νέας Αστικής Ατζέντας επικεντρώνεται στη πολεοδομία και στον αστικό σχεδιασμό, ενώ ο τέταρτος δίνει έμφαση στη τοπική οικονομία και στη δημοτική χρηματοδότηση και ο πέμπτος αναφέρεται στην εφαρμογή σε τοπική κλίμακα. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το γεγονός ότι η Νέα Αστική Ατζέντα συνιστά σημείο αναφοράς για κάθε επίπεδο διακυβέρνησης, είτε πρόκειται για εθνικό, είτε για περιφερειακό, είτε για τοπικό, ενώ η πολιτική αυτή λαμβάνεται υπόψη και από τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, από τον ιδιωτικό τομέα, καθώς και από τους φορείς συμμετοχής στις εκλογές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, οι οποίοι παρουσιάζουν ενασχόληση με το περιβάλλον (Habitat III, 2021).

Η Νέα Αστική Ατζέντα επιχειρεί να συνδέσει την αστικοποίηση με την ανάπτυξη, αναδεικνύοντας τις δυνατότητες που διαμορφώνονται για τη δημιουργία θέσεων εργασίας, καθώς επίσης και τις ευκαιρίες που αφορούν τη βελτίωση της ποιότητας ζωής, ενώ συνδέεται άμεσα με την Ατζέντα 2030 που αφορά τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, δίνοντας έμφαση στον στόχο 11 που αφορά τις βιώσιμες πόλεις και κοινότητες. Για τη διαμόρφωση της Νέας Αστικής Ατζέντας εργάστηκαν από κοινού κράτη-μέλη, διακυβερνητικοί οργανισμοί, το Πρόγραμμα Οικισμών των Ηνωμένων Εθνών (UN-Habitat), όπως επίσης και περισσότεροι από 40 οργανισμοί και προγράμματα των Ηνωμένων Εθνών. Η εφαρμογή της Νέας Αστικής Ατζέντας αποφασίστηκε στο Συνέδριο Habitat III, το οποίο έλαβε χώρα στην πόλη Κίτο του

Ισημερινού, όπου συμμετείχαν 30.000 συμμετέχοντες, προερχόμενοι από 167 χώρες (Habitat III,2021).

7.2 Όραμα

Σχετικά με το κοινό όραμα που διαμορφώθηκε αυτό αφορά την εξασφάλιση της ισότητας για όλους στη χρήση των πόλεων, καθώς και στις απολαύσεις που προσφέρουν, επιδιώκοντας να διασφαλιστεί ότι οι κάτοικοι των σημερινών, αλλά και των μελλοντικών γενεών θα μπορούν να κατοικούν σε πόλεις, οι οποίες χαρακτηρίζονται από δικαιοσύνη, ασφάλεια, υγιεινή, αλλά και είναι προσβάσιμες, βιώσιμες, ανθεκτικές και προσιτές, έχοντας ως κοινό στόχο την προώθηση της ευημερίας και της ποιότητας ζωής για το σύνολο του πληθυσμού. Ταυτόχρονα, το όραμα των συμμετεχόντων αφορά τη διαμόρφωση πόλεων και οικισμών, οι οποίοι θα πληρούν την κοινωνική τους λειτουργία, θα παρέχουν ένα επαρκές βιοτικό επίπεδο στους κατοίκους τους, χωρίς να υπάρχουν διακρίσεις, αλλά και θα υπάρχει ασφαλές και προσιτό σε όλους πόσιμο νερό. Επιπροσθέτως, το όραμα αυτό αφορά τη δημιουργία πόλεων οι οποίες θεωρούνται συμμετοχικές, προωθώντας τη συμμετοχή των πολιτών τους στα κοινά, ενώ συνάμα επιδιώκεται να υπάρχουν ασφαλείς, προσβάσιμοι, πράσινοι και ποιοτικοί δημόσιοι χώροι, οι οποίοι θα καθίστανται φιλικόι προς τις οικογένειες και παράλληλα θα αναπτύσσονται κοινωνικές αλληλεπιδράσεις μεταξύ των διαφορετικών γενεών, καθώς και πολιτιστικές εκδηλώσεις (Habitat III,2021).

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ισότητα των φύλων, καθώς και στην ενδυνάμωση των γυναικών και των κοριτσιών, διασφαλίζοντας την αποτελεσματική συμμετοχή αυτών και ίσα δικαιώματα σε όλους τους τομείς, αλλά και στη ηγεσία και στη λήψη αποφάσεων. Επίσης, επιδιώκεται να εξασφαλιστεί για τις γυναίκες αξιοπρεπής εργασία και ίση αμοιβή, εξαλείφοντας φαινόμενα βίας, διακρίσεων και παρενόχλησης εναντίον των γυναικών και των κοριτσιών, τόσο σε δημόσιους, όσο και σε ιδιωτικούς χώρους. Ταυτόχρονα, επιδιώκεται να υπάρξει μείωση και διαχείριση του ρίσκου το οποίο συνδέεται με τις καταστροφές, περιορίζοντας στον βαθμό που είναι εφικτό τα τρωτά σημεία και ενισχύοντας τα επίπεδα ανθεκτικότητας και άμεσης ανταπόκρισης, τόσο σε φυσικούς, όσο και σε ανθρωπογενείς κινδύνους. Τέλος, το όραμα αυτό περιλαμβάνει την προστασία, της διατήρησης, καθώς επίσης

και την προώθηση των οικοσυστημάτων, του νερού, φυσικών βιοτόπων και της βιοποικιλότητας, περιορίζοντας στο ελάχιστο τις επιπτώσεις και ενισχύοντας πρότυπα βιώσιμης παραγωγής και κατανάλωσης (Οργάνωση Γη,2019).

7.3 Αρχές και δεσμεύσεις της Νέας Αστικής Ατζέντας

Προκειμένου να επιτευχθεί το όραμα που διαμορφώθηκε στα πλαίσια της Νέας Αστικής Ατζέντας θεσπίστηκε μια σειρά αρχών και δεσμεύσεων. Ειδικότερα, προβλέπονταν να υπάρχει εξάλειψη της ακραίας φτώχειας και παροχή ίσων ευκαιριών, επιδιώκοντας κοινωνική, οικονομική, καθώς και πολιτιστική διαφοροποίηση, αλλά και ενσωμάτωση στον αστικό χώρο. Ταυτόχρονα, βασική αρχή θεωρείται η βελτίωση της ποιότητας ζωής, της υγείας και ευεξίας, θέτοντας τέλος στις επιδημίες, όπως είναι η φυματίωση, η ελονοσία, καθώς και η παροχή ίσης πρόσβασης σε φυσικές, κοινωνικές υποδομές, αλλά και σε βασικές υπηρεσίες. Περαιτέρω, ιδιαίτερη σημασία δίνεται στη διασφάλιση βιώσιμων και χωρίς αποκλεισμούς οικονομιών, αξιοποιώντας τα πλεονεκτήματα που απορρέουν από μια καλά οργανωμένη αστικοποίηση, όπως επίσης και στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας, προς όφελος του κοινωνικού συνόλου (Οργάνωση Γη,2019).

Επιπλέον, επιδιώκεται να διασφαλιστεί η περιβαλλοντική βιωσιμότητα, δίνοντας έμφαση στη καθαρή ενέργεια και στη βιώσιμη χρήσης της γης και των πόρων, στα πλαίσια της αστικής ανάπτυξης, προστατεύοντας στον μέγιστο δυνατό βαθμό τα οικοσυστήματα, καθώς και τη βιοποικιλότητα, προωθώντας την αστική ανθεκτικότητα, καθώς και βιώσιμα πρότυπα παραγωγής και κατανάλωσης. Οι συνυπογράφοντας της Νέας Αστικής Ατζέντας, δεσμεύονται να εργαστούν, έτσι ώστε να υπάρξει μια αλλαγή αστικού τύπου. Στα πλαίσια της αλλαγής αυτής, τίθεται εκ νέου ο τρόπος σχεδιασμού, χρηματοδότησης, διακυβέρνησης, καθώς και διαχείρισης των πόλεων, θέτοντας στο επίκεντρο τη βιώσιμη αστική και εδαφική ανάπτυξη, έτσι ώστε να μπορέσει να υπάρξει ευημερία για το σύνολο του πληθυσμού. Ταυτόχρονα, αναδεικνύεται ο ρόλος που διαδραματίζουν οι Εθνικές Κυβερνήσεις στη διαμόρφωση των αστικών πολιτικών και της νομοθεσίας, ενώ κομβικής σημασίας θεωρείται και η συνεισφορά της περιφερειακής και της τοπικής αυτοδιοίκησης, όπως και της κοινωνίας των πολιτών (Habitat III,2021).

Επιπροσθέτως, υπάρχει δέσμευση από τους εμπλεκόμενους για νέες προσεγγίσεις σε επίπεδο αστικής και εδαφικής ανάπτυξης, οι οποίες θα είναι βιώσιμες και θα θέτουν στο επίκεντρο τον άνθρωπο. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται στην ενίσχυση της αστικής διακυβέρνησης, διαμορφώνοντας υγιείς θεσμούς και μηχανισμούς που ενισχύουν τους ενδιαφερόμενους φορείς σχετικά με την αστική ανάπτυξη, ενώ συμβάλλουν στη διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου και μακροπρόθεσμου αστικού εδαφικού σχεδιασμού. Τέλος, επιδιώκεται να υποστηριχθούν αποτελεσματικά καινοτόμα και βιώσιμα πλαίσια χρηματοδότησης, μέσω των οποίων θα υπάρξει ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας, καθώς επίσης και τοπικά δημοσιονομικά συστήματα, έτσι ώστε να υποστηριχθεί η ανταλλαγή αξίας που δημιουργείτε από τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς (Οργάνωση Γη,2019).

7.4 Περιβαλλοντικά βιώσιμη και ανθεκτική αστική ανάπτυξη

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι οι πόλεις και οι οικισμοί αντιμετωπίζουν πλήθος απειλών, οι οποίες συνδέονται με τα μη βιώσιμα πρότυπα κατανάλωσης και παραγωγής, καθώς επίσης και με την απώλεια βιοποικιλότητας, όπως επίσης και τις φυσικές και ανθρωπογενείς καταστροφές, την κλιματική αλλαγή και τους υπολοίπους κινδύνους. Συνεκτιμώντας τις δημογραφικές τάσεις που αφορούν τις πόλεις και τον σημαίνοντα ρόλο που διαδραματίζουν στην παγκόσμια οικονομία, ο τρόπος με τον οποίο σχεδιάζονται οι πόλεις, χρηματοδοτούνται, αναπτύσσονται και κυβερνώνται επιδρούν άμεσα στη βιωσιμότητα, καθώς επίσης και στην ανθεκτικότητα. Ταυτόχρονα, τα αστικά κέντρα παγκοσμίως και ιδίως στις αναπτυσσόμενες χώρες παρουσιάζουν χαρακτηριστικά που ενισχύουν τα επίπεδα ευαλωτότητας των κατοίκων τους, έναντι των δυσμενών επιπτώσεων που απορρέουν από την κλιματική αλλαγή, όπως είναι τα ακραία καιρικά φαινόμενα, οι πλημμύρες, η υποχώρηση του εδάφους (Habitat III,2021).

Στα πλαίσια της Νέας Αστικής Ατζέντας, οι συμμετέχοντες στη διαμόρφωση αυτής αναλαμβάνουν τη δέσμευση να διευκολύνουν τη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων στις πόλεις και στους οικισμούς, με τέτοιο τρόπο, έτσι ώστε να βελτιώνεται το αστικό οικοσύστημα, καθώς επίσης και οι περιβαλλοντικές υπηρεσίες, περιορίζοντας τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου. Ταυτόχρονα,

υποστηρίζεται η ανάπτυξη στρατηγικών περιορισμού των κινδύνων των καταστροφών, οι οποίες προκαλούνται τόσο από φυσικές, όσο και από ανθρωπογενείς αιτίες. Επιπλέον, υπάρχει δέσμευση για την εφαρμογή της προσέγγισης της «έξυπνης πόλης», η οποία χρησιμοποιεί τις ευκαιρίες που δημιουργούνται μέσω της ψηφιοποίησης, της «καθαρής ενέργειας» και των τεχνολογιών. Απώτερος στόχος εφαρμογής πρακτικών που αφορούν τις «έξυπνες πόλεις» είναι να μετατραπούν αυτές σε περισσότερο φιλικές προς το περιβάλλον, ενισχύοντας παράλληλα τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη (Habitat III,2021).

Ακόμη, υπάρχει δέσμευση των εμπλεκόμενων μερών με τη Νέα Αστική Ατζέντα, έτσι ώστε να υπάρξει βελτίωση των επιπέδων επισιτιστικής ασφάλειας, της ψυχικής υγείας και της ποιότητας αέρα των νοικοκυριών και του περιβάλλοντος. Ταυτόχρονα, επιδιώκεται να υπάρξει μείωση του θορύβου και προώθηση ελκυστικών και βιώσιμων οικισμών και αστικών τοπίων. Μια ακόμη δέσμευση αφορά τη διατήρηση και προώθηση της οικολογικής, αλλά και της κοινωνικής λειτουργίας της γης, δίνοντας έμφαση στις παράκτιες περιοχές, οι οποίες υποστηρίζουν πόλεις και οικισμούς. Σημαντική είναι η δέσμευση για την προώθηση της βιώσιμης χρήσης της γης, εστιάζοντας στις αστικές επεκτάσεις που θα πρέπει να συνδυαστούν με αστικές πυκνώσεις, αλλά και αποτροπή των περιττών αλλαγών χρήσεων γης, έτσι ώστε να μην υπάρξει απώλεια παραγωγικής γης και ευαίσθητων οικοσυστημάτων. Επιπλέον, υπάρχει δέσμευση για την υποστήριξη της τοπικής παροχής αγαθών και βασικών υπηρεσιών, λαμβάνοντας υπόψη την εγγύτητα των πόρων και αναγνωρίζοντας συνάμα ότι ο υψηλός βαθμός εξάρτησης από απομακρυσμένες πηγές ενέργειας, νερού και τροφίμων, δύναται να δημιουργήσει σημαντικά προβλήματα βιωσιμότητας, καθώς υπάρχει ευπάθεια της παροχής υπηρεσιών (Οργάνωση Γη,2019).

Άλλες δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί αφορούν τη βιώσιμη διαχείριση των πόρων, τις μακροπρόθεσμες αστικές και εδαφικές διαδικασίες σχεδιασμού και πρακτικών χωρικής ανάπτυξης, την περιβαλλοντικά ορθή διαχείριση αποβλήτων, τη βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων, την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των πόλεων. Τέλος, υπάρχει δέσμευση για την προώθηση διεθνούς, εθνικής, περιφερειακής και τοπικής δράσης για το κλίμα, όπου συμπεριλαμβάνονται και οι δράσεις προσαρμογής

στη κλιματική αλλαγή, με τα μέτρα που λαμβάνονται να βρίσκονται σε σύμπνοια με τους στόχους της Συμφωνίας των Παρισίων (Οργάνωση Γη,2019).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία

8.1 Γενικά για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, η Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται αντιμέτωπη με την κλιματική αλλαγή και στα πλαίσια αυτά επιχειρεί να εφαρμόσει τις σχετικές πολιτικές, αναπτύσσοντας συνεργασία με διεθνείς εταίρους. Ήδη υπάρχει σημαντική πρόοδος στη προσπάθεια που συντελείτε για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου έως το 2020, ενώ απώτερος στόχος για την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι έως το 2050 να έχει καταστεί η πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρος στον πλανήτη. Μέσω της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας επιδιώκεται να υπάρξει μετατροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε σύγχρονη και αποδοτική ως προς τη χρήση των πόρων οικονομία, η οποία θα χαρακτηρίζεται από υψηλά επίπεδα ανταγωνιστικότητας, ενώ ταυτόχρονα η οικονομική ανάπτυξη προβλέπεται να αποσυνδεθεί από τη χρήση των πόρων. Ακόμη, βασική συνιστώσα της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας αποτελεί το ότι κανένας άνθρωπος, αλλά και καμία περιφέρεια της Ε.Ε. δεν θα μείνει στο περιθώριο. Σχετικά με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, αυτή αναμένεται να προέρχεται από το τους πόρους του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας NextGeneration EU, όπως επίσης και από τον επταετή κρατικό προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2019).

Ειδικότερα, στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας περιλαμβάνεται ένα σχέδιο δράσης, το οποίο συμβάλλει στην ενίσχυση της αποδοτικής χρήσης των πόρων, έτσι ώστε να υπάρξει μετάβαση σε μια περισσότερο καθαρή και κυκλική οικονομία, όπως επίσης το εν λόγω σχέδιο δίνει έμφαση στην αποκατάσταση της βιοποικιλότητας, καθώς και στον μετριασμό της ρύπανσης. Στον σχεδιασμό αυτό περιγράφονται με σαφήνεια οι επενδύσεις που θα πρέπει να γίνουν, καθώς και τα αντίστοιχα χρηματοδοτικά εργαλεία τα οποία και θα χρησιμοποιηθούν. Ακόμη, περιγράφεται με απόλυτη σαφήνεια, ο τρόπος με τον οποίο μπορεί να διασφαλιστεί η δίκαιη και συνάμα χωρίς αποκλεισμούς μετάβαση. Στα πλαίσια αυτά, προβλέπεται ανάληψη δράσεων σε όλο το φάσμα των τομέων της οικονομίας, όπως είναι οι επενδύσεις στις τεχνολογίες που είναι φιλικές προς το περιβάλλον, καθώς και η περαιτέρω υποστήριξη της καινοτομίας στον τομέα της βιομηχανίας. Ακόμη

προβλέπετε ανάπτυξη καθαρότερων, οικονομικότερων και περισσότερο υγιεινών μορφών μεταφοράς, τόσο σε δημόσιο, όσο και σε ιδιωτικό επίπεδο, αλλά και απαλλαγή του τομέα ενέργειας από ανθρακούχες εκπομπές. Τέλος, προβλέπεται διασφάλιση της ενεργειακής απόδοσης του κτιριακού τομέα, αλλά και ανάπτυξη συνεργασιών με διεθνούς εταίρους, έτσι ώστε να μπορέσουν να βελτιωθούν περαιτέρω τα περιβαλλοντικά πρότυπα (Ευρωπαϊκή Επιτροπή,2019).

Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση στη παροχή χρηματοδοτικής και τεχνικής βοήθειας, σε όλους όσους πλήττονται περισσότερο από τη μετάβαση στην «πράσινη οικονομία». Έτσι, διαμορφώθηκε ο «Μηχανικός Δίκαιης Μετάβασης», όπου επιδιώκεται να υπάρξει κινητοποίηση πόρων, οι οποίοι ανέρχονται σε περίπου 100 δισεκατομμύρια ευρώ και αφορούν τη περίοδο 2021-2027 (European Commission,2021).

8.2 Τομείς πολιτικής

Σχετικά με τους τομείς πολιτικής που καλύπτει η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία αυτοί αφορούν τη βιοποικιλότητα, τη πολιτική «από το αγρόκτημα στο πιάτο», τη βιώσιμη γεωργία, την «καθαρή ενέργεια», τη βιώσιμη βιομηχανία, την οικοδόμηση και ανακαίνιση, τη βιώσιμη κινητικότητα, την εξάλειψη της ρύπανσης καθώς και τη δράση για το κλίμα.

Βιοποικιλότητα

Όσον αφορά τη στρατηγική που αφορά τη βιοποικιλότητα αυτή έχει ορίζοντα εφαρμογής το 2030 και συνιστά ένα ολοκληρωμένο, φιλόδοξο, καθώς και μακροπρόθεσμο σχέδιο, έτσι ώστε να υπάρξει προστασία της φύσης, αλλά και αναστροφή της υφιστάμενης κατάστασης που αφορά την υποβάθμιση των οικοσυστημάτων. Μέσω σειράς δράσεων, αλλά και δεσμεύσεων επιδιώκεται η βιοποικιλότητα να βρεθεί σε «τροχιά» ανάκαμψης, δημιουργώντας οφέλη για τους πολίτες, για το κλίμα, καθώς και για τον πλανήτη. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το γεγονός ότι μέσω της στρατηγικής αυτής, μπορεί να υπάρξει θωράκιση έναντι μελλοντικών απειλών όπως είναι οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, οι δασικές πυρκαγιές, η επισιτιστική ασφάλεια, καθώς επίσης και η εξάπλωση επιδημιών, οι οποίες μπορεί να συνδέονται με την προστασία άγριων ειδών (Ευρωπαϊκή Επιτροπή,2019).

«Από το αγρόκτημα στο πιάτο»

Βασική επιδίωξη της στρατηγικής «από το αγρόκτημα στο πιάτο» είναι τα ευρωπαϊκά τρόφιμα να μπορέσουν να παραμείνουν ασφαλή, θρεπτικά και να συνεχίσουν να χαρακτηρίζονται από υψηλή ποιότητα, αλλά και με τον ελάχιστο δυνατό αντίκτυπο για τη φύση. Ενδιαφέρον έχει το γεγονός ότι το 40% του προϋπολογισμού της κοινής γεωργικής πολιτικής αναμένεται να συμβάλλει στη δράση για το κλίμα, ενώ αντίστοιχα το 30% του ταμείο θάλασσας και αλιείας πρόκειται να συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων που αφορούν το κλίμα. Πιο αναλυτικά, η εν λόγω στρατηγική αποσκοπεί στην προμήθεια οικονομικά προσιτών και συνάμα βιώσιμων τροφίμων στο σύνολο των Ευρωπαίων πολιτών, όπως επίσης και στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, αλλά και της προστασίας του περιβάλλοντος. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται στη διατήρηση της βιοποικιλότητας, καθώς επίσης και στην αύξηση της βιολογικής καλλιέργειας.

Παράλληλα, προβλέπεται να υπάρξει περιορισμός της εξάρτησης από τα χημικά φυτοφάρμακα, καθώς και από τα λιπάσματα και τα αντιβιοτικά. Κομβικής σημασίας θεωρείται η επίτευξη της κυκλικής οικονομίας, η οποία αναμένεται να βρει εφαρμογή από την παραγωγή στην κατανάλωση. Στα πλαίσια αυτά προβλέπεται καλύτερη ενημέρωση των πολιτών, αλλά και η επικράτηση αποτελεσματικότερων συστημάτων παραγωγής τροφίμων. Ακόμη, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην αποτελεσματικότερη αποθήκευση και συσκευασία, όπως και στην υγιεινή κατανάλωση και μείωση της απώλειας, καθώς και της σπατάλης τροφίμων. Τέλος, προβλέπεται να υπάρξει περισσότερο βιώσιμη επεξεργασία και μεταφορά των τροφίμων από τα αγροκτήματα (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2019α).

Βιώσιμη γεωργία

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προωθεί βιώσιμες πρακτικές στον τομέα της γεωργίας και της παραγωγής τροφίμων, έχοντας ως στόχο να μπορέσει να διασφαλιστεί κοινωνική, οικονομική, καθώς και περιβαλλοντική βιωσιμότητα στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας. Στα πλαίσια εφαρμογής της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ), έμφαση δίνεται στην κοινωνική, περιβαλλοντική, καθώς και στην οικονομική βιωσιμότητα.

Καθαρή ενέργεια

Προκειμένου να μπορέσει να πετύχει τους στόχους που έχει θέσει για το κλίμα η Ευρωπαϊκή Ένωση δίνει έμφαση στην απανθρακοποίηση του ενεργειακού της συστήματος. Βασικές αρχές για την επίτευξη της «καθαρής ενέργειας» είναι η προτεραιότητα που δίνεται στην ενεργειακή απόδοση, καθώς και η ανάπτυξη ενός τομέα ηλεκτρικής ενέργειας ο οποίος θα στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας. Ταυτόχρονα, επιδιώκεται να υπάρξει ασφαλής και συνάμα οικονομικά προσιτός ενεργειακός εφοδιασμός εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και μια πλήρως ενοποιημένη και ψηφιοποιημένη αγορά ηλεκτρικής ενέργειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι ένα ποσοστό της τάξεως του 75% των εκπομπών αερίου του θερμοκηπίου εντός Ευρωπαϊκής Ένωσης παράγεται εξαιτίας της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας.

Για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής προβλέπεται και βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη έως ένα βαθμό, η διασύνδεση των ενεργειακών συστημάτων, έτσι ώστε να μπορέσει να υπάρξει αποτελεσματικότερη ενσωμάτωση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στο δίκτυο, όπως επίσης και προώθηση των καινοτόμων τεχνολογιών, καθώς και των σχετικά σύγχρονων υποδομών. Εξίσου σημαντική ενέργεια για τη μείωση των εκπομπών που συμβάλλουν στην επιδείνωση της κλιματικής αλλαγής είναι η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης καθώς και ο οικολογικός σχεδιασμός των προϊόντων, όπως επίσης και η απανθρακοποίηση του τομέα του αερίου, η οποία θα πρέπει να συνοδεύεται από τη διατομεακή και έξυπνη ολοκλήρωση. Άλλες ενέργειες που μπορούν να συμβάλλουν στην αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής είναι η ενίσχυση των καταναλωτών, καθώς και η αντίστοιχη παροχή βοήθειας προς τα κράτη, έτσι ώστε να υπάρξει αποτελεσματική και άμεση αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας με την οποία βρίσκονται αντιμέτωπα εκατομμύρια νοικοκυριά σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τέλος, προβλέπεται αύξηση της διασυνοριακής, καθώς και της διαπεριφερειακής συνεργασίας, έτσι ώστε να μπορούν να αξιοποιηθούν καλύτερα οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας από το σύνολο των εμπλεκόμενων μερών (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2019).

Βιώσιμη κινητικότητα

Εφαρμόζοντας την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία έχει διαπιστωθεί η ανάγκη μείωση των εκπομπών που προέρχονται από τον τομέα των μεταφορών με ρυθμούς που είναι ταχύτεροι από ότι έως και σήμερα. Σε επίπεδο Ε.Ε., στον τομέα των μεταφορών αντιστοιχεί περίπου το ένα τέταρτο των συνολικών εκπομπών αερίου του θερμοκηπίου, ενώ όπως εκτιμάται έως και το 2050, η μείωση αυτή αναμένεται να φθάσει ακόμη και στο 90%. Για να μπορέσει να πραγματοποιηθεί μετάβαση προς τη βιώσιμη κινητικότητα είναι αναγκαίο να υπάρξει ψηφιοποίηση των συστημάτων κυκλοφορίας, καθώς έτσι οι μεταφορές αναμένεται να γίνουν περισσότερο αποδοτικές και «καθαρές», ενώ κομβική θεωρείται και η ανάπτυξη «έξυπνων εφαρμογών». Ταυτόχρονα, στην ίδια κατεύθυνση μπορεί να συμβάλλει και η χρήση διαφορετικών τρόπων μεταφοράς, όπως επίσης και η περαιτέρω ενίσχυση της προμήθειας εναλλακτικών καυσίμων στον τομέα των μεταφορών, χαρακτηριστικό των οποίων θεωρείται ότι είναι η βιωσιμότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9: Μελέτη Περίπτωσης - Δήμος Αγίου Δημητρίου

9.1 Δήμος Αγίου Δημητρίου

Ο Δήμος Αγίου Δημητρίου αποτελεί προάστιο της Νοτιοανατολικής Αττικής και υπάγεται στον νότιο τομέα Αθηνών. Η έκταση του Δήμου ανέρχεται σε 536,4 εκτάρια, ενώ ο μόνιμος πληθυσμός αυτού προσεγγίζει τους 70.000 περίπου κατοίκους, λαμβάνοντας υπόψη τα πλέον πρόσφατα στοιχεία της απογραφής του 2011. Ωστόσο, ο πραγματικός πληθυσμός του Δήμου εκτιμάται σε περίπου 85.000 άτομα, ενώ η πυκνότητα των κατοίκων θεωρείται υψηλή, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι ανέρχεται σε 14.340,27 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο. Ανατολικά του Δήμου Αγίου Δημητρίου βρίσκεται ο Δήμος Ηλιουπόλεως, δυτικά ο Δήμος Νέας Σμύρνης, ενώ βόρεια βρίσκεται ο Δήμος Δάφνης-Υμηττού και νότια οι Δήμοι Αλίμου και Παλαιού Φαλήρου. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι έως και το 1947 ο Δήμος Αγίου Δημητρίου αποτελούσε ενιαία κοινότητα με τη Δάφνη, ενώ τότε δημιουργήθηκε η ξεχωριστή κοινότητα Αγίου Δημητρίου. Το όνομα του Δήμου προήλθε από την εκκλησία που υπήρχε στο παλιό χωριό Μπραχάμι. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι ο πληθυσμός του Δήμου παρουσίασε σημαντική αύξηση και έτσι μεταξύ 1951 και 1961 αυξήθηκε κατά περίπου 15.000 κατοίκους (Δήμος Αγίου Δημητρίου, 2017).

Σε επίπεδο υποδομών, ο Δήμος διαθέτει ιδιόκτητο δημαρχιακό μέγαρο, στο οποίο στεγάζονται οι δημοτικές υπηρεσίες, καθώς επίσης και αντίστοιχα το δημοτικό θέατρο. Ακόμη, στον Δήμο υπάρχουν σημαντικές υποδομές άθλησης, όπως είναι το δημοτικό στάδιο, τα κλειστά γήπεδα μπάσκετ, αλλά και διάφορα άλλα γήπεδα μπάσκετ, βόλεϊ, τένις και παιδικές χαρές εντός του αστικού ιστού. Οι κάτοικοι του Δήμου ασχολούνται κατά κύριο λόγο με τη βιοτεχνία, τη μεταποίηση, το εμπόριο και τις υπηρεσίες. Σχετικά με τη πρόσβαση στον Δήμο αυτή γίνεται με πλήθος λεωφορειακών γραμμών, ενώ υπάρχουν και δύο γραμμές αστικής συγκοινωνίας. Σημαντικότερο μέσο πρόσβασης που εξυπηρετεί τον Δήμο Αγίου Δημητρίου θεωρείται το μετρό, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι εντός ορίων του Δήμου υπάρχουν τρεις σταθμοί του μετρό (Δάφνη, Άγιος Δημήτριος-«Αλέξανδρος Παναγούλης» και Ηλιούπολη).

Η περιοχή του Αγίου Δημητρίου διασχίζεται από το ρεύμα της Πικροδάφνης, το οποίο και ξεκινά από τους πρόποδες του Υμηττού και εν συνεχεία καταλήγει στο Παλαιό Φάληρο. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός αποτελεί ένα από τα μόλις δεκατρία ανοιχτά ρέματα που υπάρχουν στην περιοχή της Αττικής και θεωρείται ως ρέμα ιδιαίτερου φυσικού κάλλους. Ακόμη, εντός ορίων του Δήμου βρίσκεται η περιοχή Ασύρματος που είναι μια έκταση περίπου ογδόντα στρεμμάτων, η οποία από το 2016 έχει παραχωρηθεί από το Ελληνικό Δημόσιο στον Δήμο, έτσι ώστε να διαμορφωθούν κατάλληλοι χώροι πρασίνου, καθώς και χώροι αθλητικών, ψυχαγωγικών χρήσεων, οι οποίοι θα διαμορφωθούν στα πλαίσια ενός συνολικού σχεδιασμού βιοκλιματικής ανάπλασης (Δήμος Αγίου Δημητρίου, 2017).

9.2 Βιώσιμη ανάπτυξη στον Δήμο Αγίου Δημητρίου

Το 2016, ο Δήμος Αγίου Δημητρίου ξεκίνησε να εφαρμόζει τη στρατηγική βιώσιμης ανάπτυξης, με το πρώτο βήμα να αφορά την υιοθέτηση των δέκα αρχών του Οικουμενικού Συμφώνου των Ηνωμένων Εθνών, σύμφωνα με τις οποίες, ο Δήμος δεσμεύεται να λειτουργεί κατά τη διαφθοράς, επιδεικνύοντας ταυτόχρονα σεβασμό προς τα ανθρώπινα δικαιώματα, την εργασία, καθώς και το περιβάλλον. Βασικός στόχος του Δήμου Αγίου Δημητρίου συνιστά η μετατροπή αυτού σε έναν Δήμο όπου θα μπορεί να παρέχει υψηλής ποιότητας παρεχόμενες υπηρεσίες προς τους πολίτες του, καθώς και ευρύτερα υψηλή ποιότητα ζωής. Στα πλαίσια υλοποίησης του στόχου αυτού, ο Δήμος αναπτύσσει νέες πρωτοβουλίες, ενώ συνάμα αξιοποιεί τα διαθέσιμα κανάλια επικοινωνίας, έτσι ώστε να διαμορφώσει τις αναγκαίες σχέσεις εμπιστοσύνης μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών, αλλά και να τους παρέχει την κατάλληλη ενημέρωση αναφορικά με την υλοποίηση της στρατηγικής βιώσιμης ανάπτυξης. Ταυτόχρονα, δέσμευση του Δήμου Αγίου Δημητρίου αποτελεί η δημοσίευση των επιδόσεων και των αποτελεσμάτων, σε κοινωνικό, περιβαλλοντικό, καθώς και σε οικονομικό επίπεδο, ενώ παράλληλα, επιδιώκεται ο προγραμματισμός νέων δράσεων (Δήμος Αγίου Δημητρίου, 2016).

Προκειμένου να υπάρξει μετάβαση προς ένα μοντέλο βιώσιμης ανάπτυξης έμφαση δίνεται στην ορθολογική διαχείριση των οικονομικών του Δήμου. Έτσι, περιορίζεται διαρκώς το κόστος λειτουργίας του Δήμου, βελτιώνεται το αποθεματικό

αυτού, ενώ επιδιώκεται η εξεύρεση νέων πόρων και η αξιοποίηση σύγχρονων και αποδοτικών χρηματοοικονομικών εργαλείων. Ταυτόχρονα, εφαρμόζεται χρηστή διακυβέρνηση, καθώς και σύγχρονες ηθικές πρακτικές, με τον Δήμο Αγίου Δημητρίου να αποσκοπεί στο να μετατραπεί σε έναν Δήμο που αποτελεί πρότυπο διακυβέρνησης, εφαρμόζοντας βέλτιστες πρακτικές λειτουργίας (Δήμος Αγίου Δημητρίου,2017).

Όσον αφορά το περιβάλλον, ο Δήμος Αγίου Δημητρίου αντιλαμβάνεται το περιβάλλον ως «αστικό οικοσύστημα», δίνοντας έμφαση στις ιδιαιτερότητες της πόλης, στους ανθρώπους, καθώς επίσης και στα φυτά, τα ζώα και τον αέρα. Έτσι, εφαρμόζει στρατηγικές αστικής διαχείρισης, οι οποίες οδηγούν τον Δήμο σε ένα περισσότερο βιώσιμο μέλλον. Προτεραιότητα για τον Δήμο συνιστά η προστασία και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος, ενώ θα πρέπει να επισημανθεί ότι πέρα από το φυσικό περιβάλλον, ο Δήμος Αγίου Δημητρίου συμμετέχει ήδη από το 2009 στο Σύμφωνο των Δημάρχων για το Κλίμα και την Ενέργεια, επιδιώκοντας να μειωθούν οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (CO₂). Περαιτέρω, ειδική μέριμνα υπάρχει για την κοινωνία, καθώς αυτή συνδέεται άμεσα με την επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης και σε επίπεδο Δήμου. Μεταξύ άλλων, προβλέπετε διασφάλιση ποιοτικού επιπέδου διαβίωσης για τους πολίτες, όπως επίσης και υποστήριξη των αδυνάτων πολιτών, αλλά και παροχή ίσων ευκαιριών. Επιπροσθέτως, ήδη από τη πρώτη χρονιά εφαρμογής της στρατηγικής βιώσιμης ανάπτυξης, ο Δήμος δίνει έμφαση στην παροχή κοινωνικής και ψυχικής στήριξης, όπως επίσης και γενικότερης βοήθειας σε προνοιακά ζητήματα. Ιδιαίτερη έμφαση δίνει ο Δήμος Αγίου Δημητρίου στα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες, διασφαλίζοντας την απρόσκοπτη μετακίνηση αυτών, όπως επίσης έμφαση δίνεται στη δημόσια υγεία και στην υλοποίηση προγραμμάτων προληπτικής ιατρικής (Δήμος Αγίου Δημητρίου,2016).

Περαιτέρω, ο Δήμος Αγίου Δημητρίου στα πλαίσια της βιώσιμης ανάπτυξης μεριμνά για το ανθρώπινο δυναμικό του οργανισμού, καθώς οι εργαζόμενοι του Δήμου είναι αυτοί αναμένεται να φέρουν εις πέρας τις δράσεις για την εκπλήρωση των στόχων που έχουν τεθεί από τον οργανισμό. Ειδικότερα, προβλέπεται λήψη μέτρων για ασφάλεια και υγιεινή της εργασίας, ενώ γενικότερα στόχος είναι να διαμορφωθεί μια κουλτούρα για το ανθρώπινο δυναμικό, η οποία θέτει στο επίκεντρο τη βιώσιμη ανάπτυξη. Η στρατηγική της βιώσιμης ανάπτυξης περιλαμβάνει τη

συμμετοχή των πολιτών, η οποία θα πρέπει να είναι διαρκής και εκφράζεται με συνεχείς διαβουλεύσεις πάνω σε ζητήματα που αφορούν τη πόλη, με τη συμμετοχή αυτή να ενισχύει τον διάλογο και την άμεση δημοκρατία. Ταυτόχρονα, δίνεται έμφαση στη διαφάνεια και δικαιοσύνη, στην επικοινωνία και στην αλληλεπίδραση, εστιάζοντας στην κατανόηση των αναγκών και των προσδοκιών του συνόλου των ανθρώπων με τους οποίους αναπτύσσει σχέση ο Δήμος.

Ιδιαίτερη μνεία θα πρέπει να γίνει στην υιοθέτηση της Ευρωπαϊκής Χάρτας για την Ισότητα των Φύλων στις τοπικές κοινωνίες, η οποία εντάσσεται στις βιώσιμες πρακτικές για την ισότιμη αντιμετώπιση των πολιτών. Όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Χάρτα για την Ισότητα των Φύλων στις Τοπικές Κοινωνίες αυτή εκπονήθηκε από το Συμβούλιο των Δήμων και των Περιφερειών της Ευρώπης (CEMR), κατόπιν συνεργασίας με φορείς που προέρχονται από την Τοπική Αυτοδιοίκηση και προέρχονται από διάφορες χώρες της Ευρώπης. Όσον αφορά το Σύμφωνο των Δημάρχων για το Κλίμα και την Ενέργεια-Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο (Βιώσιμη) Ενέργεια, θα πρέπει να αναφερθεί ότι πρόκειται για τη πιο σημαντική ευρωπαϊκή κίνηση, στην οποία μετέχουν οι τοπικές, καθώς και οι περιφερειακές αρχές, οι οποίες και δεσμεύονται σε εθελοντική βάση, έτσι ώστε να αυξηθεί η ενεργειακή απόδοση, καθώς και η χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις περιοχές αυτών. Από το 2009, ο Δήμος Αγίου Δημητρίου συμμετέχει στο Σύμφωνο των Δημάρχων και έχει δεσμευτεί να προβεί σε μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO₂), σε όλες τις δημοτικές δραστηριότητες που επιτελεί και συγκεκριμένα στον κτηριακό τομέα, στα οχήματα, στις αστικές μεταφορές, αλλά και στον τριτογενή και οικιακό τομέα. Ταυτόχρονα, ο Δήμος ανέλαβε δέσμευση να παράγει μέρος της ηλεκτρικής ενέργειας που καταναλώνεται στα όρια του Δήμου από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (Δήμος Αγίου Δημητρίου, 2016).

9.3 Εμπλεκόμενα μέρη

Σχετικά με τα εμπλεκόμενα μέρη στον Δήμο Αγίου Δημητρίου με τη βιώσιμη ανάπτυξη, αυτά μπορούν να κατηγοριοποιηθούν στην εκπαιδευτική κοινότητα, στους πολίτες, στα σωματεία, τους συλλόγους και τις ενώσεις, στους κυβερνητικούς φορείς, στο εσωτερικό κοινό, στα συναλλασσόμενα μέρη-πελάτες, στην επιχειρηματική

κοινότητα, στα media, στους προμηθευτές, στις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, καθώς επίσης και στους υπόλοιπους κοινωνικούς, πολιτικούς και οικονομικούς φορείς. Στη συνέχεια παρουσιάζονται αναλυτικότερα οι συγκεκριμένες κατηγορίες (Δήμος Αγίου Δημητρίου, 2016):

- Εκπαιδευτική κοινότητα: Μαθητές, εκπαιδευτικοί, γονείς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ιδιωτικά φροντιστήρια, δημόσια Ι.Ε.Κ., σχολές μαθητείας Ο.Α.Ε.Δ. κτλ.
- Πολίτες: Δημότες, κάτοικοι, επισκέπτες, εργαζόμενοι στις επιχειρήσεις του Δήμου.
- Σωματεία-Σύλλογοι-Ενώσεις: Πολιτιστικοί σύλλογοι, Εθνικοτοπικοί σύλλογοι, Μητροπολιτικό Κοινωνικό Ιατρείο Ελληνικού, Ιατρικοί Σύλλογοι, Επαγγελματικοί Σύλλογοι, Σύλλογοι Γονέων και Κηδεμόνων, Σύλλογοι Γυναίκων, Ένωση Επαγγελματοβιοτεχνών.
- Κυβερνητικοί Φορείς: Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Οικονομικών, Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Αποκεντρωμένη Διοίκηση, Ελεγκτικό Συνέδριο, ΑΣΕΠ-ΟΑΕΔ, Αστυνομικό Τμήμα Αγίου Δημητρίου, Εισαγγελία Αθηνών, ΔΟΥ Αγίου Δημητρίου, ΔΟΛ-ΚΕΠ-ΔΕΗ.
- Εσωτερικό Κοινό: Εργαζόμενοι Δήμου, οποιασδήποτε σύμβασης και ειδικότητας, Συνδικαλιστικό όργανο υπαλλήλων, Δημοτικό Συμβούλιο, Δημοτικό Συμβούλιο, Αντιπολίτευση, Επιτροπές.
- Συναλλασσόμενα μέρη-πελάτες: Τοπικές επιχειρήσεις, εταιρείες από την Ελλάδα και το διεθνές περιβάλλον που συνεργάζονται με τον Δήμο έναντι οικονομικού ανταλλάγματος.
- Επιχειρηματική Κοινότητα: Τοπικές επιχειρήσεις, εταιρείες και επιχειρήσεις οι οποίες και παρέχουν υποστήριξη στις κοινωνικές δομές του Δήμου Αγίου Δημητρίου, αλλά και ευρύτερα άλλες εταιρείες που έχουν έννομα συμφέροντα.
- Media: Τοπικά μέσα, εθνικά μέσα καθώς επίσης και ειδησεογραφικές ιστοσελίδες και ιστολόγια.
- Προμηθευτές: Στη κατηγορία αυτή εντάσσονται οι προμηθευτές υπηρεσιών, μελετών, προϊόντων, όπως επίσης και οι ανάδοχοι έργων.

- Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις: Δίκτυο Αλληλεγγύης «Η Πράξη», Ξενώνας Ασυνόδευτων ανηλίκων προσφύγων «Η Εστία», Σύλλογος για την προστασία των ρεμάτων της Αττικής «ΡΟΗ», ΚΕΕΠΕΑ «Ορίζοντες», «Κιβωτός», Χαμόγελο του παιδιού, Όλοι μαζί για το παιδί, Δίκτυο Τέχνης και Δράσης «Οι άνθρωποι με τα μπαλόνια», Ζωόφιλες Εκπαιδεύσεις Σχολείων «ΖΩΕΣ».
- Κοινωνικοί, πολιτικοί, οικονομικοί φορείς: ΕΒΕΑ, ΚΕΔΕ-ΠΕΔΑ, Ένωση Δημάρχων, Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα και Τράπεζες, Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΚΑΠΕ), Ανακύκλωση ηλεκτρικών συσκευών, Κέντρο Πρόληψης «ΗΛΙΟΣ», Εθνικό Διαδημοτικό Δίκτυο Υγειών Πόλεων, ΣΕΓΑΣ, Ύπατη Αρμοστεία ΟΗΕ, Γενική Γραμματεία Ισότητας, ΕΟΕΣ ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΙΑ.

9.4 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης και Δήμος Αγίου Δημητρίου

Στην εικόνα 1 που ακολουθεί παρουσιάζονται οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης για τον Δήμο Αγίου Δημητρίου

Εικόνα 1: Στόχοι Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης για τον Δήμο Αγίου Δημητρίου

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 1: ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΦΤΩΧΕΙΑ

Ειδικότερα για τον **Παγκόσμιο Στόχο 1** που αφορά την εξάλειψη της φτώχειας, ο Δήμος Αγίου Δημητρίου προβαίνει στην υλοποίηση προγραμμάτων όπως είναι οι **«Δομές Παροχής Βασικών Αγαθών: Κοινωνικό Παντοπωλείο, Κοινωνικό Φαρμακείο και Δομή Παροχής Συσσιτίου»**. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι η δράση αυτή λαμβάνει χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, στα πλαίσια του Π.Ε.Π. «Αττική 2014-2020». Όσον αφορά τους ωφελούμενους των συγκεκριμένων δομών, πρόκειται για μεμονωμένα άτομα, καθώς και για νοικοκυριά, τα οποία διαμένουν στον Δήμο Αγίου Δημητρίου, όπως επίσης και οι νόμιμα διαμένοντες πολίτες τρίτων χωρών και οι δικαιούχοι που είναι αιτούντες διεθνούς προστασίας, σύμφωνα με ορισμένα κριτήρια, όπως είναι για παράδειγμα αν αυτοί είναι άστεγοι, άποροι κτλ. Προκειμένου να ενταχθούν οι ωφελούμενοι αυτοί στο συγκεκριμένο πρόγραμμα υποβάλλουν σχετική αίτηση, με βάση συγκεκριμένα κοινωνικά και οικονομικά κριτήρια. Τέλος, στα πλαίσια του στόχου αυτού επιδιώκεται να υπάρξει προστασία και ενίσχυση των ευπαθών κοινωνικών ομάδων, όπως επίσης για παράδειγμα οι άστεγοι, οι ηλικιωμένοι, οι μακροχρόνια άνεργοι, οι πρόσφυγες, οι άποροι. Οι παραπάνω δομές θα αναλυθούν διεξοδικά σε επόμενες παραγράφους καθώς εντάσσονται τόσο στο Παγκόσμιο Στόχο 2 όσο και 3. (Δήμος Αγίου Δημητρίου, 2016).

Ακόμα, στο Δήμο Αγίου Δημητρίου, από το έτος 2018 λειτουργεί το **Κέντρο Κοινότητας**. Μια νέα κοινωνική δομή η οποία στεγάζεται σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο, ώστε να είναι προσβάσιμοι από όλες τις κοινωνικές ομάδες. Εξυπηρετεί μόνο κατοίκους του Δήμου και κατά προτεραιότητα άτομα και οικογένειες που διαβιών σε συνθήκες φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού. Εντάσσεται στο Πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Αττική 2014-2020» – Άξονας Προτεραιότητας (9), πιο συγκεκριμένα στην Πράξη «Κέντρο Κοινότητας Δήμου Αγίου Δημητρίου Αττικής», συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και έχει διάρκεια τρία έτη. Προσφέρει υπηρεσίες που κινούνται σε τρεις άξονες: Υποδοχή – Ενημέρωση – Υποστήριξη πολιτών Συνεργασία με Υπηρεσίες – Φορείς και Δομές παροχής υπηρεσιών κοινωνικής προστασίας. Παροχή υπηρεσιών που αποσκοπούν στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών και διασφαλίζει την κοινωνική ένταξη των ωφελούμενων. Ακόμα, παρέχει ολοκληρωμένη υποστήριξη ένταξης στο

Πρόγραμμα Κοινωνικής Προστασίας του «Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης» (ΚΕΑ).

Παράλληλα, ο Δήμος διατηρεί **Δημοτική Ιματιοθήκη** με βασικό στόχο την κάλυψη αναγκών, κυρίως ρουχισμού και υπόδησης, σε πολίτες ωφελούμενους της Κοινωνικής Υπηρεσίας. Η Δημοτική Ιματιοθήκη έχει και ανταλλακτικό χαρακτήρα, παρέχοντας την ευκαιρία σε οποιονδήποτε πολίτη να ανταλλάσσει ρούχα που δεν έχει ανάγκη πια και να παίρνει νέα. Επίσης, για παιδιά ωφελούμενων οικογενειών έχει δημιουργηθεί ειδικός χώρος συγκέντρωσης παιδικών παιχνιδιών.

Πραγματοποιεί κάθε χρόνο το πρόγραμμα της **δωρεάν μεταφοράς δημοτών-κατοίκων**, με μέγιστη πληρότητα 85% και τόπο προορισμού την ελεύθερη ακτή Βάρκιζα Αττικής, για θαλάσσια μπάνια, κατά το δίμηνο Ιουλίου – Αυγούστου 2021.

Τέλος, στο πλαίσιο ενίσχυσης των ατόμων που διαβιών σε συνθήκες φτώχειας, έχει δημιουργηθεί το **Ανταλλακτικό Παζάρι Βιβλίου**, το οποίο οργανώνεται από εθελοντές κάθε τελευταία Παρασκευή του μήνα. Σε αυτό δίνεται η ευκαιρία σε κάθε δημότη να ανταλλάσσει βιβλία και να λαμβάνει νέα, ενώ μπορεί να διαλέξει ανάμεσα σε χιλιάδες τίτλους πολύ αξιόλογων συγγραφέων ελληνικής αλλά και ξένης λογοτεχνίας. Υπάρχει παράλληλα και η εναλλακτική επιλογή κάποιος πολίτης να ανταλλάξει βιβλία με φάρμακα. (Δήμος Αγίου Δημητρίου, 2017).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2: ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΠΕΙΝΑ

Σχετικά με τον **Παγκόσμιο Στόχο 2** που αφορά την εξάλειψη της πείνας, ο Δήμος Αγίου Δημητρίου έχει αναπτύξει το **Κοινωνικό Παντοπωλείο**, το οποίο προβαίνει σε δωρεάν διανομή σε τακτική βάση τροφίμων, καθώς και ειδών πρώτης ανάγκης σε άτομα, αλλά και σε οικογένειες που πληρούν τις αναγκαίες προϋποθέσεις ένταξης. Τα προϊόντα και τα τρόφιμα αυτά που παρέχονται προς τους πολίτες προέρχονται από χρηματοδότηση του Δήμου, καθώς επίσης και από δωρεές των επιχειρήσεων, των διαφόρων φορέων, αλλά και των πολιτών. Ορισμένα είδη τα οποία διανέμονται στους πολίτες είναι τρόφιμα μακράς διάρκειας, είδη καθαρισμού οικιακής χρήσης, είδη προσωπικής υγιεινής, βιβλία κτλ. Θα πρέπει να τονισθεί ότι στα πλαίσια λειτουργίας της συγκεκριμένης δομής λειτουργεί η Δημοτική Ιματιοθήκη που παρέχει βασικά αγαθά ένδυσης και υπόδησης στους δικαιούχους. Τα εν λόγω είδη

προσφέρονται από δωρεές, καθώς επίσης και από χορηγίες (Δήμος Αγίου Δημητρίου,2017).

Όσον αφορά το **Κοινωνικό Συσσίτιο** θα πρέπει να τονισθεί ότι παρέχει δωρεάν γεύματα σε σταθερή βάση στα άτομα, καθώς και στις οικογένειες που τα έχουν ανάγκη. Τα γεύματα που παρέχονται στους δικαιούχους παρασκευάζονται σύμφωνα με τις υφιστάμενες υγειονομικές διατάξεις. Σε ημερήσια βάση παρέχεται στους ωφελούμενους μερίδα φαγητού, σαλάτα, ψωμί, καθώς και φρούτο εποχής, ενώ το μενού που προσφέρεται σχεδιάζεται από ειδικό διατροφολόγο, έτσι ώστε να μπορούν να ικανοποιηθούν οι διατροφικές ανάγκες των ωφελούμενων με τον πλέον καλύτερο τρόπο. Ημερησίως εξυπηρετούνται περίπου 100 ωφελούμενοι, ενώ έμφαση δίνεται κατά τη λειτουργία του συσσιτίου στην ανωνυμία, καθώς επίσης και στη διασφάλιση των προσωπικών δεδομένων (Δήμος Αγίου Δημητρίου,2017).

Τέλος, **οι Δημοτικοί Λαχανόκηποι** του Δήμου Αγίου Δημητρίου αποτελούν ένα διαφορετικό αλλά εξίσου σημαντικό έργο κοινωνικής πολιτικής. Μια Δομή που αφορά παράλληλα και το περιβάλλον, την οικολογία, την περιβαλλοντική εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση παιδιών και ενηλίκων και γενικότερα στο σεβασμό στη φύση και το αστικό περιβάλλον. Μέσω των Δημοτικών λαχανόκηπων, μπορούν να καλύπτουν τις ανάγκες τους σε οπωροκηπευτικά προϊόντα 45 οικογένειες του Δήμου και επιπλέον να δίνουν το 10% της καλλιέργειας τους και την κάλυψη των αναγκών του κοινωνικού παντοπωλείου. Οι δικαιούχοι επιλέγονται με κοινωνικοοικονομικά κριτήρια, όπως η ανεργία η οικογενειακή κατάσταση κλπ και με προτεραιότητα στις ευπαθείς κοινωνικά ομάδες. Ο συνολικός χρόνος του δικαιώματος χρήσης της γης είναι 2 χρόνια. Η καλλιέργεια στους δημοτικούς λαχανόκηπους είναι αποκλειστικά βιολογική και αυτού του είδους τη μέθοδο είναι υποχρεωμένοι να χρησιμοποιούν όλοι οι καλλιεργητές. Εξάλλου, η βιολογική καλλιέργεια έχει οριστεί και από τον κανονισμό λειτουργίας(που συστήθηκε από την έναρξη του έργου) ως μοναδικός τρόπος καλλιέργειας.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 3: ΚΑΛΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΥΗΜΕΡΙΑ

Όσον αφορά τον Παγκόσμιο Στόχο 3 που αφορά την καλή υγεία και ευεξία, στον Δήμο Αγίου Δημητρίου λειτουργεί ο **Οργανισμός Πολιτισμού Αθλητισμού και Περιβάλλοντος**, ο οποίος θεωρείται και υπεύθυνος για τη διαχείριση, καθώς και

για τη συντήρηση των αθλητικών εγκαταστάσεων του Δήμου, όπως επίσης και για τη διοργάνωση και λειτουργία διαφόρων προγραμμάτων αθλητισμού. Ταυτόχρονα, η εν λόγω δομή προβαίνει στη διοργάνωση των καλοκαιρινών προγραμμάτων αθλητισμού «**Αθλοδιακοπές**», τα οποία και πραγματοποιούνται σε ετήσια βάση, έπειτα από το πέρας της σχολικής χρονιάς. Ακόμη, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι στον Δήμο Αγίου Δημητρίου υπάρχουν διάφοροι αθλητικοί σύλλογοι, στους οποίους έχουν τη δυνατότητα οι πολίτες να συμμετέχουν σε πλήθος διαφορετικών αθλημάτων. Επιπροσθέτως, ο Δήμος Αγίου Δημητρίου κατά τη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών προβαίνει στη διοργάνωση της «**Ειρηνοδρομίας**», η οποία λαμβάνει χώρα στα πλαίσια των εορταστικών εκδηλώσεων «Παναγούλεια» που είναι αφιερωμένα στη μνήμη του αγωνιστή της Δημοκρατίας Αλέξανδρου Παναγούλη, ο οποίος έχασε τη ζωή του στα όρια του Δήμου. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι τα «Παναγούλεια» αποτελούν από τους πλέον σημαντικούς πολιτιστικούς θεσμούς σε εθνικό επίπεδο, δίνοντας έμφαση στην ελευθερία, στη δημοκρατία, καθώς επίσης και στα ανθρώπινα δικαιώματα (Δήμος Αγίου Δημητρίου, 2017).

Επιπρόσθετα, ο Δήμος λειτουργεί το **Κοινωνικό Φαρμακείο**. Είναι μια δομή που προσφέρει δωρεάν φάρμακα, υγειονομικό υλικό και παραφαρμακευτικά προϊόντα σε ωφελούμενους με χαμηλά εισοδήματα και με ελάχιστη ή μηδαμινή πρόσβαση στο σύστημα περίθαλψης. Για να καταφέρει ο πολίτης να λάβει τα δωρεάν φάρμακα θα πρέπει να προσκομίσει πρόσφατη συνταγογραφούμενη αγωγή. Το Κοινωνικό Φαρμακείο προκειμένου να εξασφαλίσει τη δωρεάν προμήθεια του σε φαρμακευτικά σκευάσματα και προϊόντα από φαρμακοβιομηχανίες, φαρμακευτικούς συλλόγους και τοπικούς συλλογικούς φορείς έχει αναπτύξει ένα πλέγμα δράσεων και ενεργειών. Επίσης, πραγματοποιούνται οι κατάλληλες δράσεις με στόχο να ευαισθητοποιηθούν οι πολίτες και κάθε ιδιώτης να δωρίζει τα φάρμακα που πλέον δεν χρειάζεται, ακόμα και αν αυτά έχουν χρησιμοποιηθεί, αρκεί οι ημερομηνίες λήξης να έχουν ένα χρονικό ορίζοντα πέραν του έτους.

Τα **Δημοτικά Ιατρεία** της Υγειονομικής Υπηρεσίας του Δήμου, αποτελούν ακόμα μια δομή που συμβάλλει στην καλή υγεία και ευεξία των πολιτών. παρέχουν τις υπηρεσίες τους ιατροί διαφόρων ειδικοτήτων, μόνιμοι και εθελοντές. Εξυπηρετούν ευπαθείς πληθυσμιακές ομάδες (άπορους, ανασφάλιστους, μετανάστες, ηλικιωμένους, ΑμεΑ κ.λπ.), καθώς και τα άτομα που συμμετέχουν στο πρόγραμμα

«Βοήθεια στο σπίτι». Οι ειδικότητες που λειτουργούν είναι: Παθολόγος, Ορθοπαιδικός, Γυναικολόγος, Πνευμονολόγος, Καρδιολόγος. Στην υγειονομική υπηρεσία παρέχονται επίσης: Νοσηλευτική φροντίδα από επισκέπτρια υγείας, φυσικοθεραπεία και εργοθεραπεία.

Ο Δήμος Αγίου Δημητρίου έχει αναπτύξει και άλλες αξιόλογες δράσεις αναφορικά με την υγεία των πολιτών του. Αυτές είναι το πρόγραμμα **«Βοήθεια στο σπίτι», Προγράμματα «Υγείας & Προληπτικής Ιατρικής» και η «Τράπεζα αίματος»**. Το πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι» απευθύνεται σε μη αυτοεξυπηρετούμενα άτομα τρίτης και τέταρτης ηλικίας και σε άτομα με αναπηρίες (AMEA). Μέσω του προγράμματος παρέχεται οργανωμένη και συστηματική πρωτοβάθμια κοινωνική φροντίδα σε ηλικιωμένους και σε άτομα με αναπηρίες στο οικείο, φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον τους με στόχο την αξιοπρεπή και υγιή διαβίωση, αλλά και τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής των ιδίων και των οικογενειών τους. Τα προγράμματα Πρόληψης και Προαγωγής της Υγείας που λειτουργούν και απευθύνονται προς όλους ανεξαιρέτως τους δημότες είναι: Πρόληψη του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας μέσω γυναικολογικής εξέτασης, τεστ ΠΑΠ. Πρόληψη της οστεοπόρωσης και άσκηση στην 3η ηλικία. Πρόληψη & Προαγωγή της υγείας του παιδικού πληθυσμού, μέσω διαφόρων προγραμμάτων σε συνεργασία με έγκριτους και αρμόδιους φορείς. Ο Δήμος αποδεικνύοντας έμπρακτα το ενδιαφέρον του για τον συνάνθρωπο, διοργανώνει κάθε Μάιο και Νοέμβριο, κάθε έτους, εθελοντική αιμοδοσία στα Δημοτικά Ιατρεία (Θεσσαλίας 10). Παράλληλα, διαθέτει Τράπεζα Αίματος για τις ανάγκες πολιτών.

Τέλος, θέλοντας να προσφέρει μια δομή για την φροντίδα της ψυχικής υγείας ο Δήμος δημιούργησε την **«Κοινωνική Υπηρεσία»**. Η δομή αυτή απευθύνεται σε όλους τους κατοίκους έως 60 ετών που χρειάζονται ψυχοκοινωνική στήριξη. Παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες με εξειδικευμένο προσωπικό (κοινωνικούς λειτουργούς και ψυχολόγους), ατομικά ή ομαδικά. Αναλαμβάνει την ενημέρωση και παραπομπή για προνοιακά θέματα, τη διεξαγωγή κοινωνικών ερευνών, εισαγγελικών παραγγελιών, τη διασύνδεση με φορείς πρόνοιας και υγείας. Επιπλέον, με την οργάνωση ομιλιών ή εκδηλώσεων ασχολείται με τη πρόληψη και την αντιμετώπιση ψυχοκοινωνικών προβλημάτων. Ακόμη, υλοποιεί και εποπτεύει τα προγράμματα

καταπολέμησης της φτώχειας και δημιουργεί δράσεις για την αύξηση της κοινωνικής συνοχής.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 4: ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αναφορικά με τον Παγκόσμιο Στόχο 4 που σχετίζεται με την ποιοτική εκπαίδευση στον Δήμο Αγίου Δημητρίου, τα σχολεία διαθέτουν εργαστήρια, καθώς και σχετικούς χώρους πολιτισμού και αναψυχής, αποτελώντας δυναμικά κέντρα γνώσης. Ακόμη, υπάρχουν σχετικές βιβλιοθήκες, όπως επίσης και αθλητικές υποδομές, τα οποία καλύπτουν το σύνολο των αναγκών των πολιτών. Σε επίπεδο Δήμου, λειτουργεί η **Δημοτική Επιτροπή Παιδείας**, η οποία συνιστά γνωμοδοτικό και εισηγητικό όργανο, στη σύνθεση της οποίας μετέχουν εκπρόσωποι και φορείς της εκπαιδευτικής και μαθητικής κοινότητας. Ιδιαίτερα μνεία θα πρέπει να γίνει στο **Κέντρο Δια Βίου Μάθησης**, το οποίο λειτουργεί υπό τον συντονισμό του Οργανισμού Παιδείας, Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Προστασίας-ΟΠΚΑΠ του Δήμου, του Υπουργείου Παιδείας και του Ιδρύματος Νεολαίας και Δία Βίου Μάθησης. Στην εκπαιδευτική αυτή δομή προσφέρονται προγράμματα για ενήλικες, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η καταγωγή τους, η ηλικία τους, καθώς και τα επίπεδα μόρφωσης που διαθέτουν, αλλά και σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες. Το έργο αυτό συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και από την Ευρωπαϊκή Ένωση, μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δία Βίου Μάθηση».

Το «**Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών**» αποτελεί δομή του Οργανισμού Παιδείας, Κοινωνικής Αλληλεγγύης & Προστασίας και λειτουργεί από το Σεπτέμβριο του 2015. Αποτελεί ένα χώρο που δημιουργήθηκε με σκοπό να αξιοποιήσει τον ελεύθερο χρόνο των παιδιών, διαμορφωμένος σύμφωνα με τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντά τους, γεμάτος φαντασία, δημιουργικότητα και πολλή αγάπη γι' αυτά. Στο ΚΔΑΠ συμμετέχουν παιδιά ηλικίας Νηπιαγωγείου έως ΣΤ' Δημοτικού. Το ΚΔΑΠ εντάσσεται στο ΕΣΠΑ και δίνει τη δυνατότητα στους ωφελούμενους να υποβάλουν αίτηση μέσω του προγράμματος αυτού.

Τέλος, ειδική μνεία θα πρέπει να γίνει για το **Κοινωνικό Φροντιστήριο**. Ο Δήμος Αγίου Δημητρίου, αντιλαμβανόμενος τις κοινωνικές και οικονομικές πιέσεις

ξεκίνησε να παρέχει σχετικές υπηρεσίες προς τα άτομα που είχαν τις ανάγκες αυτές, έτσι ώστε να διασφαλιστούν οι ίσες ευκαιρίες πρόσβασης στη μάθηση για όλους. Θα πρέπει να αναφερθεί ότι ετησίως ο αριθμός των συμμετεχόντων αυξάνεται, ενώ συνάμα αυξάνεται και ο αριθμός των ενδιαφερόμενων εκπαιδευτικών, δίνοντας έμφαση στη ποιότητα διδασκαλίας (Δήμος Αγίου Δημητρίου, 2017).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 5: ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

Για την ισότητα των φύλων, στα πλαίσια του Παγκόσμιου Στόχου 5, λαμβάνουν χώρα δράσεις που αφορούν την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς επίσης και της εξάλειψης της ξενοφοβίας, του ρατσισμού, της διασφάλισης προσωπικών δεδομένων, καθώς και της ισότητας των φύλων. Οι δύο πιο σημαντικές πρωτοβουλίες του Δήμου για το Στόχο 5 αποτελούν η δημιουργία της **«Δημοτικής Επιτροπής Ισότητας»** αλλά και η υπογραφή της **«Ευρωπαϊκή Χάρτα για την Ισότητα των Φύλων»**.

Η **Δημοτική Επιτροπή Ισότητας** συστάθηκε με την υπ' αρ. 26/29-1-2020 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου και υποστηρίζει την ένταξη της ισότητας των φύλων στις πολιτικές του Δήμου, εισηγείται και συμμετέχει στην εκπόνηση σχεδίων δράσης σε τοπικό επίπεδο για την ισότητα των φύλων, διαμορφώνει προτάσεις και εισηγείται προς τα αρμόδια όργανα του Δήμου, τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων σε όλους τους τομείς της οικονομικής, πολιτικής και κοινωνικής ζωής. Ακόμα διοργανώνει ημερίδες με στόχο την ευαισθητοποίηση των πολιτών σε θέματα ισότητας των φύλων. Ενδεικτικά αναφέρουμε δράσεις που έλαβαν χώρα τον τελευταίο χρόνο: Διαδικτυακή συζήτηση της Δημοτικής Επιτροπής Ισότητας • “Σπάμε τη σιωπή!”, Ανακοίνωση της Δημοτικής Επιτροπής Ισότητας Δήμου Αγ. Δημητρίου για τα περιστατικά σεξουαλικής κακοποίησης στον αθλητισμό και στα Πανεπιστήμια.

Η **Ευρωπαϊκή Χάρτα για την Ισότητα των Φύλων στις Τοπικές Κοινωνίες** εκπονήθηκε από το Συμβούλιο των Δήμων και των Περιφερειών της Ευρώπης (CEMR) σε συνεργασία με φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης από διάφορες χώρες της Ευρώπης, ο υπογράφων εταίρος από ελληνικής πλευράς αποτέλεσε η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ). Ο Δήμος Αγίου Δημητρίου είναι ένας από τους Δήμους που υπέγραψαν και έτσι έχει αναλάβει δημόσια δέσμευση για την

ανάπτυξη και εφαρμογή σχεδίου δράσης για την ένταξη της ισότητας στις πολιτικές του Δήμου τους.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 6: ΚΑΘΑΡΟ ΝΕΡΟ

Αναφορικά με το στόχο 6 ο Δήμος έχει αναλάβει δράση για να διασφαλίσει τη διαθεσιμότητα και τη βιώσιμη διαχείριση του νερού και των εγκαταστάσεων υγιεινής για όλους.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 7: ΦΘΗΝΗ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Ο Δήμος Αγίου Δημητρίου υλοποιεί μία σειρά από ενέργειες ώστε να διασφαλίσει την πρόσβαση σε οικονομική, αξιόπιστη, βιώσιμη και σύγχρονη ενέργεια για όλους.

Πρόγραμμα PRODESA

Ο Δήμος Αγίου Δημητρίου συμμετέχει στο ευρωπαϊκό έργο «ENERGY EFFICIENCY PROJECT DEVELOPMENT FOR SOUTH ATTICA – PRODESA» (με αριθμό συμβολαίου 754.171), το οποίο αποσκοπεί στην υποστήριξη επτά μεγάλων Δήμων στη μητροπολιτική περιοχή της Αθήνας, προκειμένου να υλοποιήσουν επεμβάσεις ενεργειακής αποδοτικότητας και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε ομάδες κτηρίων, χρησιμοποιώντας καινοτόμα χρηματοδοτικά εργαλεία και προσελκύνοντας ιδιωτικές επενδύσεις μέσω των Παρόχων Ενεργειακών Υπηρεσιών (ΠΕΥ).

Ενεργειακή αναβάθμιση σχολικών κτιρίων του Αγίου Δημητρίου

Μέσα στο έτος υπεγράφη από τον Περιφερειάρχη Αττικής Γιώργο Πατούλη η απόφαση για την έναρξη έργων ενεργειακής αναβάθμισης σε σχολικά κτίρια στον Δήμο Αγ. Δημητρίου. Η απόφαση αφορά στην υλοποίηση παρεμβάσεων εξοικονόμησης ενέργειας, προϋπολογισμού 1.151.000 € στα 5ο, 9ο και 13ο-21ο Δημοτικά Σχολεία.

Δρομολογείται η ανάπλαση του υποσταθμού του ΔΕΔΔΗΕ ΑΕ

Δρομολογείται η λύση για άλλο ένα από τα μεγάλα ζητήματα, που τέθηκε για πρώτη φορά από τη δεκαετία του 2000, ως αίτημα του Δήμου Αγίου Δημητρίου προς τις εκάστοτε διοικήσεις της ΔΕΗ τότε, ΔΕΔΔΗΕ ΑΕ σήμερα, αλλά και τους εκάστοτε αρμόδιους Υπουργούς. Πρόκειται για τη λειτουργία του Υποσταθμού Ν. Σμύρνης

της ΔΕΗ, που βρίσκεται εντός των γεωγραφικών ορίων του Δήμου Αγίου Δημητρίου, σε πυκνοκατοικημένη περιοχή και γειτνιάζει με πολλές σχολικές μονάδες (1 λύκειο, 2 γυμνάσια, 3 δημοτικά, 2 νηπιαγωγεία).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 8: ΑΞΙΟΠΡΕΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Ο Δήμος Αγίου Δημητρίου στα πλαίσια του Παγκόσμιου Στόχου 8 που αφορά την αξιοπρεπή εργασία και την οικονομική ανάπτυξη, επιδιώκει να διασφαλίσει την υγεία του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου, καθώς επίσης και την υλοποίηση σχετικών προγραμμάτων που αφορούν την εκπαίδευση, αλλά και την πρόληψη των ατυχημάτων. Τέλος, υπάρχει σχετική μέριμνα για την εξέλιξη των εργαζομένων εντός του Δήμου, μέσω προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς επίσης και μέσω σεμιναρίων, ημερίδων και σχετικών εκπαιδεύσεων (Δήμος Αγίου Δημητρίου, 2017).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 9: ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Αναφορικά με τον Παγκόσμιο Στόχο 9, επιδιώκεται μέσω της αξιοποίησης των διαθέσιμων εθνικών και ευρωπαϊκών πόρων να υπάρξει αναβάθμιση και αξιοποίηση των κτιρίων, των υποδομών, καθώς και των σχετικών εγκαταστάσεων του Δήμου, με ορισμένες από τις διαδικασίες αυτές να βρίσκονται ήδη σε εξέλιξη. Επιπλέον, αναπτύσσονται σχετικές πρωτοβουλίες που σχετίζονται με τον σχεδιασμό, την υλοποίηση, καθώς και την ολοκλήρωση μεγάλων έργου Δήμου, όπως για παράδειγμα είναι το Δημοτικό Κολυμβητήριο, αλλά και τα έργα που λαμβάνουν χώρα στον Ασύρματο. Ταυτόχρονα, ο Δήμος Αγίου Δημητρίου προβαίνει στον σχεδιασμό προγραμμάτων Πολιτικής Προστασίας, όπως επίσης και στην εκπόνηση σχεδίων ενημέρωσης, πρόληψης, καθώς επίσης και προστασίας από φυσικές καταστροφές. Τέλος, έμφαση δίνεται στην υιοθέτηση και εφαρμογή καινοτόμων πρακτικών και στη χρήση νέων τεχνολογιών σε υπηρεσίες και σε έργα, όπως για παράδειγμα είναι η ενσωμάτωση και χρήση ηλεκτρονικών υπηρεσιών και εφαρμογών. Ως ενδεικτικά έργα αναφέρουμε τα παρακάτω:

Smart Metering σε όλα τα κτήρια

Αφορά σε έργο που ξεκίνησε το 2016 με την τοποθέτηση μετρητικών διατάξεων στο κτήριο του Δημαρχείου για την καταγραφή των ηλεκτρικών καταναλώσεων του Δημαρχείου και σε επίπεδο χρήσεως και σε επίπεδο χώρων. Το 2017 επεκτάθηκε η κεντρική καταγραφή ηλεκτρικών καταναλώσεων στα υπόλοιπα πέντε δημοτικά κεντρικά κτήρια, ενώ το σύστημα τέθηκε σε απόλυτη λειτουργία το 2018.

Εξειδικευμένες ηλεκτρονικές πληρωμές

Ξεκίνησε μέσα στο 2018 η διευκόλυνση των συναλλαγών των πολιτών για ορισμένες κατηγορίες πληρωμών π.χ.: κλήσεις ΚΟΚ

Ηλεκτρονικό Εμπόριο για όλους

Το Επαγγελματικό Επιμελητήριο Αθηνών ξεκινάει το έργο «Ηλεκτρονικό Εμπόριο για όλους» και προχωράει στην υποστήριξη των μελών του με τη δωρεάν δημιουργία ηλεκτρονικών καταστημάτων για τις επιχειρήσεις-μέλη του. Αυτό είναι ένα καθοριστικό βήμα για το μέλλον και το Ε.Ε.Α. το κάνει πρώτο, στηρίζοντας έμπρακτα την επιχειρηματικότητα, καθώς από μελέτη που εκπόνησε κρίνεται απαραίτητο ότι πλέον οι επιχειρήσεις πρέπει να θέσουν ως προτεραιότητα την άμεση ψηφιακή προσαρμογή τους στα νέα δεδομένα.

Η τεχνολογία στην υπηρεσία των πολιτών κατά την περίοδο των περιοριστικών μέτρων

Τα 29 σημεία ελεύθερου wi-fi σε ολόκληρη την πόλη αποδείχτηκαν ιδιαίτερα χρήσιμα κατά τις δύσκολες για όλους ημέρες του περιορισμού μας στο σπίτι, δίνοντας την ευκαιρία της πρόσβασης στο διαδίκτυο των συμπολιτών μας που δεν διαθέτουν δική τους σύνδεση. Ειδικότερα, μέσα στον Απρίλιο, 4.833 μοναδικοί χρήστες έκαναν χρήση του ελεύθερου ασύρματου δικτύου που έχει τοποθετήσει Δήμος, με το μέγεθος των δεδομένων που κινήθηκαν να πλησιάζει τα 1.4 TB! Σε αυτό το πλαίσιο, ο Δήμος Αγίου Δημητρίου μεγάλωσε και ενισχύει το Social wi-fi σε ολόκληρη την πόλη, καθώς θα ακολουθήσουν και άλλα σημεία πρόσβασης στους κοινόχρηστους χώρους όπου είναι εφικτό.

Νέα εφαρμογή για κινητό τηλέφωνο στην υπηρεσία των πολιτών

Ο Δήμος Αγίου Δημητρίου, παραμένοντας πιστός στις δεσμεύσεις του για τη συνεχή αναβάθμιση των ψηφιακών του υπηρεσιών προς τους πολίτες, δημιουργεί και διαθέτει τη νέα αναβαθμισμένη mobile εφαρμογή City On. Πρόκειται για μια πλήρη ολοκληρωμένη mobile εφαρμογή που παρέχει ενημέρωση και ψηφιακές υπηρεσίες σε κάθε πολίτη ή επισκέπτη/πτρια του Δήμου, αφού μέσα από αυτή, τους δίνεται η δυνατότητα να ενημερώνονται καθημερινά για τις εξελίξεις στο Δήμο, να υποβάλλουν ηλεκτρονικά ένα θέμα που εντόπισαν στη γειτονιά τους, να ενημερώνονται για δράσεις και σημεία ενδιαφέροντος του Δήμου και αρκετά άλλα. Ακόμη, μέσα από την εφαρμογή City On κάθε χρήστης/ρια μπορεί, εύκολα και γρήγορα, να υποβάλει τη δήλωση μετακίνησης στο πλαίσιο των υγειονομικών μέτρων για την πανδημία. Το CityOn υλοποιείται σε συνεργασία με την ελληνική εταιρεία τεχνολογίας και καινοτομίας CrowdPolicy.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 10: ΛΙΓΟΤΕΡΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ

Στο πλαίσιο της ισόνομης αντιμετώπισης όλων των ομάδων πολιτών, ο Δήμος προχώρησε σε ενέργειες όπως έργα για προσβασιμότητα των ΑΜΕΑ στα δημοτικά κτήρια, τη συντήρηση των ραμπών ΑΜΕΑ στους δρόμους της πόλης από την Τεχνική Υπηρεσία, τη διαφύλαξη και προστασία τους μέσω της δημοτικής αστυνομίας και την κατασκευή φιλικών για ΑΜΕΑ κτηρίων και αιθουσών. Ακόμη προχώρησε σε ευαισθητοποίηση των πολιτών στα θέματα της προσβασιμότητας στην πόλη με εκδηλώσεις και ενημερώσεις σε αυτά τα θέματα και στα δικαιώματα των ΑΜΕΑ με χαρακτηριστικότερο παράδειγμα τη συμμετοχή στην Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Κινητικότητας και στην Ημέρα χωρίς αυτοκίνητο. Τα ζητήματα της ξενοφοβίας και του ρατσισμού απασχόλησαν πολύ τη Διοίκηση από την έναρξη της θητείας της. Επιδεικνύοντας γρήγορα αντανάκλαστικά σε σχέση με το έντονο προσφυγικό ζήτημα που αντιμετώπισε η χώρα τα τελευταία χρόνια, μέσω του Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών υλοποιεί διαρκώς και με κάθε ευκαιρία εκδηλώσεις, ημερίδες και συζητήσεις ευαισθητοποίησης των πολιτών.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 11: ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΠΟΛΕΙΣ

Ο Δήμος Αγίου Δημητρίου πράττει σειρά ενεργειών προκειμένου να καταστεί μία ασφαλή, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς πόλη στα προηγούμενα κεφάλαια

αλλά και στο επόμενο περιγράφονται εκτενώς οι δράσεις που συγκαταλέγονται και στο στόχο 11.

Το 2016 υπήρξε το εναρκτήριο έτος για την θέσπιση στρατηγικής βιώσιμης ανάπτυξης για το Δήμο Αγ. Δημητρίου. Η αρχή έγινε με την υιοθέτηση των 10 αρχών του Οικουμενικού Συμφώνου των Ηνωμένων Εθνών, βάσει των οποίων δεσμευόμαστε να λειτουργούμε κατά της διαφθοράς, με σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα, την εργασία και το περιβάλλον. Παρακάτω αναφέρονται ενδεικτικές δράσεις.

Πρόγραμμα 2021 • ΠΡΟΤΕΙΝΩ, ΣΥΖΗΤΩ, ΣΧΕΔΙΑΖΩ!

Ο Δήμος Αγίου Δημητρίου, στο πλαίσιο της Στρατηγικής του για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, ανανεώνει τη διαδικασία για την ανάλυση των ουσιαστικών θεμάτων της πόλης, που αφορούν στη Διακυβέρνηση-Οικονομία, το Περιβάλλον και την Κοινωνία. Τα θέματα αυτά τίθενται στο ερωτηματολόγιο και οι πολίτες προσκαλούνται να αξιολογήσουν ποια είναι εκείνα που θεωρούν πιο σημαντικά. Με αυτό τον τρόπο συμμετέχουν στη διαμόρφωση της στρατηγικής που θα ακολουθήσει η Διοίκηση του Δήμου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη.

«Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Κινητικότητας»

Ο Δήμος Αγίου Δημητρίου, κάθε χρόνο δίνει δυναμικό «παρών» στον πανευρωπαϊκό θεσμό «Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Κινητικότητας», που πραγματοποιείται κάθε χρόνο σε πολλές χώρες της Ευρώπης από τις 16 έως τις 22 Σεπτεμβρίου και στηρίζεται από Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας.

Δημόσια διαβούλευση για τη βελτίωση της οδικής ασφάλειας σε σχολεία του Δήμου

Ο Δήμος Αγίου Δημητρίου υιοθετεί τη Διακήρυξη του ΟΗΕ της Στοκχόλμης του Φεβρουαρίου 2020, για την οδική ασφάλεια, η οποία αντικατοπτρίζει την αποφασιστικότητα των κρατών μελών να αντιμετωπίσουν τη διαχείριση της ταχύτητας ως βασική παρέμβαση οδικής ασφάλειας. Για τη δημιουργία βιώσιμων δρόμων καλεί σε συμφωνία για τη διαμόρφωση νόμου επιβολής μέγιστης ταχύτητας οδικής μετακίνησης τα 30 χλμ/ώρα, για τις περιοχές όπου αναμειγνύονται ευάλωτοι χρήστες και οχήματα.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 12: ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Διαχείριση αποβλήτων και απορριμμάτων

Η συνεχής ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών στα θέματα της διαχείρισης των αποβλήτων, όπως η ανακύκλωση ή/και η κομποστοποίηση και η ενεργή συμμετοχή τους στις δράσεις του Δήμου παραμένει μια ζωντανή διαδικασία και ένα μεγάλο στοίχημα που τίθεται κάθε χρονιά.

Η εφαρμογή “e-καταναλωτής” στην υπηρεσία των καταναλωτών/τριών

Μέσω της εύχρηστης και με πολλά καινοτόμα χαρακτηριστικά εφαρμογής “e-καταναλωτής”, παρέχεται η δυνατότητα πρόσβασης στο νέο παρατηρητήριο τιμών, καθώς και στη νέα υπηρεσία Click Away. Στην εφαρμογή μπορείτε να βρείτε πάνω από 1.400 κωδικούς προϊόντων ευρείας χρήσης σε 13 αλυσίδες σούπερμάρκετ με πάνω από 2.500 καταστήματα σε όλη την Ελλάδα, καθώς και τις τιμές καυσίμων σε 20 αλυσίδες πρατηρίων με περισσότερα από 1.500 πρατήρια.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 13: ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Βοτανικός Κήπος

Πρόκειται για την παρέμβαση σε ένα μεγάλο κοινόχρηστο οικόπεδο συνολικής επιφάνειας 2.405 τ.μ., που ήταν αδιαμόρφωτο, χωρίς δένδρα και βλάστηση, μεταξύ των οδών Αγίου Βασιλείου, Αθανασίου Διάκου, Όθωνος και Κολοκοτρώνη. Ο πανέμορφος Βοτανικός Κήπος μετατρέπει το σημείο αυτό της πόλης σε έναν πνεύμονα πρασίνου, ικανό να αλλάξει το μικροκλίμα της περιοχής και θα έχει εκπαιδευτικό χαρακτήρα για μαθητές και μαθήτριες των σχολείων της πόλης, αλλά και για τους κατοίκους και επισκέπτες, όσον αφορά στην κατανόηση του μεσογειακού φυτικού πλούτου. Το έργο, αξιοποιώντας πλήρως τη μορφολογία του εδάφους, περιλαμβάνει χαμηλού κόστους ήπιες κατασκευές, που είναι βασισμένες στις αρχές της βιοκλιματικής αρχιτεκτονικής, δημιουργώντας ένα φιλικό, ευχάριστο και λειτουργικό περιβάλλον χωρίς εξάρσεις και υπερβολές.

Ανακύκλωση

Στο Δήμο Αγ. Δημητρίου δίνεται μεγάλη προτεραιότητα στα θέματα της Ανακύκλωσης. Ανακύκλωση είναι η διαδικασία με την οποία επαναχρησιμοποιείται εν μέρει ή ολικά οτιδήποτε αποτελεί έμμεσα ή άμεσα αποτέλεσμα της ανθρώπινης δραστηριότητας και το οποίο στην μορφή που είναι δεν αποτελεί πλέον αγαθό για τον άνθρωπο. Στη διαδικασία αυτή συνήθως τα απορρίμματα μετατρέπονται σε πρώτες ύλες από τις οποίες παράγονται νέα αγαθά. Μέρος της διαδικασίας της ανακύκλωσης είναι και η μετατροπή βλαβερών για το περιβάλλον υλικών σε λιγότερο ή και καθόλου βλαβερά. Με τον τρόπο αυτό γίνεται η επανένταξή τους στο φυσικό περιβάλλον το οποίο ουσιαστικά ολοκληρώνει την διαδικασία την ανακύκλωσης με φυσικό τρόπο.

Φυτεμένα δώματα σχολικών κτιρίων

Συμπληρωματικές φυτεύσεις με θάμνους και πόες πραγματοποιήθηκαν από τους γεωπόνους του Τμήματος Πρασίνου, στα φυτεμένα δώματα τριών νηπιαγωγείων του Δήμου. Οι φυτεύσεις που έγιναν είναι εκτατικού τύπου (ελαφριά φύτευση) και ενδείκνυνται για σχολεία, καθώς δεν συμβάλλουν στην στατική καταπόνηση του κτιρίου. Τα οφέλη που προκύπτουν από τη δημιουργία φυτεμένων δωμάτων είναι πολλά και αφορούν τόσο στα κτίρια και τους κατοίκους όσο και στο περιβάλλον.

Συνεχίζονται οι σημαντικές παρεμβάσεις του Τμήματος Πρασίνου

Το Τμήμα Πρασίνου του Δήμου Αγίου Δημητρίου συνεχίζει τη διαρκή προσπάθεια για την αναβάθμιση και τον καλλωπισμό της πόλης με σημαντικές παρεμβάσεις σε υφιστάμενους και νέους χώρους πρασίνου. Τους τελευταίους μήνες έχουν φυτευτεί 100 δένδρα, 1500 θάμνοι και 1000 ανθόφυτα που εκτός από τη συμβολή τους στην αναβάθμιση της αισθητικής του δημόσιου χώρου της πόλης, συνεισφέρουν και στην βελτίωση του μικροκλίματος και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

Μαζεύουμε πλαστικά καπάκια και τα μετατρέπουμε σε χρηστικά αντικείμενα

Ο Δήμος Αγίου Δημητρίου ξεκινάει μια σημαντική για το περιβάλλον συνεργασία με την Οργάνωση Athens Makerspace στο πρόγραμμα Precious Plastic Lab, που χρηματοδοτείται από το Πράσινο Ταμείο.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 14: ΖΩΗ ΣΤΟ ΝΕΡΟ

Ο Δήμος διοργανώνει κάθε χρόνο δράσεις για την προστασία και τον καθαρισμό του ρέματος της Πικροδάφνης. Το Ρέμα της Πικροδάφνης από ψηλά φαίνεται σαν μια καταπράσινη κορδέλα που περνά μέσα από πυκνοδομημένες τσιμεντόκτιστες περιοχές. Ξεκινά από τους πρόποδες του Υμηττού, διασχίζει τους δήμους Ηλιούπολης, Αγ. Δημητρίου, Αλτίμου και καταλήγει στο Π. Φάληρο. Μερικά σημαντικά στοιχεία για το ρέμα της Πικροδάφνης. Πρόκειται για ένα από τα μόλις 13 ανοιχτά ρέματα που έχουν απομείνει στην Αττική. Εκτείνεται σε μήκος 4,5 χιλιομέτρων, διατηρώντας σχεδόν στο σύνολό του τη φυσική του μορφή. Έχει χαρακτηριστεί ρέμα ιδιαίτερου φυσικού κάλλους. Αποτελεί μοναδική εστία βιοποικιλότητας και φυσικού τοπίου.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 15: ΖΩΗ ΣΤΗ ΣΤΕΡΙΑ

Ως πυκνοκατοικημένος, βαριά δομημένος, και αστικός, ο Δήμος Αγίου Δημητρίου έχει μεγάλη ανάγκη δημιουργίας νέων χώρων πρασίνου, αλλά και ανάδειξης των ήδη υπαρχόντων. Για το λόγο αυτό έχει προχωρήσει σε αγορές κοινόχρηστων χώρων αξιοποιώντας χρηματοδοτήσεις διάφορων φορέων, όπως για παράδειγμα το Πράσινο Ταμείο. Όραμά είναι να καταστεί ο Άγιος Δημήτριος σε μια πόλη πιο φιλική και ελκυστική για πολίτες και επισκέπτες, έξυπνη, λειτουργική και βιώσιμη. Η Διοίκηση του Δήμου αναζητά και αναβαθμίζει συνεχώς χώρους πρασίνου εντός των ορίων της πόλης, μέσω αγορών κοινόχρηστων χώρων από ιδιώτες, αξιοποίησης προγραμμάτων για αγορά χώρων, συνεπής και συνεχής συντήρηση υπαρχόντων με στόχο τη φροντίδα και ανάδειξη του πρασίνου της πόλης. Η πόλη του Αγίου Δημητρίου αναδεικνύεται ως μια πόλη φιλική προς τον κάτοικο και τον επισκέπτη και παρόλο τον αστικό της χαρακτήρα κρύβει πράσινες γωνιές που αποτελούν κίνητρο να ζήσει και να κινηθεί κάποιος σε αυτήν.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 16: ΕΙΡΗΝΗ, ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΙΣΧΥΡΟΙ ΘΕΣΜΟΙ

Ορθή διαχείριση και αξιοποίηση των οικονομικών πόρων του Δήμου. Ηθική και διαφάνεια στη λειτουργία των υπηρεσιών και τη διακυβέρνηση του Δήμου. Προστασία και ενίσχυση των ευπαθών κοινωνικών ομάδων όπως ηλικιωμένοι, άστεγοι, μακροχρόνια άνεργοι, πρόσφυγες, άποροι, μονογονεϊκές οικογένειες, ΑμεΑ κ.α Βελτίωση των διαδικασιών εξυπηρέτησης των πολιτών και των επιχειρήσεων και ανταπόκριση στα αιτήματά τους. Ο Δήμος Αγίου Δημητρίου ακολουθώντας τη Νομοθεσία καταθέτει προϋπολογισμό προς ψήφιση από το Δημοτικό Συμβούλιο. Στόχος είναι η υγιής οικονομική κατάσταση και ένας πλήρης και ισοσκελισμένος προϋπολογισμός. Η κατάρτιση του προϋπολογισμού πραγματοποιείται από τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Δήμου, η εισήγησή του απ' την Οικονομική Επιτροπή, ενώ η ψήφισή του από το Δημοτικό Συμβούλιο και η έγκρισή του από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση. Με το πέρας κάθε έτους ο Δήμος εξάγει και δημοσιεύει τα εισπραχθέντα έσοδα και έξοδα που πραγματοποιήθηκαν.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 17: ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ

Ο Δήμος Αγίου Δημητρίου ενισχύει τα μέσα εφαρμογής και ανανεώνει τη Παγκόσμια Συνεργασία για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη όντας μέλος σε μία σειρά από δίκτυα και έχει υπογράψει διεθνείς συμφωνίες.

Έχει προχωρήσει στην υπογραφή της Ευρωπαϊκής Χάρτας για την Ισότητα των Φύλων στις Τοπικές Κοινωνίες και του Συμφώνου των Δημάρχων για το κλίμα και την ενέργεια. Ενέργειες που αποδεικνύουν έμπρακτα την προσήλωση, την επιμονή και τη διαφάνεια στη λειτουργία, για τη δημιουργία μιας πόλης που σέβεται τους πολίτες της και τους εξασφαλίζει ένα βιώσιμο περιβάλλον διαβίωσης. Ο Δήμος Αγ. Δημητρίου προσυπέγραψε τις 10 Αρχές του Global Compact από το Δεκέμβριο του 2016 και τις εντάσσει ως μέρος της στρατηγικής του και των καθημερινών διαδικασιών του. Ο Δήμος από το 2009 συμμετέχει στο Σύμφωνο των Δημάρχων για το Κλίμα και την Ενέργεια - Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο (Βιώσιμη) Ενέργεια (Σ.Δ.Α.Ε.) Το Σύμφωνο των Δημάρχων για το Κλίμα και την Ενέργεια είναι η κυριότερη ευρωπαϊκή κίνηση, στην οποία συμμετέχουν τοπικές και περιφερειακές αρχές, οι οποίες δεσμεύονται εθελοντικά, να αυξήσουν την ενεργειακή απόδοση και τη χρήση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις περιοχές τους.

9.5 Πρόσφατες πρακτικές που αφορούν τη βιώσιμη ανάπτυξη από τον Δήμο Αγίου Δημητρίου

Επισκεπτόμενοι την ιστοσελίδα του Δήμου Αγίου Δημητρίου διαπιστώνεται ότι ο Δήμος εφαρμόζεται διαρκώς πρακτικές που μπορούν να συμβάλλουν στην επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης. Στη συνέχεια παρουσιάζονται ορισμένες από τις πρακτικές αυτές.

Βράβευση του Δήμου Αγίου Δημητρίου στον θεσμό Best City Awards

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι ο Δήμος Αγίου Δημητρίου κέρδισε το χάλκινο βραβείο στον θεσμό Best City Awards για την εκπόνηση του Απολογισμού Βιώσιμης Ανάπτυξης που αφορά το έτος 2017. Ο θεσμός αυτός επιβραβεύει την καινοτομία, καθώς και την ποιότητα ζωής στις Ελληνικές πόλεις, έχοντας ως επιδίωξη να ενισχύσει την ευγενή άμιλλα μεταξύ των ΟΤΑ, όπως επίσης και τη διαμόρφωση ενός βιώσιμου και πράσινου περιβάλλοντος (Δήμος Αγίου Δημητρίου, 2021).

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι το Δήμος που μελετάται είναι ο μοναδικός στην χώρα, ο οποίος προβαίνει στη σύνταξη και δημοσίευση Απολογισμών Βιώσιμης Ανάπτυξης, λαμβάνοντας υπόψη τα διεθνή πρότυπα, όπου πρόκειται για τις κατευθυντήριες οδηγίες και παραμέτρους που έχουν θεσπιστεί από το GRI (Global Reporting Initiative), έχοντας υιοθετήσει τις δέκα αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου των Ηνωμένων Εθνών, σύμφωνα με τις οποίες, ο Δήμος Αγίου Δημητρίου δεσμεύεται να λειτουργεί κατά τη διαφθοράς, επιδεικνύοντας σεβασμό απέναντι στα ανθρώπινα δικαιώματα, την εργασία, καθώς και το περιβάλλον. Ακόμη, όπως έχει αναφερθεί εκτενώς, ο Δήμος έχει εναρμονίσει τις δράσεις του, τις λειτουργίες του, καθώς και τα έργα του με τους 17 Στόχους που αφορούν τη Βιώσιμη Ανάπτυξη του ΟΗΕ (SDGs).

Προκειμένου να συντάξει και να δημοσιεύσει τον Απολογισμό του, ο Δήμος, δίνοντας έμφαση στις αρχές της συμμετοχικότητας και της διαβούλευσης, στράφηκε στους πολίτες, καθώς και στα υπόλοιπα ενδιαφερόμενα μέρη. Βασικά στοιχεία του Απολογισμού αυτού αποτελούν η στοχοθέτηση, η διαρκής αξιολόγηση και

καταγραφή, καθώς και η ιεράρχηση ουσιαστικών θεμάτων (Δήμος Αγίου Δημητρίου,2021).

Προϋπολογισμός & Τεχνικό Πρόγραμμα 2021-«ΠΡΟΤΕΙΝΩ, ΣΥΖΗΤΩ, ΣΧΕΔΙΑΖΩ!»

Μια ενδιαφέρουσα πρακτική που εφαρμόζει ο Δήμος Αγίου Δημητρίου σε ετήσια βάση αφορά τη σύνταξη του Προϋπολογισμού και του Τεχνικού Προγράμματος του Δήμου, με τη διαδικασία αυτή να λαμβάνει χώρα κατά το μήνα Νοέμβριο και αφορά το επόμενο ημερολογιακό έτος. Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει δημόσια διαβούλευση, η οποία λαμβάνει χώρα μέσω συνελεύσεων στις γειτονιές του Δήμου. Ωστόσο, το 2020 καθώς επικρατούσαν συνθήκες πανδημίας, ο Δήμος επιχείρησε να αξιοποιήσει τη ψηφιακή τεχνολογία, έτσι ώστε να διατηρήσει την αρχή της συμμετοχικότητας, καθώς και της ενεργού συμμετοχής των πολιτών στη διαμόρφωση των επιμέρους πολιτικών σε τοπικό επίπεδο. Στα πλαίσια αυτά, ο Δήμος προχώρησε και στη διαμόρφωση συγκεκριμένου μηνύματος «ΠΡΟΤΕΙΝΩ, ΣΥΖΗΤΩ, ΣΧΕΔΙΑΖΩ», καλώντας το σύνολο των πολιτών να λάβει μέρος στη διαδικασία αυτή καταθέτοντας ιδέες και προτάσεις που αφορούν έργα και δράσεις που είναι αναγκαίο να συμπεριληφθούν στον προϋπολογισμό και στο τεχνικό πρόγραμμα του 2021 (Δήμος Αγίου Δημητρίου,2020).

Σχεδιάζοντας τη στρατηγική της Βιώσιμης Ανάπτυξης

Το 2020, ο Δήμος Αγίου Δημητρίου, στα πλαίσια του σχεδιασμού της στρατηγικής Βιώσιμης Ανάπτυξης προχώρησε στην ανανέωση της διαδικασίας για την ανάλυση των ουσιαστικών θεμάτων της πόλης, τα οποία συνδέονται με την Διακυβέρνηση και την Οικονομία, με το Περιβάλλον, καθώς επίσης και με την Κοινωνία. Στα πλαίσια αυτά, οι πολίτες είχαν τη δυνατότητα να αξιολογήσουν μέσω ερωτηματολογίου ποια από αυτά ήταν περισσότερο σημαντικά για τους ίδιους και για την ίδια την πόλη. Έτσι, οι πολίτες έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν ενεργά στη διαμόρφωση της στρατηγικής που πρόκειται να ακολουθήσει η διοίκηση του Δήμου σχετικά με Βιώσιμη Ανάπτυξη (Δήμος Αγίου Δημητρίου,2020α).

Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Κινητικότητας 2020

Ο Δήμος Αγίου Δημητρίου συμμετείχε για πέμπτη φορά το 2020 στην Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Κινητικότητας, η οποία πραγματοποιείται σε ετήσια βάση στις

χώρες της Ευρώπης από τις 16 έως και τις 22 Σεπτεμβρίου και υποστηρίζεται στην Ελλάδα από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Στα πλαίσια της δράσης αυτής, τίθεται σε προτεραιότητα η βιώσιμη μετακίνηση, με τους δήμους να έχουν την ευκαιρία να αναπτύξουν δράσεις που είναι στοχευμένες σε συνεργασία με τους πολίτες, έτσι ώστε μπορέσουν να αναπτυχθούν βιώσιμοι και εναλλακτικοί τρόποι μετακίνησης εντός των πόλεων τους. Μέσω των συγκεκριμένων δράσεων, οι οποίες είναι βιωματικές, ο Δήμος εστιάζει στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση σχετικά με θέματα που αφορούν την ασφαλή και συμπεριληπτική μετακίνηση του συνόλου των πολιτών, δίνοντας περισσότερο έμφαση στον σεβασμό απέναντι στον πεζό, στις νέες μητέρες με τα μωρά, στους ηλικιωμένους, καθώς επίσης και στα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες.

Ο Δήμος Αγίου Δημητρίου έχει θεσπίσει το σύνθημα «Μετακινήσου υπεύθυνα», έτσι ώστε να παρακινήσει τα παιδιά, αλλά και τους μεγαλύτερους ηλικιακά να συμμετέχουν όλη την εβδομάδα αυτή σε βιωματικές δραστηριότητες, ενώ δεν θα πρέπει να παραβλεφθεί το γεγονός ότι ελήφθησαν σχετικά μέτρα για την προστασία από την εξάπλωση της πανδημίας. Ορισμένες δράσεις που έλαβαν χώρα αφορούσαν μαθήματα και σεμινάρια κυκλοφοριακής αγωγής, θεματικές θεατρικές παραστάσεις, περιβαλλοντικές προβολές και εκθέσεις, εικαστικά και καλλιτεχνικά δρώμενα δρόμου, καθώς επίσης και παραδοσιακά παιχνίδια γειτονιάς (Δήμος Αγίου Δημητρίου, 2020β).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10: Έρευνα-Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης και Τοπική Αυτοδιοίκηση

10.1 Σκοπός έρευνας

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να μελετηθεί και να διερευνηθεί ο βαθμός εξοικείωσης, η εφαρμογή πρακτικών και πολιτικών καθώς και η αντιμετώπιση προκλήσεων των στελεχών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όπως είναι οι δήμαρχοι, οι αντιδήμαρχοι και οι δημοτικοί σύμβουλοι αναφορικά με τους 17 Παγκόσμιους Στόχους της Βιώσιμης Ανάπτυξης. Ουσιαστικά, μέσω της έρευνας αυτής επιχειρείται να διαπιστωθεί το επίπεδο ωριμότητας των Δήμων ως προς τη διαμόρφωση περισσότερων βιώσιμων κοινωνιών, θέτοντας ιδιαίτερα έμφαση και στον σχετικό Παγκόσμιο Στόχο 11 που αφορά τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και σχετίζεται με τη δημιουργία βιώσιμων πόλεων. Ταυτόχρονα, μέσω της έρευνας αυτής επιχειρείται να διαπιστωθούν οι προτεραιότητες των Δήμων ως προς τους Στόχους, η ύπαρξη ή μη στρατηγικού πλάνου για την εφαρμογή τους, η αξιοποίηση δεικτών μέτρησης για τα αποτελέσματα της εν λόγω δράσεων, αλλά και τα προβλήματα τα οποία θα πρέπει να ξεπεράσουν οι φορείς της αυτοδιοίκησης για να μπορέσουν να πετύχουν τους στόχους.

10.2 Μεθοδολογία

Η ενότητα αυτή παρουσιάζει τη μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε στα πλαίσια της παρούσας έρευνας πεδίου που αφορά την εφαρμογή των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης στον τομέα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Αρχικά θα πρέπει να αναφερθεί ότι ο σχεδιασμός της έρευνας αυτής στηρίχθηκε στις αρχές της φιλοσοφίας του θετικισμού. Ουσιαστικά, λαμβάνοντας υπόψη την εν λόγω προσέγγιση, τα φαινόμενα θεωρείται ότι είναι μετρήσιμα με τρόπο αντικειμενικό, χωρίς να υπάρχει ανάγκη παρεμβολής της άποψης του ερευνητή (Κυριαζόπουλος & Σαμαντά,2010).

Περαιτέρω, όσον αφορά την τεχνική της έρευνας που εφαρμόστηκε στα πλαίσια της παρούσας εργασίας θεωρείται έρευνα επισκόπησης, η οποία λαμβάνει χώρα με τη χρήση ερωτηματολογίου. Η εν λόγω ερευνητική μέθοδος θεωρείται ότι είναι η πλέον χρησιμοποιούμενη, καθώς μέσω της χρήσης του ερωτηματολογίου μπορεί να υπάρξει συλλογή των δεδομένων στον πλέον σύντομο χρόνο, έχοντας

ταυτόχρονα χαμηλό κόστος. Ιδιαίτερα σημαντικό χαρακτηριστικό της συγκεκριμένης ερευνητικής μεθόδου είναι τα υψηλά επίπεδα ευελιξίας που προσφέρει στον ερευνητή. Ακόμη, η εν λόγω έρευνα θεωρείται ότι είναι μη πειραματική περιγραφική, καθώς μέσω αυτής επιδιώκεται να υπάρξει ανάλυση των χαρακτηριστικών μιας κατάστασης ή ενός δείγματος. Συνεπώς, είναι αναγκαίο σε μια τέτοιου είδους έρευνα να διασφαλίζεται αμεροληψία, έτσι ώστε τα αποτελέσματα που προκύπτουν να περιγράφουν με τρόπο που θεωρείται αντικειμενικός τα στοιχεία που βρίσκονται υπό διερεύνηση. Ακόμη, η εν λόγω έρευνα θεωρείται ποσοτική, καθώς εκφράζει πληροφορίες, οι οποίες συλλέχθηκαν και εν συνεχεία αποτυπώθηκαν με αριθμητικά δεδομένα (Bryman, 2011).

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε δείγμα 87 Στελεχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμαρχοι, Αντιδήμαρχοι και Δημοτικοί σύμβουλοι). Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε αποτελείτο από 17 ερωτήσεις (3 ανοιχτού τύπου, 3 σχετικές με τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του δήμου και 11 κλειστού τύπου. Κατόπιν, έγινε καταχώρηση των δεδομένων στο πρόγραμμα Excel και επεξεργασία αυτών σε επίπεδο περιγραφικής στατιστικής (ανάλυση Α επιπέδου).

Στον παρακάτω πίνακα φαίνονται οι Δήμοι που συμμετείχαν ανοιχτά στο ερωτηματολόγιο απαντώντας στην προαιρετική ερώτηση «Ποιο Δήμο εκπροσωπείτε». Τα υπόλοιπα Δημοτικά Στελέχη επέλεξαν να συμμετέχουν ανώνυμα στο ερωτηματολόγιο και χωρίς να δημοσιοποιήσουν το Δήμο τον οποίο εκπροσωπούν.

Πίνακας 1: Ποιοι είναι οι Δήμοι που συμμετείχαν στην έρευνα δημόσια

Δήμος	Αριθμός Συμμετεχόντων
Αγίου Δημητρίου	2
Χαλανδρίου	1
Κισσάμου	1
Κοζάνης	1
Λευκάδας	1
Γαύδου	1
Μαραθώνος	1
Δοξάτο	1

Ωραιοκάστρου	1
Ερμιονίδας	1
Καρδίτσας	1
Αγίου Βασιλείου	1
Σαλαμίνας	1
Καβάλας	1
Ναυπλίου	1
Τρικκαίων	1
Ρεθύμνου	1
Εορδαίας	1
Κιλκίς	1
Μοσχάτου Ταύρου	1
Ηρακλείου Αττικής	1
Οινούσσες	1
Χερσονήσου	1
Σκύρου	1
Λέρου	1
Τρίπολης	1
Ζακύνθου	1
Δήμος Ραφήνας-Πικερμίου	1
Φιλοθέης - Ψυχικού	1
Γρεβενών	1

10.3 Ανάλυση αποτελεσμάτων

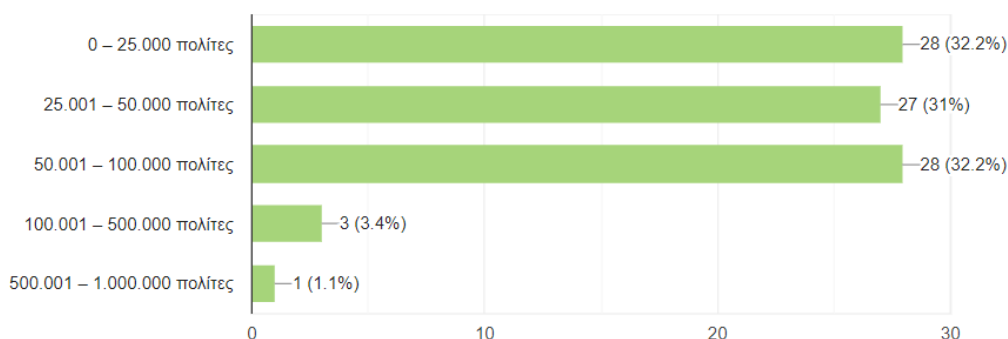
Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τα αποτελέσματα που προέκυψαν από τη πρωτογενή έρευνα που διενεργήθηκε ηλεκτρονικά, εφαρμόζοντας τη μεθοδολογία που παρουσιάστηκε παραπάνω. Ειδικότερα, στο διάγραμμα 1 παρουσιάζεται ο πληθυσμός της περιοχής την οποία είτε εκπροσωπούν, είτε διαβιούν οι συμμετέχοντες στην παρούσα έρευνα. Όπως προκύπτει από το διάγραμμα αυτό, το ποσοστό των συμμετεχόντων που διαμένει σε πόλεις που έχουν πληθυσμό έως 25.000

και αυτών που έχουν πληθυσμό μεταξύ 50.001-100.000 ανέρχεται στα ίδια επίπεδα, δηλαδή στο 28% του δείγματος. Ακόμη, το υπόλοιπο 27% του δείγματος διαβιβεί σε πόλεις με πληθυσμό 25.001-50.000 κατοίκους. Ενώ μόλις περίπου το 3% εκπροσωπεί Δήμο με πληθυσμό 100.001-500.000 κατοίκους και 1.1% Δήμο με παραπάνω από 500.000 κατοίκους. Από τα παραπάνω ποσοστά διαπιστώνεται ότι στο συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο δεν ανταποκρίθηκαν οι πολύ μεγάλοι Δήμοι της Ελλάδας όπως ο Δήμος της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης.

Διάγραμμα 1: Ποιος είναι ο πληθυσμός της περιοχής την οποία εκπροσωπείτε/ζείτε;

1. Ποιος είναι ο πληθυσμός της περιοχής στην οποία εκπροσωπείτε/ζείτε;

87 responses

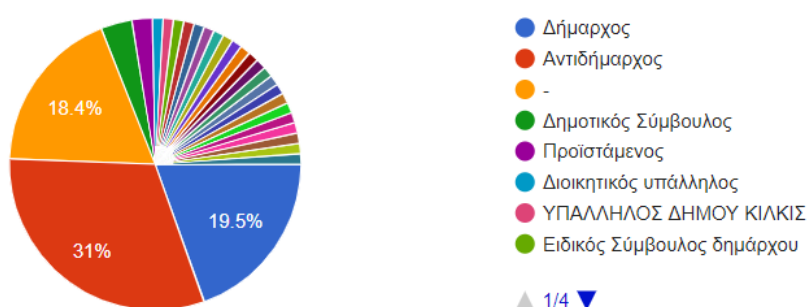
Από το διάγραμμα 2 διαπιστώνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος ήταν αντιδήμαρχοι, με το εν λόγω ποσοστό να φθάνει στο 31%, ενώ αντίστοιχα το ποσοστό των δημάρχων που συμμετείχαν στην έρευνα ανέρχεται σε 19,5%. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι σχεδόν ένας στους πέντε συμμετέχοντες στην έρευνα δεν αναφέρει την ιδιότητα του. Αυτό πιθανά αιτιολογείται από το γεγονός ότι λόγω του καθημερινού όγκου εργασίας των Δημάρχων και Αντιδημάρχων τέτοιου είδους έρευνες απαντώνται από τους γραμματείς τους ή άλλους δημοτικούς υπαλλήλους. Θα πρέπει σημειωθεί ότι σημαντικά μικρότερα ποσοστά συμμετεχόντων ήταν οι επιστημονικοί συνεργάτες, οι προϊστάμενοι, καθώς επίσης και οι ειδικοί σύμβουλοι των δημάρχων. Έτσι διαπιστώνεται ότι κάποιοι Δήμοι έχουν

επιλέξει να ορίσουν ειδικούς επιστημονικούς συνεργάτες σε θέματα Βιωσιμότητας για το Δήμο.

Διάγραμμα 2: Ρόλος συμμετεχόντων στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης

2. Ποιος είναι ο ρόλος σας στον Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης;

87 responses

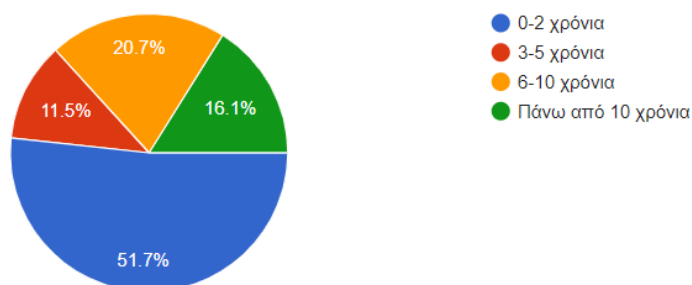

Εν συνεχεία στο διάγραμμα 3 που ακολουθεί παρουσιάζεται η διάρκεια (έτη) που κατέχει ο κάθε ερωτηθέντας τη συγκεκριμένη θέση στο Δήμο. Όπως προκύπτει από το εν λόγω διάγραμμα, λίγο περισσότεροι από τους μισούς ερωτηθέντες κατέχουν τη θέση μόλις 2 χρόνια, σχεδόν το 20% 6-10 χρόνια, ενώ ακολουθούν οι συμμετέχοντες που κατέχουν τη θέση τους για πάνω από 10 χρόνια με 16,1%. Τέλος, το 11% διατηρεί τη θέση αυτή από 3-5 χρόνια. Το μεγάλο ποσοστό των ερωτηθέντων(50%) που κατέχει τη θέση μόλις 2 χρόνια συμπεραίνεται ότι σχετίζεται με το γεγονός της πραγματοποίησης των τελευταίων Δημοτικών Εκλογών το 2019.

Διάγραμμα 3: Πόσο καιρό κατέχετε αυτή τη θέση;

3. Πόσο καιρό κατέχετε αυτή τη θέση;

87 responses

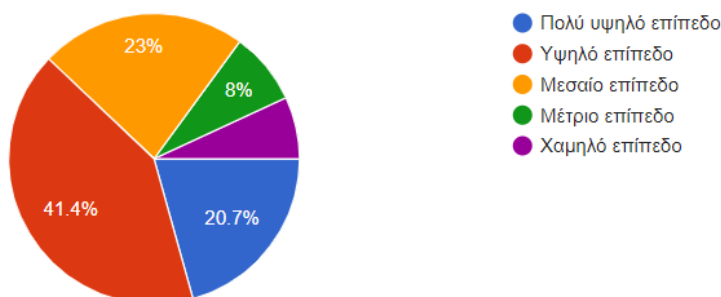

Στο διάγραμμα 4 που ακολουθεί παρουσιάζεται ο βαθμός εξοικείωσης/εξειδίκευσης των συμμετεχόντων στην έρευνα με την έννοια της Βιώσιμης Ανάπτυξης. Όπως προκύπτει από το εν λόγω διάγραμμα, το 41% των ερωτηθέντων διαθέτει υψηλό επίπεδο εξοικείωσης με την έννοια αυτή, ενώ και ένα ποσοστό της τάξεως του 20% θεωρείται ότι διαθέτει πολύ υψηλό επίπεδο εξειδίκευσης. Από την άλλη, το 23% θεωρεί ότι διαθέτει μεσαίο επίπεδο, ενώ μόλις το 8% των συμμετεχόντων θεωρεί ότι διαθέτει χαμηλό επίπεδο εξειδίκευσης με την έννοια της Βιώσιμης Ανάπτυξης. Επομένως πάνω από τους μισούς ερωτηθέντες είναι σε μεγάλο βαθμό εξοικειωμένοι με την έννοια.

Διάγραμμα 4: Ποιος είναι ο βαθμός εξοικείωσης/εξειδίκευσής σας με την έννοια: Βιώσιμη Ανάπτυξη;

4. Ποιος είναι ο βαθμός εξοικείωσης/ εξειδίκευσης σας με την έννοια: Βιώσιμη Ανάπτυξη;

87 responses

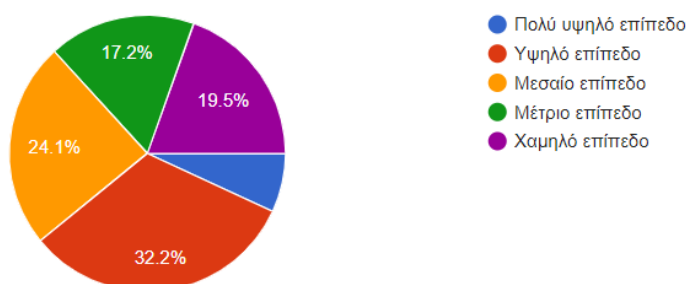

Στο διάγραμμα 5 παρουσιάζεται ο βαθμός εξοικείωσης των ενδιαφερομένων με τις διαδικασίες εφαρμογής των 17 Παγκόσμιων Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του Ο.Η.Ε. στο πλαίσιο της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Διάγραμμα 5: Ποιος είναι ο βαθμός εξοικείωσής σας με τις διαδικασίες εφαρμογής των 17 Παγκόσμιων Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του Ο.Η.Ε. στο πλαίσιο της τοπικής αυτοδιοίκησης;

5. Ποιος είναι ο βαθμός εξοικείωσης σας με τις διαδικασίες εφαρμογής των 17 Παγκόσμιων Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του Ο.Η.Ε στο πλαίσιο της τοπικής αυτοδιοίκησης;

87 responses

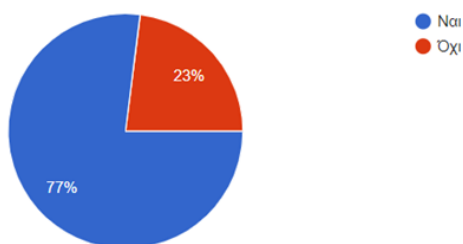
Από το παραπάνω διάγραμμα προκύπτει ότι περίπου ένας στους τρεις συμμετέχοντες διαθέτει υψηλό επίπεδο εξοικείωσης και 7% διαθέτει πολύ υψηλό επίπεδο εξοικείωσης με τις διαδικασίες εφαρμογής των 17 Παγκόσμιων Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του Ο.Η.Ε., ενώ αντίστοιχα, ένας στους πέντε θεωρεί ότι διαθέτει μέτριο επίπεδο εξοικείωσης. Τέλος, το 20% αναφέρει ότι διαθέτει χαμηλό επίπεδο εξοικείωσης. Είναι εμφανές ότι ένα στους τρεις συμμετέχοντες δε γνωρίζει ακόμα σε βάθος τις διαδικασίες εφαρμογής των Στόχων στο πλαίσιο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Στο διάγραμμα 6 που ακολουθεί παρουσιάζεται η απάντηση για το αν έχει υιοθετήσει ο Δήμος που υπηρετούν οι συμμετέχοντες πολιτικές και δράσεις που αφορούν την εφαρμογή των 17 Παγκόσμιων Στόχων για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη.

Διάγραμμα 6: Έχει υιοθετήσει ο Δήμος σας πολιτικές και δράσεις αναφορικά με την εφαρμογή των 17 Παγκόσμιων Στόχων για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη;

6. Έχει υιοθετήσει ο Δήμος σας πολιτικές και δράσεις αναφορικά με την εφαρμογή των 17 Παγκόσμιων Στόχων για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη;

87 responses

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει το γεγονός ότι άνω του 70% και συγκεκριμένα το 77% των συμμετεχόντων απάντησε ότι έχουν υιοθετηθεί σχετικές δράσεις και πολιτικές για την εφαρμογή των 17 Παγκόσμιων Στόχων για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι δράσεις που αναπτύχθηκαν στα πλαίσια της θετικής απάντησης που δόθηκε παραπάνω, αναφορικά με την εφαρμογή των στόχων αυτών.

Πίνακας 2: Ποιες είναι οι δράσεις που αναπτύχθηκαν στα πλαίσια εφαρμογής των 17 Παγκόσμιων Στόχων για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη

Αν ναι, ποιες είναι αυτές;

16 responses

Συμμετοχή σε φορείς που άπτονται του Αντικειμένου, επιπλέον αποτύπωσε το Προφίλ Υγείας στον Π.Ο.Υ για την πιστοποίηση της Πόλης /Αναπλάσεις –Πολιτισμός-Πράσινη Πόλη-Ανακύκλωση-Αθλητισμός.

Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας, Μείωση ενεργειακού αποτυπώματος κτηρίων, δράσεις ηλεκτροκίνησης

Μέσα από τις δράσεις των Κέντρων Κοινότητας για τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, προσφορά κοινωνικής στήριξης, επιδόματα, ελάχιστο εισόδημα, (ΚΕΑ) Πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι. Στήριξη εκπαίδευσης και προσχολικής φροντίδας.

Δράση «Υιοθέτησε τους Ήρωες της καθημερινότητας στην εποχή του COVID 19». Ενεργοποιώντας τον Στόχο 3

Δράση «Υιοθέτησε το Πρόγραμμα Safer Internet σε 3 Σχολεία». Ενεργοποιώντας τον Στόχο 4

Δράση «Υιοθέτησε ένα Πολιτιστικό Τοπόσημο ή Μνημείο». Ενεργοποιώντας τον Στόχο 17

Δράση «Υιοθέτησε μία καινοτόμα εφαρμογή ή πρακτική». Ενεργοποιώντας τον Στόχο 11

Δράση «Υιοθέτησε μία δράση επαναχρησιμοποίησης» Ενεργοποιώντας τον Στόχο 12

Από τον παραπάνω πίνακα διαπιστώνεται ότι ορισμένες δράσεις αφορούσαν τη συμμετοχή σε φορείς που σχετίζονται με το αντικείμενο μελέτης, όπως επίσης και την αποτύπωση του προφίλ υγείας στον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας αναφορικά με τη πιστοποίηση της πόλης, τις αναπλάσεις, τον πολιτισμό, την πράσινη πόλη, την ανακύκλωση και το αθλητισμό. Ακόμη, ορισμένοι Δήμοι προχώρησαν στη διαμόρφωση Σχεδίων Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας, όπως επίσης και στη μείωση του ενεργειακού αποτυπώματος κτιρίων, αλλά και σε δράσεις ηλεκτροκίνησης. Ιδιαίτερη μνεία θα πρέπει να γίνει στις δράσεις που υλοποιούνται από τα Κέντρα Κοινότητας και αφορούν τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, όπως επίσης και στην προσφορά κοινωνικής στήριξης, καθώς και στο ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα (ΚΕΑ). Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η δράση «Υιοθέτησε τους Ήρωες της καθημερινότητας στην εποχή του Covid-19, προβαίνοντας στην ενεργοποίηση του στόχου 3, καθώς επίσης και η δράση «Υιοθέτησε το Πρόγραμμα Safer Internet σε 3 σχολεία», στα πλαίσια του στόχου του 4, την δράση «Υιοθέτηση ένα Πολιτιστικό Τοπόσημο ή Μνημείο», στα πλαίσια του στόχου 17, την δράση «Υιοθέτηση μία καινοτόμα εφαρμογή ή πρακτική», στα πλαίσια του στόχου 11, όπως επίσης και τη δράση «Υιοθέτησε μία δράση επαναχρησιμοποίησης», στα πλαίσια ενεργοποίησης του στόχου 12.

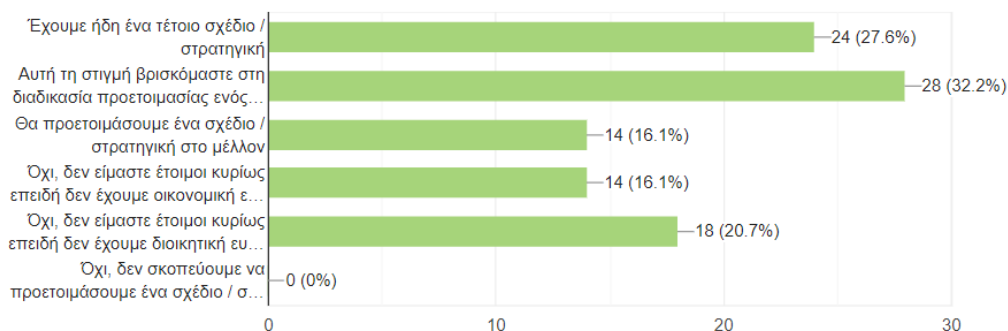
Ακόμα για το στόχο 13 αξίζει να σημειωθεί η δράση Πρόγραμμα Επιβράβευσης Ανακύκλωσης Πολιτών – THE GREEN CITY, Ένα ειδικά εξοπλισμένο όχημα τύπου βαν γίνεται Κινητό Πράσινο Σημείο και σταθμεύει στις γειτονιές. Οι πολίτες παραδίδουν εκεί τα προς ανακύκλωση αντικείμενα και κερδίζουν πόντους που τους εξασφαλίζουν φθηνότερες αγορές.

Στο διάγραμμα 7 που ακολουθεί αποτυπώνεται αν ο Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχει ξεκινήσει μια στρατηγική μετάβασης προς μια περισσότερο βιώσιμη κοινότητα, καθώς και σε ποιο στάδιο βρίσκεται ο εν λόγω σχεδιασμός.

Διάγραμμα 4: Εάν ο Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης σας έχει ξεκινήσει μια στρατηγική μετάβασης προς μια πιο βιώσιμη κοινότητα, σε ποιο στάδιο βρίσκεται το σχέδιο/στρατηγική σας;

7. Εάν ο Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησής σας έχει ξεκινήσει μια στρατηγική μετάβασης προς μια πιο βιώσιμη κοινότητα, σε ποιο στάδιο βρίσκεται το σχέδιο / στρατηγική σας;

87 responses

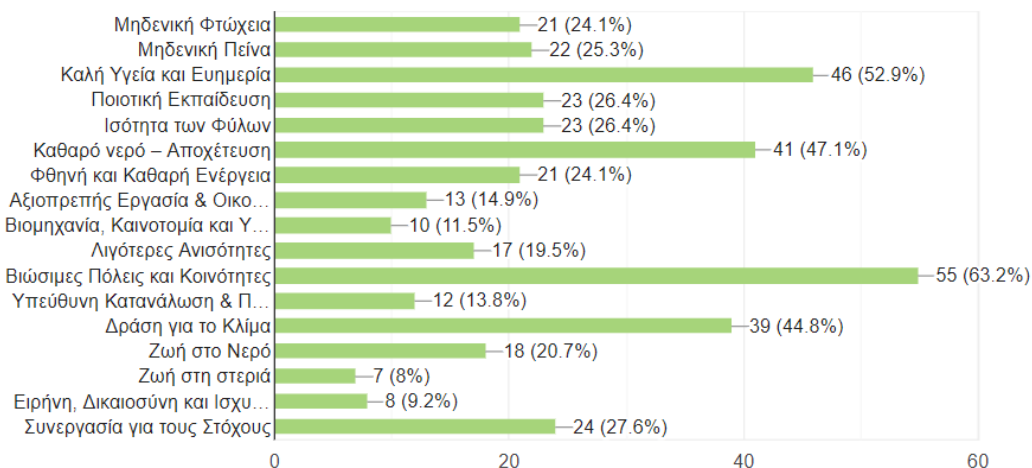
Από το παραπάνω διάγραμμα προκύπτει ότι σχεδόν το 28% των συμμετεχόντων υπηρετεί σε φορείς που διαθέτουν ήδη τέτοιο σχέδιο/στρατηγική, ενώ το 32% αυτών υποστηρίζεται ότι τη στιγμή αυτή βρίσκεται σε εξέλιξη η διαδικασία προετοιμασίας ενός αντίστοιχου σχεδίου. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι μόλις το 16.1% των συμμετεχόντων υποστηρίζει ότι αναμένεται να προβεί στην προετοιμασία ενός τέτοιου σχεδίου σε μελλοντικό χρόνο. Ακόμη, από το εν λόγω διάγραμμα προκύπτει ότι ένας στους πέντε συμμετέχοντες απάντησε ότι δεν προχώρησε η διαμόρφωση της στρατηγικής μετάβασης προς μια βιώσιμη κοινότητας λόγω της έλλειψης σχετικής διοικητικής ευχέρειας, ενώ αντίστοιχα το 16% αυτών αναφέρει ότι η διαδικασία αυτή δεν υλοποιήθηκε λόγω της έλλειψης σχετικών πόρων. Επομένως, γίνεται αντιληπτό ότι περίπου ένας στους τρεις ερωτηθέντες αδυνατεί να προχωρήσει στη διαμόρφωση ενός στρατηγικού σχεδίου λόγω έλλειψης πόρων και διοικητικής ευχέρειας. Παράλληλα, πάνω από το 50% των Δήμων φαίνεται να μην έχει προχωρήσει ακόμα στο σχεδιασμό στρατηγικού πλάνου βιωσιμότητάς.

Εν συνεχεία στο διάγραμμα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι προτεραιότητες που έχουν δοθεί από τους Δήμους στους επιμέρους στόχους της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης.

Διάγραμμα 8: Σε ποιους από τους 17 Παγκόσμιους Στόχους Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης έχει δώσει ο Δήμος σας προτεραιότητα;

8. Σε ποιους από τους 17 Παγκόσμιους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης έχει δώσει ο Δήμος σας προτεραιότητα?

87 responses

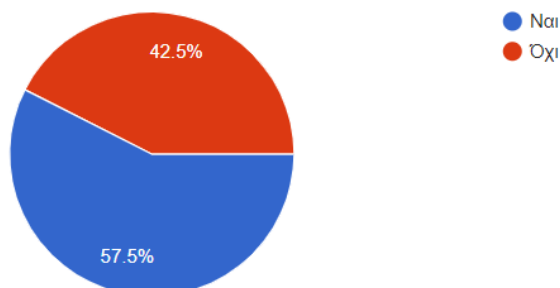
Ενδιαφέρον έχει από το παραπάνω διάγραμμα ότι μεγάλη προτεραιότητα έχει δοθεί στους στόχους που αφορούν τις βιώσιμες πόλεις και κοινότητες, το καθαρό νερό και την αποχέτευση, τη συνεργασία για την επίτευξη των στόχων, καθώς επίσης και την καλή υγεία και ευημερία, αλλά και τη δράση για το κλίμα. Από την άλλη, ιδιαίτερα μικρό ενδιαφέρον υπάρχει για τη βιομηχανική καινοτομία, όπως επίσης και για τη ζωή στο νερό, καθώς και για αξιοπρεπή εργασία.

Περαιτέρω, στο διάγραμμα 9 αποτυπώνεται αν έχει υπάρξει επικοινωνία με τους Δημότες σχετικά με την υιοθέτηση της εφαρμογής των 17 Παγκόσμιων Στόχων στους Δήμους που υπηρετούν οι ερωτώντες. Από το συγκεκριμένο διάγραμμα προκύπτει ότι το 57% των συμμετεχόντων έχει αναπτύξει επικοινωνία με τους δημότες τους σχετικά με την εφαρμογή των στόχων που έχουν τεθεί, ενώ το 42% δεν έχει, κάτι το οποίο είναι άξιο προβληματισμού καθώς αφορά Δήμους που έχουν ήδη υιοθετήσει τέτοιες πολιτικές και φαίνεται να μη τους έχει απασχολήσει αρκετά να το επικοινωνήσουν στους Δημότες τους.

Διάγραμμα 9: Έχετε επικοινωνήσει στους Δημότες σας τις δράσεις και τις πολιτικές που έχετε υιοθετήσει για την εφαρμογή των 17 Παγκόσμιων Στόχων στο Δήμο σας;

9. Έχετε επικοινωνήσει στους Δημότες σας τις δράσεις και τις πολιτικές που έχετε υιοθετήσει για την εφαρμογή των 17 Παγκόσμιων Στόχων στο Δήμο σας?

87 responses

Στον πίνακα 2 παρουσιάζονται οι τρόποι με τους οποίους οι Δήμοι έχουν επικοινωνήσει τις δράσεις αναφορικά με τους Στόχους στους Δημότες τους.

Πίνακας 3: Τρόποι με τους οποίους έχουν εντοπιστεί ή συγκεκριμενοποιηθεί οι τοπικοί δείκτες για την παρακολούθηση της εφαρμογής των 17 Παγκόσμιων Στόχων

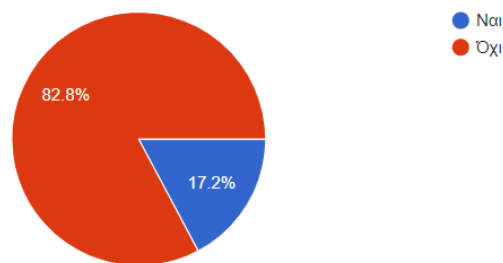
Δημόσια διαβούλευση, ανακοινώσεις στον τύπο
site Δήμου, facebook, δελτία τύπου, ανακοινώσεις,
Πλατφόρμα για αποτύπωση της συμβολής σε κάθε στόχο με βάση τις δράσεις του Δήμου.
Μέσω ηλεκτρονικής πληροφόρησης και έντυπου τύπου
Δημοσίευση του Απολογισμού Βιώσιμης Ανάπτυξης, ολοκληρωμένο πλάνο επικοινωνίας που αφορά στην προβολή και προώθησή του, καταγραφή καθημερινή κάθε δράσης του Δήμου σε συνάρτηση με τους 17 ΣΒΑ.
Κυρίως μέσα από Δελτία Τύπου
επιδεικτική εφαρμογή δράσεων-στόχων
Όχι συγκεκριμένα σαν στόχους του ΟΠΕ. Οι δράσεις και οι πολιτικές επικοινωνούνται κατά περίπτωση ανάλογα που το πρόγραμμα που τρέχουμε (ΣΒΑΚ,ΣΒΑΑ,ΤΕΒΑ,Κοινωνικό Παντοπωλείο, κτλ.)

Από τον παραπάνω πίνακα διαπιστώνεται ότι οι Δήμοι έχουν αναπτύξει δημόσια διαβούλευση, καθώς επίσης και ανακοινώσεις στον τύπο, ενώ ιδιαίτερη έμφαση έχει δοθεί στις ιστοσελίδες του Δήμου, στα Δελτία Τύπου, καθώς επίσης και στις ανακοινώσεις. Ορισμένοι Δήμοι έχουν προβεί στην ανάπτυξη πλατφόρμας για την αποτύπωση της συμβολής σε κάθε στόχο, λαμβάνοντας υπόψη τις δράσεις του Δήμου. Αρκετοί δήμοι χρησιμοποιούν την ηλεκτρονική πληροφόρηση, καθώς και τον έντυπο τύπο.

Διάγραμμα 10: Έχετε εντοπίσει ή συγκεκριμενοποιήσει τοπικούς δείκτες για να παρακολουθείτε την πρόοδο εφαρμογής των 17 Παγκόσμιων Στόχων στο Δήμο σας;

Έχετε εντοπίσει ή συγκεκριμενοποιήσει τοπικούς δείκτες για να παρακολουθείτε την πρόοδο εφαρμογής των 17 Παγκόσμιων Στόχων στο Δήμο σας?

87 responses

Στο διάγραμμα 10 προσδιορίζεται αν έχουν εντοπιστεί ή συγκεκριμενοποιηθεί τοπικοί δείκτες για την παρακολούθηση της εφαρμογής των 17 Παγκόσμιων Στόχων στον Δήμο που υπηρετούν οι συμμετέχοντες στη συγκεκριμένη έρευνα. Από το διάγραμμα προκύπτει ότι μόλις το 17% των Δήμων έχουν εντοπίσει, είτε έχουν συγκεκριμενοποιήσει τοπικούς δείκτες που αφορούν την παρακολούθηση της προόδου εφαρμογής των 17 Παγκόσμιων Στόχων στον Δήμο που υπηρετούν. Η πλειοψηφία των Δήμων και συγκεκριμένα το 82% δεν αξιοποιούν δείκτες για να μετρήσουν το αποτύπωμα τους και εδώ είναι η εμφανής η έλλειψη του ελέγχου της αποδοτικότητας των δράσεων και της στρατηγικής τους εφόσον δεν υπάρχουν μετρήσιμα αποτελέσματα και KPIs (δείκτες).

Στον πίνακα 3 που ακολουθεί παρουσιάζονται οι εν λόγω τοπικοί δείκτες (αφορούν τους συμμετέχοντες που απάντησαν θετικά στη προηγούμενη ερώτηση).

Πίνακας 4: Ποιοι είναι οι τοπικοί δείκτες που αφορούν την παρακολούθηση της προόδου εφαρμογής των 17 Παγκόσμιων Στόχων στους Δήμους υπηρετούν

Πλατφόρμα ωφελουμένων μόνο μέσω των κέντρων κοινότητας και των ατόμων που δικαιούνται επιδόματα ή οικονομική στήριξη μέσω ΚΕΑ.

Έχουμε ορίσει πέντε βασικούς πυλώνες βιώσιμης ανάπτυξης για το δήμο:

1. Διακυβέρνηση και οικονομική βιωσιμότητα
2. Βιώσιμες Υποδομές
3. Κοινωνία
4. Περιβάλλον
5. Εργαζόμενοι

Οι δείκτες που παρακολουθούμε προέρχονται από το GRI

Ο δήμος έχει θέσει 5 βασικούς πυλώνες για τη μέτρηση των στόχων. Δείτε εδώ:
<https://dad.gr/dimos/viosimi-anaptyxi-2/>

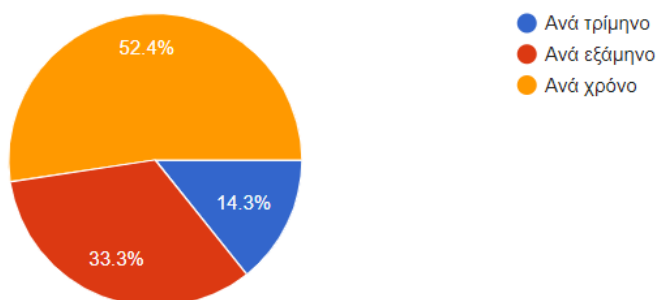
Ο προσδιορισμός των δεικτών είναι στην Β Φάση της εξειδίκευσης του Στρατηγικού Σχεδιασμού-Επιχειρησιακός Σχεδιασμός

Από τον πίνακα 3 προκύπτει ότι οι τοπικοί δείκτες αυτοί αφορούν για κάποιους Δήμους την πλατφόρμα ωφελούμενων μόνο μέσω των κέντρων κοινότητας και των ατόμων που δικαιούνται επιδόματα ή οικονομική στήριξη μέσω των ΚΕΑ. Ακόμη, κάποιοι Δήμοι έχουν προσδιορίσει πέντε βασικοί πυλώνες βιώσιμης ανάπτυξης, οι οποίοι αφορούν τη διακυβέρνηση και την οικονομική βιωσιμότητα, τις βιώσιμες υποδομές, την κοινωνία, το περιβάλλον και τους εργαζομένους. Τέλος, κάποιοι Δήμοι χρησιμοποιούν το GRI. Το Global Reporting Initiative (GRI) είναι ένας μη-κερδοσκοπικός οργανισμός που προωθεί την αειφορία μέσω ενός παγκόσμιου πλαισίου Απολογισμού Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης. Μέσω των δεικτών αυτού του πλαισίου έχουν επιλέξει κάποιοι Δήμοι να πραγματοποιούν τον απολογισμό τους. Σημειώνεται ότι το GRI είναι ένα πλαίσιο διεθνώς αναγνωρισμένο.

Διάγραμμα 11: Σε τι χρονικά διαστήματα τους μετράτε;

Σε τι χρονικά διαστήματα τους μετράτε;

21 responses

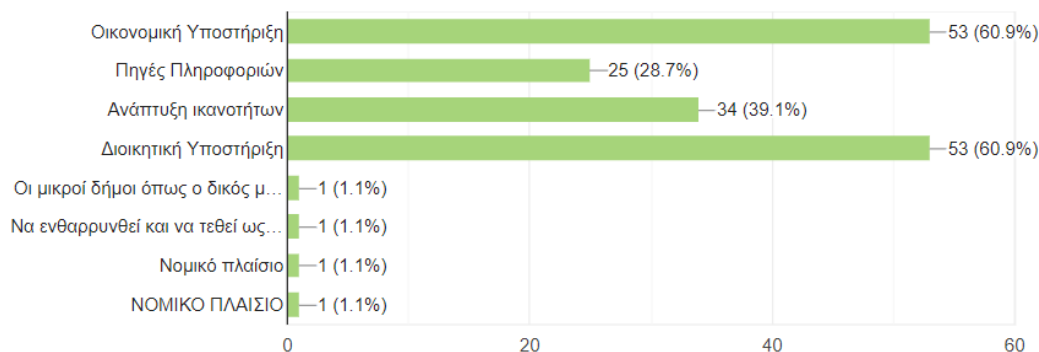
Από το διάγραμμα 11 προκύπτει η μέτρηση των δεικτών αυτών στο 50% των Δήμων που συμμετέχουν στην έρευνα και μετράνε τα αποτελέσματα των δράσεων τους γίνεται ανά χρόνο, ενώ αντίστοιχα στο 37,5% γίνεται ανά εξάμηνο και στο 12,5% ανά τρίμηνο. Από το συγκεκριμένο διάγραμμα προκύπτει ότι ο έλεγχος της αποτελεσματικότητας των δράσεων δεν είναι συχνός μέσα στο χρόνο και ότι οι περισσότεροι Δήμοι έχουν επιλέξει ο απολογισμός τους να είναι σε ετήσια βάση.

Στο διάγραμμα 12 που ακολουθεί παρουσιάζονται οι απαντήσεις των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με την υποστήριξη που πιστεύουν ότι χρειάζεται ο Δήμος τους για να υπάρξει μετάβαση σε μια πιο βιώσιμη κοινότητα.

Διάγραμμα 12: Ποια υποστήριξη πιστεύετε ότι χρειάζεται ο Δήμος σας για τη μετάβαση σε μια πιο βιώσιμη κοινότητα;

12. Ποια υποστήριξη πιστεύετε ότι χρειάζεται ο Δήμος σας για τη μετάβαση σε μια πιο βιώσιμη κοινότητα;

87 responses

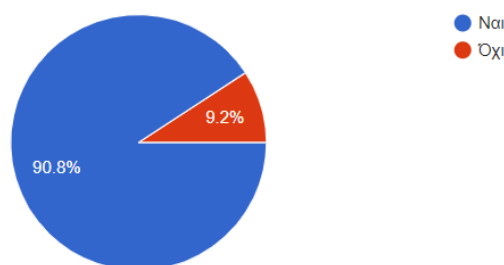
Το 60% των συμμετεχόντων υποστήριξε ότι ο Δήμος που υπηρετούν χρειάζεται οικονομική υποστήριξη και διοικητική υποστήριξη. Από την άλλη, το 39% αναφέρει ότι χρειάζεται ανάπτυξη ικανοτήτων και το 28% αναφέρει ότι χρειάζεται πηγές πληροφοριών, ενώ το 2% αναφέρει ότι απαραίτητο είναι να δημιουργηθεί το κατάλληλο νομικό πλαίσιο. Αξίζει να σημειωθεί ότι ένα Δήμος αναφέρει ότι πρόβλημα αποτελεί το μέγεθος του Δήμου και το περιορισμένο ανθρώπινο δυναμικό που διαθέτει.

Στο διάγραμμα 12 αποτυπώνεται η άποψη των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν είναι αναγκαίο να υπάρξει ειδική εκπαίδευση, έτσι ώστε να εφαρμοστούν αποτελεσματικές πολιτικές σε τοπικό επίπεδο.

Διάγραμμα 5: Πιστεύετε ότι τα στελέχη σας χρειάζονται ειδική εκπαίδευση για να υποστηρίξουν την εφαρμογή αποτελεσματικών πολιτικών σε τοπικό επίπεδο;

Πιστεύετε ότι τα στελέχη σας χρειάζονται ειδική εκπαίδευση για να υποστηρίξουν την εφαρμογή αποτελεσματικών πολιτικών σε τοπικό επίπεδο;

87 responses

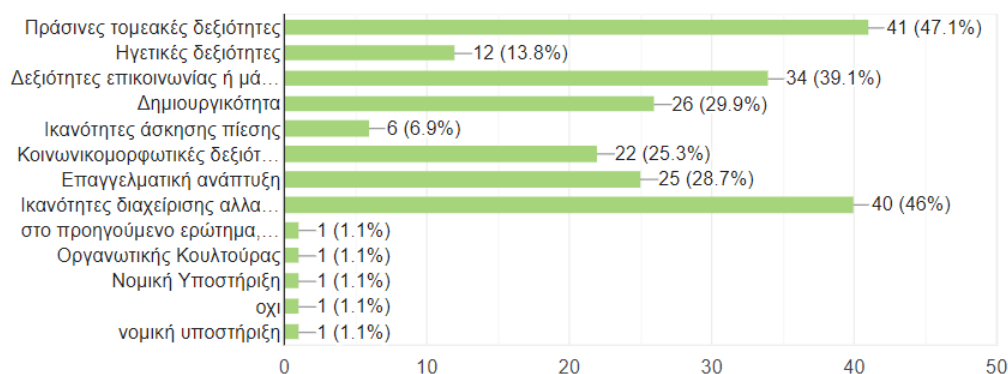

Από το διάγραμμα 12 διαπιστώνεται ότι το 90% των συμμετεχόντων στην έρευνα θεωρούν ότι θα πρέπει τα στελέχη το οργανισμού που υπηρετούν να λάβουν ειδική εκπαίδευση, έτσι ώστε να είναι σε θέση να υποστηρίξουν την εφαρμογή αποτελεσματικών πολιτικών σε τοπικό επίπεδο. Εδώ φαίνεται έκδηλα η έλλειψη εκπαίδευσης των στελεχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε θέματα Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Διάγραμμα 6: Εάν ναι, σε ποιο από τα ακόλουθα θέματα;

Εάν ναι, σε ποιο από τα ακόλουθα θέματα:

87 responses

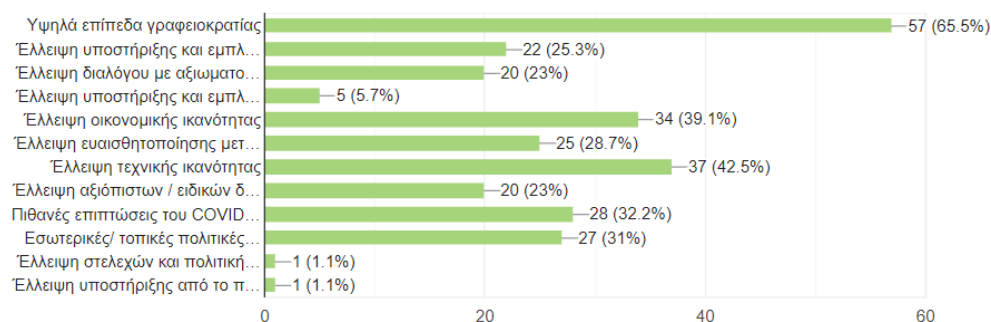

Από το ανωτέρω διάγραμμα διαπιστώνεται ότι θα πρέπει να υπάρξει ενίσχυση των «πράσινων τομεακών δεξιοτήτων», ενώ σε υψηλή θέση βρίσκεται και η ενίσχυση των ικανοτήτων διαχείρισης αλλαγή. Ακόμη, σε υψηλή προτεραιότητα τίθενται οι δεξιότητες επικοινωνίας και μάρκετινγκ, επαγγελματικής ανάπτυξης, κοινωνικομορφωτικές και η δημιουργικότητα. Από την άλλη, λιγότερο σημασία, σύμφωνα με τις απαντήσεις των συμμετεχόντων δίνεται στις ηγετικές δεξιότητες, στις ικανότητες άσκησης πίεσης, στη νομική υποστήριξη, καθώς επίσης και στη οργανωτική κουλτούρα.

Διάγραμμα 7: Ποιο είναι τα τρία μεγαλύτερα εμπόδια που αντιμετωπίζει ο Δήμος σας στην επίτευξη των 17 Παγκόσμιων Στόχων;

Ποια είναι τα τρία μεγαλύτερα εμπόδια που αντιμετωπίζει ο Δήμος σας στην επίτευξη των 17 Παγκόσμιων Στόχων;

87 responses

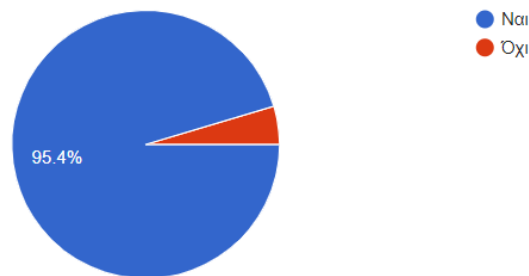
Από το ανωτέρω διάγραμμα προκύπτει ότι το μεγαλύτερο πρόβλημα για τους Δήμους, σύμφωνα με τις απαντήσεις των συμμετεχόντων είναι τα υψηλά επίπεδα γραφειοκρατίας, ενώ στις πρώτες θέσεις βρίσκονται η έλλειψη σχετικής τεχνικής ικανότητας, η περιορισμένη οικονομική δυνατότητα, οι πιθανές επιπτώσεις του Covid-19. Από την άλλη, ως προβλήματα λίγο μικρότερης σημασίας λαμβάνοντας υπόψη τις απαντήσεις των συμμετεχόντων θεωρούνται η έλλειψη στελεχών, η έλλειψη υποστήριξης από τα εμπλεκόμενα μέρη, καθώς επίσης και η έλλειψη σχετικής υποστήριξης από το κεντρικό κράτος.

Στο διάγραμμα 15 παρουσιάζονται οι απόψεις του δείγματος σχετικά με το αν θα πρέπει η Ευρωπαϊκή Ένωση να θεσμοθετήσει τους 17 Παγκόσμιους Στόχους ως αναγκαίο εργαλείο βιώσιμης αστικής ανάπτυξης για τους Δήμους, με την άποψη αυτή να συμφωνεί η απόλυτη πλειοψηφία και συγκεκριμένα το 95% του δείγματος.

Διάγραμμα 8: Πιστεύετε ότι η Ε.Ε. θα πρέπει να θεσμοθετήσει τους 17 Παγκόσμιους Στόχους ως απαραίτητο εργαλείο βιώσιμης αστικής ανάπτυξης για τους Δήμους;

Πιστεύετε ότι η Ε.Ε θα πρέπει να θεσμοθετήσει τους 17 Παγκόσμιους Στόχους ως απαραίτητο εργαλείο βιώσιμης αστικής ανάπτυξης για τους Δήμους?

87 responses

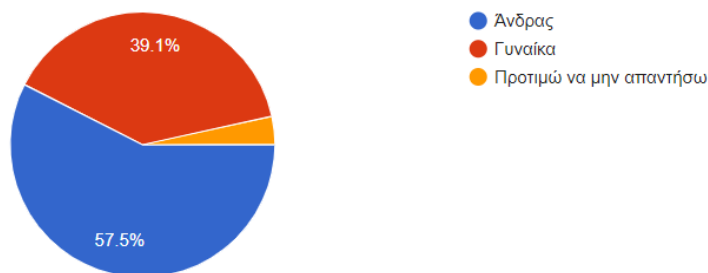

Στο διάγραμμα 16 παρουσιάζεται το φύλο των συμμετεχόντων στην έρευνα, από που προκύπτει ότι το 57% είναι άνδρες και αντίστοιχα το 39% είναι γυναίκες.

Διάγραμμα 9: Φύλο

Είστε:

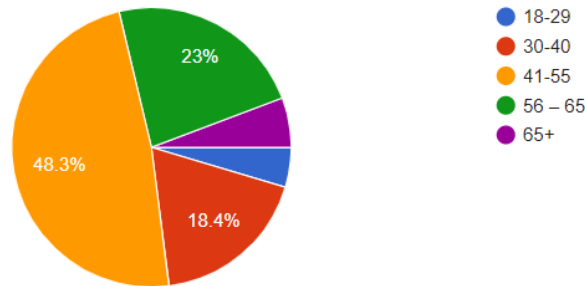
87 responses

Στο διάγραμμα 17 που ακολουθεί παρουσιάζεται η ηλικία των συμμετεχόντων στην έρευνα από το οποίο προκύπτει ότι το 48% αυτών είναι ηλικίας 41 έως 55 ετών, ενώ αντίστοιχα παραπάνω από ένας στους τέσσερις είναι ηλικίας 56-65 ετών και λίγο λιγότερο από το 20% ηλικίας 30-40 ετών. Από την άλλη, μόλις το 8% των συμμετεχόντων είναι ηλικίας άνω των 65.

Διάγραμμα 10: Ηλικία

87 responses

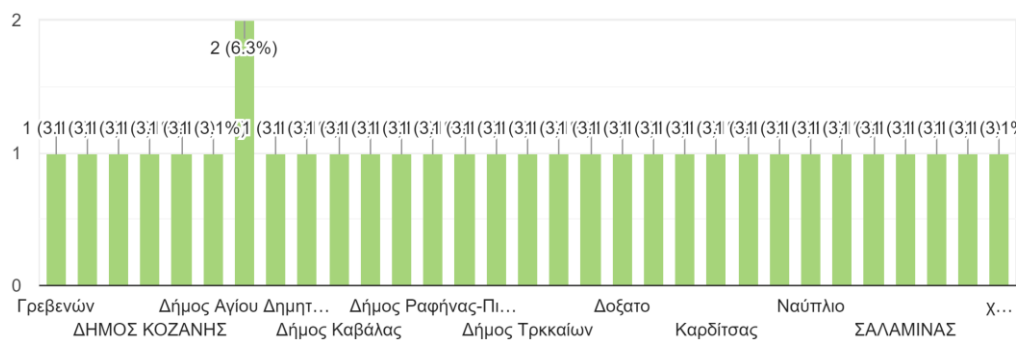

Τέλος στο διάγραμμα 18 αποτυπώνονται οι Δήμοι τους οποίους εκπροσωπούν οι συμμετέχοντες στην παρούσα έρευνα. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η συγκεκριμένη ερώτηση ήταν προαιρετική. Οι Δήμοι που επίσημα συμμετείχαν στην έρευνα είναι ο Δήμος Γρεβενών, Κοζάνης, Αγίου Δημητρίου, Καβάλας, Ραφήνας, Τρικαίων, Δοξάτου, Καρδίτσας, Ναυπλίου, Σαλαμίνας, Γαύδου, Κιλκίς, Φιλοθέης-Ψυχικού, Αγίου Βασιλείου, Εορδαίας, Ερμιονίδας, Λευκάδας, Μαραθώνος, Ρεθύμνου, Σκύρου, Ωραιοκάστρου, Μοσχάτου-Ταύρου, Ζακύνθου, Ηρακλείου Αττικής, Καρδίτσας, Κισσάμου, Λέρου, Χαλανδρίου, Τρίπολης, Σαλαμίνας, Χερσονήσου.

Διάγραμμα 11: Ποιος είναι ο δήμος τον οποίο εκπροσωπείτε (προαιρετική απάντηση)

Ποιος είναι ο δήμος τον οποίο εκπροσωπείτε (προαιρετική απάντηση) ;

32 responses

Συμπερασματικά, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων και συγκεκριμένα λίγο πάνω από το 50% είναι σε υψηλό βαθμό εξοικειωμένοι με την έννοια της Βιώσιμης Ανάπτυξης, ενώ το μόνο το 30% είναι σε υψηλό βαθμό εξοικειωμένοι με τις διαδικασίες εφαρμογής των 17 Παγκόσμιων Στόχων για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Μάλιστα, ένα στους τρεις συμμετέχοντες φαίνεται να μη γνωρίζει ακόμα σε βάθος τις διαδικασίες εφαρμογής των Στόχων και εδώ είναι εμφανής η έλλειψη γνώσης των Στελεχών της Αυτοδιοίκησης πάνω στους Στόχους. Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να σημειωθεί ότι το 50% των ερωτηθέντων κατέχουν τη θέση τους μόλις 2 χρόνια. Ακόμα η πλειοψηφία των Δήμων (70% του δείγματος) έχει υιοθετήσει τουλάχιστον μία δράση αναφορικά με τους Στόχους Βιωσιμότητας γεγονός ιδιαίτερα ελπιδοφόρο, ωστόσο ένα μεγάλο ποσοστό δεν τις έχει επικοινωνήσει στους Δημότες τους. Από την έρευνα επίσης προκύπτει ότι η πλειοψηφία του δείγματος (82%) δεν χρησιμοποιεί δείκτες για να μετρήσει την αποτελεσματικότητα των δράσεων σχετικών με τους Στόχους και το μικρό ποσοστό που το κάνει (18%) πραγματοποιεί απολογισμούς ετήσιους. Εδώ φαίνεται η έλλειψη εντοπισμού μετρήσιμων αποτελεσμάτων από τους Δήμους και μη επαρκή συχνότητα της διαδικασίας μέτρησης αυτών. Η πλειοψηφία του δείγματος συμφωνεί ότι τα Στελέχη Τοπικής Αυτοδιοίκησης θα πρέπει να λάβουν κατάλληλη εκπαίδευση με κύρια ενίσχυση των «πράσινων τομεακών δεξιοτήτων» και των ικανοτήτων διαχείρισης αλλαγής. Οι 4 βασικές προκλήσεις που φαίνεται να αντιμετωπίζουν οι Δήμοι σε σχέση με την εφαρμογή των 17 Παγκόσμιων Στόχων είναι τα υψηλά επίπεδα γραφειοκρατίας, η έλλειψη σχετικής τεχνικής ικανότητας, η περιορισμένη οικονομική δυνατότητα και οι πιθανές επιπτώσεις του Covid-19. Τέλος, η έρευνα αποδεικνύει ξεκάθαρα ότι η κύρια πλειοψηφία των ερωτηθέντων (95% του δείγματος) πιστεύει πως η Ε.Ε. θα πρέπει να θεσμοθετήσει τους 17 Παγκόσμιους Στόχους ως απαραίτητο εργαλείο βιώσιμης αστικής ανάπτυξης για τους Δήμους. Αυτό το αποτέλεσμα έρχεται να επισφραγίσει τον ερευνητικό στόχο και τη σημασία της εν λόγω διπλωματικής εργασίας που θέλησε να διερευνήσει σε βάθος το τρόπο με τον οποίο οι 17 Παγκόσμιοι Στόχοι των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη μπορούν να αποτελέσουν σημαντικό εργαλείο βιώσιμης αστικής ανάπτυξης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Συμπερασματικά διαπιστώνεται ότι η ανθρωπότητα βρίσκεται αντιμέτωπη με μεγάλες και ιδιαίτερα σύνθετες προκλήσεις, όπως είναι το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής. Στα πλαίσια αυτά, λαμβάνοντας υπόψη τις έντονες περιβαλλοντικές πιέσεις και κοινωνικές ανισότητες που υπάρχουν σε διεθνές επίπεδο, έχουν αναπτυχθεί οι 17 Παγκόσμιοι Στόχοι για τη μετάβαση στη βιώσιμη ανάπτυξη και σε ένα βιώσιμο μέλλον για τον πλανήτη. Βασική στόχευση της βιώσιμης ανάπτυξης αποτελεί ο σεβασμός των πόρων, καθώς και η έμφαση στην επίτευξη διαγενεακής αλληλεγγύης. Οι στόχοι που αφορούν τη βιώσιμη ανάπτυξη είναι ιδιαίτερα αναλυτικοί και προσδιορίζονται χρονικά, έτσι ώστε να μπορεί να είναι αποτελεσματική η εφαρμογή τους. Ο στόχος 11 αφορά τις βιώσιμες πόλεις, λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των διαστάσεων της βιωσιμότητας και στα πλαίσια αυτά έχουν θεσπιστεί επιμέρους στόχοι, πρωτοβουλίες και σχετικά χρηματοοικονομικά εργαλεία, έτσι ώστε να μπορέσουν και αυτά να συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων αυτών.

Στα πλαίσια της παρούσας Διπλωματικής Εργασίας εξετάστηκε η εφαρμογή των στόχων στο πλαίσιο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και ο τρόπος με τον οποίο θα μπορέσουν να αποτελέσουν εργαλείο μίας βιώσιμης αστικής ανάπτυξης. Συγκριμένα εξετάστηκε διεξοδικά ο Δήμος Αγίου Δημητρίου, ο οποίος διαπιστώνεται ότι καινοτομεί διαρκώς, επιδιώκοντας μέσω θεσμικών ενεργειών, αλλά και μέσω άλλων πρωτοβουλιών, πρακτικών και δράσεων να συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι εκπονείται από το Δήμο, Στρατηγικός Σχεδιασμός Βιώσιμης Ανάπτυξης, ο οποίος υλοποιείται βήμα βήμα και λαμβάνει υπόψη του το σύνολο των εμπλεκόμενων μερών, ζητώντας μάλιστα τη γνώμη αυτών αλλά και των πολιτών πριν ξεκινήσει η υλοποίηση, αλλά και στο ίδιο το επίπεδο του σχεδιασμού. Προκειμένου να διαπιστωθεί η αποτελεσματικότητα της επίτευξης των στόχων που αφορούν τη βιώσιμη ανάπτυξη, ο Δήμος Αγίου Δημητρίου προβαίνει στη σύνταξη των σχετικών απολογισμών βιώσιμης ανάπτυξης, οι οποίοι γίνονται σε ετήσια βάση στα πλαίσια των σχετικών προτύπων που έχουν διαμορφωθεί σε διεθνές επίπεδο. Πρόκειται για τις κατευθυντήριες οδηγίες και παραμέτρους που έχουν θεσπιστεί από το GRI (Global Reporting Initiative), έχοντας υιοθετήσει τις δέκα αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου των Ηνωμένων Εθνών, σύμφωνα με τις οποίες, ο Δήμος

Αγίου Δημητρίου δεσμεύεται να λειτουργεί κατά τη διαφθοράς, επιδεικνύοντας σεβασμό απέναντι στα ανθρώπινα δικαιώματα, την εργασία, καθώς και το περιβάλλον. Τόσο η διαμόρφωση Στρατηγικού Σχεδίου Βιώσιμης Ανάπτυξης όσο και η μέτρηση των αποτελεσμάτων μέσω της δημοσίευσης ετήσιων απολογισμών βάσει του πρότυπου GRI, θα μπορούσαν να αποτελέσουν βέλτιστες πρακτικές για όλους τους ελληνικούς Δήμους.

Επιπρόσθετα, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω στο πλαίσιο αυτό, ο Δήμος κάλεσε το σύνολο των πολιτών και ενδιαφερόμενων μερών να λάβει μέρος στη διαδικασία αυτή καταθέτοντας ιδέες και προτάσεις που αφορούν έργα και δράσεις που είναι αναγκαίο να συμπεριληφθούν στο Στρατηγικό Σχέδιο. Αυτή η καινοτόμος πρακτική θα μπορούσε επίσης να αποτελέσει πρότυπο, ώστε Τοπική Αυτοδιοίκηση και πολίτες να συν διαμορφώσουν μαζί ένα στρατηγικό πλάνο που θα εξυπηρετεί και τις δικές τους ανάγκες για μία βιώσιμη πόλη. Παράλληλα, μέσω της μελέτης περίπτωσης του Δήμου Αγίου Δημητρίου αναγνωρίστηκαν σημαντικές δράσεις για κάθε ένα από τους Στόχους που θα μπορούσαν να υιοθετηθούν και από άλλους Δήμους και έχουν καταγραφεί με λεπτομέρεια σε παραπάνω κεφάλαιο.

Όμως, ιδιαίτερα σημαντική αποδεικνύεται και η άριστη επικοινωνία των πολιτικών και δράσεων που έχει εφαρμόσει ο Δήμος Αγίου Δημητρίου αναφορικά με τους Βιώσιμους Στόχους στους πολίτες, καθώς μέσω της ιστοσελίδας του περιγράφονται εκτενώς όλες οι δράσεις που αντιστοιχούν στον κάθε Στόχο, ενώ ο πολίτης έχει τη δυνατότητα να κατεβάσει στον προσωπικό του υπολογιστή όλους τους ετήσιους Απολογισμούς Βιώσιμης Ανάπτυξης του Δήμου και να ενημερωθεί σε βάθος.

Ακόμα, ο Δήμος αποδεικνύει πως αξιοποιεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τους διαθέσιμους ευρωπαϊκούς και εθνικούς πόρους συμμετέχοντας σε ευρωπαϊκά προγράμματα με στόχο τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη και μέσω αυτών έχει μπορέσει να επιταχύνει την επίτευξη των στόχων. Το γεγονός αυτό ενθαρρύνει και άλλους Δήμους να ενημερωθούν, αναζητήσουν και διεκδικήσουν τη συμμετοχή τους σε ανάλογα προγράμματα.

Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί η σημασία της συμμετοχής του εν λόγω Δήμου σε διάφορα Διεθνή Δίκτυα αλλά και η υπογραφή σημαντικών Διεθνών Συμφωνιών

για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη όπως η Ευρωπαϊκή Χάρτα για την Ισότητα των Φύλων στις Τοπικές Κοινωνίες, το Σύμφωνο των Δημάρχων για το Κλίμα και την Ενέργεια, το Global Compact κ.α. Οι υπόλοιποι Δήμοι θα μπορούσαν να υιοθετήσουν και αυτή την ενέργεια καθότι η συμμετοχή σε Διεθνή Δίκτυα παρέχει πηγές πληροφοριών, γνώσεις, ενημέρωση, δικτύωση, ανάπτυξη ικανοτήτων και δεξιοτήτων αλλά και οικονομικών πόρων, ώστε η Τοπική Αυτοδιοίκηση να μπορέσει να ανταποκριθεί κατάλληλα και να εφαρμόσει καινοτόμες δράσεις για τη Βιωσιμότητα που έχει να επιδείξει η διεθνής εμπειρία.

Αναφορικά με την έρευνα, από την εμπειρική διερεύνηση που έλαβε χώρα μέσω ερωτηματολογίου σε 87 στελέχη Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης διαπιστώθηκε ότι υπάρχει σημαντικά μεγάλη εξοικείωση με την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης, ενώ μόνο το 30% είναι σε υψηλό βαθμό εξοικειωμένοι με τις διαδικασίες εφαρμογής των 17 Παγκόσμιων Στόχων για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Μάλιστα, ένα στους τρεις συμμετέχοντες φαίνεται να μη γνωρίζει ακόμα σε βάθος τις διαδικασίες εφαρμογής των Στόχων και εδώ είναι εμφανής η έλλειψη γνώσης των Στελεχών της Αυτοδιοίκησης πάνω στους Στόχους. Μεγάλος είναι και ο αριθμός των ΟΤΑ που έχει προβεί σε ανάπτυξη σχετικών πρωτοβουλιών και δράσεων αναφορικά με τους Στόχους. Ωστόσο, είναι πολλοί οι Δήμοι που δεν επικοινωνούν τις δράσεις αυτές στους πολίτες. Εδώ αναδεικνύεται η ελλιπής ενημέρωση των πολιτών που θα μπορούσε να επιλυθεί με τη δημοσίευση των δράσεων στο επίσημο website του Δήμου, με Δελτία Τύπου, Συνεντεύξεις Τύπου, δημοσιεύσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης των Δήμων, εκδηλώσεις ενημέρωσης και ημερίδες. Από την έρευνα επίσης προέκυψε ότι η πλειοψηφία του δείγματος δεν χρησιμοποιεί δείκτες για να μετρήσει την αποτελεσματικότητα των δράσεων σχετικών με τους Στόχους και το μικρό ποσοστό που το κάνει πραγματοποιεί απολογισμούς ετήσιους. Είναι έκδηλη λοιπόν η έλλειψη εντοπισμού μετρήσιμων αποτελεσμάτων από τους Δήμους. Ακόμα, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων δήλωσε ότι τα Στελέχη Τοπικής Αυτοδιοίκησης θα πρέπει να λάβουν κατάλληλη εκπαίδευση με κύρια ενίσχυση των «πράσινων τομεακών δεξιοτήτων» και των ικανοτήτων διαχείρισης αλλαγής. Οι 4 βασικές προκλήσεις που φαίνεται να αντιμετωπίζουν οι Δήμοι σε σχέση με την εφαρμογή των 17 Παγκόσμιων Στόχων είναι τα υψηλά επίπεδα γραφειοκρατίας, η έλλειψη σχετικής τεχνικής ικανότητας, η περιορισμένη

οικονομική δυνατότητα και οι πιθανές επιπτώσεις του Covid-19. Τέλος, η έρευνα απέδειξε καθαρά πως η κύρια πλειοψηφία των ερωτηθέντων πιστεύει πως η Ε.Ε. θα πρέπει να θεσμοθετήσει τους 17 Παγκόσμιους Στόχους ως απαραίτητο εργαλείο βιώσιμης αστικής ανάπτυξης για τους Δήμους. Αυτό το αποτέλεσμα έρχεται να επισφραγίσει τον ερευνητικό σκοπό και τη σημασία της εν λόγω διπλωματικής εργασίας που θέλησε να διερευνήσει σε βάθος το τρόπο με τον οποίο οι 17 Παγκόσμιοι Στόχοι των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη μπορούν να αποτελέσουν σημαντικό εργαλείο βιώσιμης αστικής ανάπτυξης.

Εν κατακλείδι, είναι προφανής η συνάφεια των Στόχων της Βιώσιμης Ανάπτυξης με τους στόχους των Τοπικών και Περιφερειακών αρχών. Όλες οι τοπικές αρχές υλοποιούν δημόσιες πολιτικές και παρέχουν υπηρεσίες που αποτελούν μέρος των στόχων της βιώσιμης ανάπτυξης. Οι παγκόσμιες «Ατζέντες», όπως η Συμφωνία για το Κλίμα του Παρισιού, η Νέα Αστική Ατζέντα, η Ατζέντα 2030 και οι Στόχοι της για την Βιώσιμη Ανάπτυξη, αποσκοπούν και στο να διασφαλιστεί ότι όλες αυτές οι προσπάθειες θα πραγματοποιηθούν σε τοπικό επίπεδο προς την ίδια κατεύθυνση, παγκοσμίως. Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης παρέχουν ένα κοινό έδαφος και μια ευκαιρία για να αναπτυχθούν νέες λύσεις για ένα βιώσιμο πλανήτη, ένα βιώσιμο μέλλον με σεβασμό στη Γη και τον Άνθρωπο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΣΧΟΛΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Έρευνα : Οι 17 Παγκόσμιοι Στόχοι για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και η αξιοποίηση τους από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης ως εργαλείο βιώσιμης αστικής ανάπτυξης.

Φοιτήτρια: Κάκκου Μαριλένα

Το ερωτηματολόγιο αυτό απευθύνεται σε Δημάρχους και Αντιδημάρχους Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ο σκοπός του ερωτηματολογίου είναι να διερευνήσει το επίπεδο εξοικείωσης τους, εφαρμογής πρακτικών και πολιτικών καθώς και αντιμετώπισης προκλήσεων αναφορικά με τους 17 Παγκόσμιους Στόχους

Βιώσιμης

Ανάπτυξης.

Το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο και τα αποτελέσματα θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για τους σκοπούς των αποτελεσμάτων της έρευνας. Θα χρειαστεί να αφιερώσετε για τη συμπλήρωσή του περίπου 7-10 λεπτά.

Σας ευχαριστώ θερμά για τη συμβολή σας!

Παραμένω στη διάθεση σας για οποιαδήποτε διευκρίνηση ή πρόσθετη πληροφορία.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιος είναι ο πληθυσμός της περιοχής στην οποία εκπροσωπείτε/ζείτε;

- ☐ 0 – 25.000 πολίτες
- ☐ 25.001 – 50.000 πολίτες
- ☐ 50.001 – 100.000 πολίτες
- ☐ 100.001 – 500.000 πολίτες
- ☐ 500.001 – 1.000.000 πολίτες
- ☐ Πάνω από 1.000.000 πολίτες

2. Ποιος είναι ο ρόλος σας στον Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης;

- ☐ Δήμαρχος
- ☐ Αντιδήμαρχος
- ☐ Άλλο

3. Πόσο καιρό εργάζεστε σε αυτήν τη θέση;

- ☐ 0-2 χρόνια
- ☐ 3-5 χρόνια
- ☐ 6-10 χρόνια
- Πάνω από 10 χρόνια

4. Ποιος είναι ο βαθμός εξοικείωσης/ εξειδίκευσης σας με την έννοια: Βιώσιμη Ανάπτυξη;

- ☐ Πολύ υψηλό επίπεδο
- ☐ Υψηλό επίπεδο
- ☐ Μεσαίο επίπεδο

☐ Μέτριο επίπεδο

☐ Χαμηλό επίπεδο

5. Ποιος είναι ο βαθμός εξοικείωσής σας με τις διαδικασίες εφαρμογής των 17 Παγκόσμιων Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του Ο.Η.Ε στο πλαίσιο της τοπικής αυτοδιοίκησης;

☐ Πολύ υψηλό επίπεδο

☐ Υψηλό επίπεδο

☐ Μεσαίο επίπεδο

☐ Μέτριο επίπεδο

☐ Χαμηλό επίπεδο

6. Έχει υιοθετήσει ο Δήμος σας πολιτικές και δράσεις αναφορικά με την εφαρμογή των 17 Παγκόσμιων Στόχων για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη?

☐ Ναι

☐ Όχι

Αν ναι, προσδιορίστε ποιες:

7. Εάν ο οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησής σας έχει ξεκινήσει μια στρατηγική μετάβασης προς μια πιο βιώσιμη κοινότητα, σε ποιο στάδιο βρίσκεται το σχέδιο / στρατηγική σας;

☐ Έχουμε ήδη ένα τέτοιο σχέδιο / στρατηγική

☐ Αυτή τη στιγμή βρισκόμαστε στη διαδικασία προετοιμασίας ενός σχεδίου / στρατηγικής

☐ Θα προετοιμάσουμε ένα σχέδιο / στρατηγική στο μέλλον

☐ Όχι, δεν είμαστε έτοιμοι κυρίως επειδή δεν έχουμε οικονομική ευχέρεια

☐ Όχι, δεν είμαστε έτοιμοι κυρίως επειδή δεν έχουμε διοικητική ευχέρεια

☐ Όχι, δεν σκοπεύουμε να προετοιμάσουμε ένα σχέδιο / στρατηγική για άλλο λόγο (διευκρινίστε):

☐ Δεν γνωρίζω

8. Σε ποιους από τους 17 Παγκόσμιους Στόχους Βιώσιμη Ανάπτυξης έχει δώσει ο Δήμος σας προτεραιότητα? (πολλαπλές απαντήσεις)

☐ Μηδενική Φτώχεια	☐ Βιομηχανία, καινοτομία και Υποδομές
☐ Μηδενική Πείνα	☐ Λιγότερες Ανισότητες
☐ Καλή Υγεία και ευημερία	☐ Βιώσιμες Πόλεις και Κοινότητες
☐ Ποιοτική Εκπαίδευση	☐ Υπεύθυνη κατανάλωση & παραγωγή
☐ Ισότητα των Φύλων	☐ Δράση για το κλίμα
☐ Καθαρό νερό – Αποχέτευση	☐ Ζωή στο Νερό
☐ Φθηνή και καθαρή ενέργεια	☐ Ζωή στη στεριά
☐ Αξιοπρεπής εργασία & οικ. ανάπτυξη	☐ Ειρήνη, Δικαιοσύνη
	☐ Συνεργασία για τους στόχους

9. Έχετε επικοινωνήσει στους Δημότες σας τις δράσεις και τις πολιτικές που έχετε υιοθετήσει για την εφαρμογή των 17 Παγκόσμιων Στόχων στο Δήμο σας?

☐ Ναι

☐ Όχι

Αν ναι, προσδιορίστε με ποιόν τρόπο:

10. Έχετε εντοπίσει ή συγκεκριμενοποιήσει τοπικούς δείκτες για να παρακολουθείτε την πρόοδο εφαρμογής των 17 Παγκόσμιων Στόχων στο Δήμο σας?

☐ Ναι

☐ Όχι

Αν ναι, προσδιορίστε ποιοι είναι αυτοί:

11. Σε τι χρονικά διαστήματα τους μετράτε?

☐ Ανά τρίμηνο

☐ Ανά εξάμηνο

☐ Ανά χρόνο

12. Ποια υποστήριξη πιστεύετε ότι χρειάζεται ο Δήμος σας για τη μετάβαση σε μια πιο βιώσιμη κοινότητα; (πολλαπλές απαντήσεις)

☐ Οικονομική Υποστήριξη

☐ Πηγές Πληροφοριών

☐ Ανάπτυξη ικανοτήτων

☐ Διοικητική Υποστήριξη

☐ Άλλο, παρακαλώ προσδιορίστε:

13. Πιστεύετε ότι τα στελέχη σας χρειάζονται ειδική εκπαίδευση για να υποστηρίξουν την εφαρμογή αποτελεσματικών πολιτικών σε τοπικό επίπεδο;

☐ Ναι

☐ Όχι

Εάν ναι, σε ποιο από τα ακόλουθα θέματα: (πολλαπλές απαντήσεις)

☐ Πράσινες τομεακές δεξιότητες

☐ Ηγετικές δεξιότητες

☐ Δεξιότητες επικοινωνίας ή μάρκετινγκ για την προσέλκυση πολιτών

- ☐ Δημιουργικότητα
 - ☐ Ικανότητες άσκησης πίεσης
 - ☐ Κοινωνικομορφωτικές δεξιότητες
 - ☐ Επαγγελματική ανάπτυξη
 - ☐ Ικανότητες διαχείρισης αλλαγών
 - ☐ Άλλο, παρακαλώ προσδιορίστε:
-

14. Ποια είναι τα τρία μεγαλύτερα εμπόδια που αντιμετωπίζει ο Δήμος σας στην επίτευξη των 17 Παγκόσμιων Στόχων; (ορίστε έως 3 επιλογές)

- ☐ Υψηλά επίπεδα γραφειοκρατίας
 - ☐ Έλλειψη υποστήριξης και εμπλοκής των πολιτών
 - ☐ Έλλειψη διαλόγου με αξιωματούχους της κυβέρνησης
 - ☐ Έλλειψη υποστήριξης και εμπλοκής των επιχειρήσεων
 - ☐ Έλλειψη οικονομικής ικανότητας
 - ☐ Έλλειψη ευαισθητοποίησης μεταξύ των υπευθύνων για τη λήψη αποφάσεων
 - ☐ Έλλειψη τεχνικής ικανότητας
 - ☐ Έλλειψη αξιόπιστων / ειδικών δεδομένων
 - ☐ Πιθανές επιπτώσεις του COVID-19
 - ☐ Εσωτερικές/ τοπικές πολιτικές διαμάχες/ συμφέροντα
 - ☐ Άλλο, προσδιορίστε:
-
-

15. Πιστεύετε ότι η Ε.Ε θα πρέπει να θεσμοθετήσει τους 17 Παγκόσμιους Στόχους ως απαραίτητο εργαλείο βιώσιμης αστικής ανάπτυξης για τους Δήμους?

- ☐ Ναι
- ☐ Όχι

Προσωπικά δεδομένα

Είστε:

☐ Άνδρας

☐ Γυναίκα

☐ Προτιμώ να μην απαντήσω

☐ Άλλο, διευκρινίστε παρακαλώ: _____

Ηλικία:

☐ 18-29

☐ 30-40

☐ 41-55

☐ 56 – 65

☐ 65+

Ποιος είναι ο δήμος τον οποίο εκπροσωπείτε (προαιρετική απάντηση);

Εάν θέλετε να ενημερωθείτε για τα αποτελέσματα της έρευνας, αφήστε τα στοιχεία σας: (προαιρετικά, λόγω ανωνυμίας και κανόνων GDPR)

Όνομα: _____

Επίθετο: _____

Ηλεκτρονική Διεύθυνση: _____

**Σας ευχαριστούμε πολύ που συμμετείχατε στην
έρευνα**

Κάκκου Μαριλένα

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Broman, G. & Robert, K-H. (2017). A framework for strategic sustainable development. *Journal of Cleaner Production*, 140(1), 17-31.
- Christensen, P.P. (1989). *Historical roots of ecological economics. Biophysical versus allocative approaches*. Ecological Economics.
- Dale, A., Dushenko, W.T., Robinson, P.J. (2012). *Urban Sustainability: Reconnecting space and place*. Toronto: University of Toronto.
- European Commission (2021). *The Just Transition Mechanism: making sure no one is left behind*. Διαθέσιμο στο: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/actions-being-taken-eu/just-transition-mechanism_en [Πρόσβαση 1 Ιουνίου 2021].
- Habitat III (2021). *The New Urban Agenda*. Διαθέσιμο στο: <https://habitat3.org/> [Πρόσβαση 1 Ιουνίου 2021].
- Piotrowicz, W., Cuthberston, R., Islei, G. (2007). Sustainable Supply Chains-a framework for best practice assessment Results of the pilot study, BestLog project, *Proc. Of the 3rd IASMEWSEAS Int. Conf. on Energy Environment Ecosystems and Sustainable Development*, 456-465.
- Vermeulen, W.J.V. & Seuring, S. (2009). Sustainability through the market-The impacts of sustainable supply chain management: Introduction. *Sustainable Development*, 17(5), 269-273.
- Wilson, J., Tyedmers, P., Pelot, R. (2007). Contrasting and comparing sustainable development indicator metrics. *Ecological Indicators*, 7(2), 299-314.
- UNEP (2017). *Resource Efficiency: Potential and Economic Implications-International Resource Panel Report*. Διαθέσιμο στο: https://www.resourcepanel.org/sites/default/files/documents/document/media/resource_efficiency_report_march_2017_web_res.pdf [Πρόσβαση 1 Ιουνίου 2021].
- Ασπρίδης, Γ. (2013). *Εισαγωγή στην Πολιτική και Διοικητική Οργάνωση του Ελληνικού Κράτους*. Αθήνα: Εκδόσεις Προπομπός.
- Βιτοπούλου, Α., Γεμεντζή, Γ., Γιαννακού, Α., Καυκαλάς, Γ, Τασοπούλου, Α. (2015). *Βιώσιμες Πόλεις: Προσαρμογή και ανθεκτικότητα σε περιόδους κρίσης*. Αθήνα: Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.
- Γεμεντζή, Γ. (2014). Συμπαγωγή Πόλη και Αστική Βιωσιμότητα, *Τεχνογράφημα*, 495, 10-17.
- Δήμος Αγίου Δημητρίου (2017). *Απολογισμός Βιώσιμης Ανάπτυξης 2017*. Αθήνα: Δήμος Αγίου Δημητρίου.
- Δήμος Αγίου Δημητρίου (2020). *Προϋπολογισμός & Τεχνικό Πρόγραμμα 2021-ΠΡΟΤΕΙΝΩ, ΣΥΖΗΤΩ, ΣΧΕΔΙΑΖΩ!*. Διαθέσιμο στο: <https://dad.gr/proypologismos-amp-techniko-programma-2021-proteino-syzito-schediazoo/> [Πρόσβαση 1 Ιουνίου 2021].
- Δήμος Αγίου Δημητρίου (2020α). Σχεδιάζοντας τη στρατηγική της Βιώσιμης Ανάπτυξης. Διαθέσιμο στο: <https://dad.gr/schediazontas-ti-stratigiki-tis-viosimis-anaptyxis/> [Πρόσβαση 1 Ιουνίου 2021].
- Δήμος Αγίου Δημητρίου (2020β). *Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Κινητικότητας 2020-«Μετακινήσου υπεύθυνα» στον Άγιο Δημήτριο*. Διαθέσιμο στο: <https://dad.gr/eyropaiki-evdomada-kinitikotitas-2020/> [Πρόσβαση 1 Ιουνίου 2021].

Δήμος Αγίου Δημητρίου (2021). *Βράβευση του Δήμου Αγίου Δημητρίου από το θεσμό Best City Awards*. Διαθέσιμο στο: <https://dad.gr/vraveysi-toy-dimoy-agioy-dimitrioy-apo-to-thesmo-best-city-awards/> [Πρόσβαση 1 Ιουνίου 2021].

Ελληνική Πλατφόρμα για την Ανάπτυξη (2021). *Οι 17 Στόχοι*. Διαθέσιμο στο: <http://hellenicplatform.org/oi-17-stoxoi/#goal4> [Πρόσβαση 1 Ιουνίου 2021].

Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη ΕΡΤ (2021). *Οι 17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης του Ο.Η.Ε.*. Διαθέσιμο στο: <https://csr.ert.gr/keep/17-stoxoi-viosimis-anaptyxis/> [Πρόσβαση 1 Ιουνίου 2021].

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2019). *Μια Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία-Ανάδειξή μας στην πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρο*. Διαθέσιμο στο: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_el [Πρόσβαση 1 Ιουνίου 2021].

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2019α). *Από το αγρόκτημα στο πιάτο-Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία*. Διαθέσιμο στο: file:///Users/michalis/Downloads/Farm_to_fork_el.pdf.pdf [Πρόσβαση 1 Ιουνίου 2021].

Ίδρυμα Μεσογειακών Μελετών (2012). *Καλλικράτης, Μοντέλα Βιώσιμης Περιφερειακής Ανάπτυξης*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Κτιστάκης, Σ. (2014). *Εισαγωγή στη Δημόσια Διοίκηση*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Λαδιάς, Χ.Α. (2014). *Ειδικά Θέματα Τοπικής Αυτοδιοίκησης*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Λίτσος, Η. (2010). *Οργανισμοί Εσωτερικής Υπηρεσίας Δήμων*. Αθήνα: Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης.

Μακρυδημήτρης, Α. & Πραβίτα, Μ-Η. (2012). *Διοικητική Επιστήμη Ι-Δημόσια Διοίκηση-Στοιχεία διοικητικής οργάνωσης-Ε' Έκδοση*. Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα.

Μαυρίκας, Ν. & Χρυσανθάκης, Χ. (2015). *Τοπική Αυτοδιοίκηση-Αποκεντρωμένη Διοίκηση*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.

Μαυροειδής, Η. & Παπαϊωάννου, Μ. (2005). *Βιώσιμη Ανάπτυξη: Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Εξελίξεις και Προοπτικές*. Αθήνα: Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων.

Οργάνωση Γη (2019). *Νέα Αστική Ατζέντα-HABITAT III*. Αθήνα: Οργάνωση Γη.

Χρυσανθάκης, Χ. (2015). *Τοπική Αυτοδιοίκηση-Αποκεντρωμένη Διοίκηση*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.